

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tanja Lotrič

Analiza razvoja in rezultatov projekta Botrstvo
v Sloveniji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Tanja Lotrič

Mentorica: red. prof. dr. Zinka Kolarič

Analiza razvoja in rezultatov projekta Botrstvo
v Sloveniji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Zahvala

Ker vsaka stvar v življenju zahteva svoj čas, določeno energijo in je preprosto potrebno dozoreti in odrasti, da lahko žanjemo, kar smo sejali ...

Zahvaljujem se mentorici, dr. Zinki Kolarič, za vso pomoč in usmeritve pri pisanju diplomske naloge.

Hvala, dragi starši, Marjeta in Danilo, ki ste me spodbujali, naj dokončam začeto ... naj bo ta diploma darilo vama za vse trenutke spodbude, tudi marsikatero solzo, vendar od sedaj naprej v ponos in veselje. Naj bo to resnično prva in zagotovo ne zadnja diploma v naši družini, naj se ve, da ima ta diploma veliko vrednost, tudi zato, ker jo je napisala prva »Kecmanova«.

Hvala tudi tebi, dragi bratec Damjan, enostavno zato, ker si moj najboljši prijatelj in ker sva nerazdružljiva, odkar veva drug za drugega.

Iskrena hvala pa tebi, dragi mož Jaka, za vse besede spodbude, pomoč in preprosto zato, ker mi je tvoja ljubezen pomagala, da sem prišla do tako zelenega cilja.

Hvala tudi prijateljem, predvsem Suzani, za marsikatero življenjsko modrost.

Analiza razvoja in rezultatov projekta Botrstvo v Sloveniji

Diplomsko delo nudi vpogled v razvoj in vsebino projekta Botrstvo v Sloveniji, ki poteka v okviru delovanja neprofitne, nevladne, človekoljubne in prostovoljne organizacije Zveze prijateljev Mladine Ljubljana Moste Polje. Neprofitne organizacije zasedajo v slovenski družbi pomembno vlogo, zato je predstavljen tudi razvoj, klasifikacija, tipologija, značilnosti in delovanje takšnih organizacij ter njihovi viri financiranja. Opremljen je tudi odnos države do neprofitnih organizacij ter njihovo medsebojno sodelovanje pri zagotavljanju blaginje državljanom. Število otrok in mladih, ki potrebujejo materialno, finančno in psihosocialno pomoč pri doseganju življenjskih ciljev, ali pa jim takšna pomoč neprofitnih organizacij pomeni celo vir preživetja, je iz dneva v dan večje. Humanitarni projekti, kot je Botrstvo v Sloveniji, so zato izrednega pomena, saj otrokom in mladim na najrazličnejše načine pomagajo v stiski ter jim omogočajo enakovredne možnosti za razvoj. Projekt Botrstvo v Sloveniji je prepoznan kot projekt pomoči otrokom in mladim v stiski, kar je razvidno iz analize rezultatov ankete, in je tudi dobro sprejet in prepoznaven med širšo slovensko javnostjo. Od oktobra 2010 pa do danes je projekt Botrstvo v Sloveniji pomagal velikemu številu otrok in mladostnikov ter jih povezal z njihovimi botri. Marsikateri otrok je s pomočjo svojega botra dokončal šolanje, razvil svoje talente, se začel profesionalno ukvarjati s športom ali glasbo, odšel na počitnice, velika večina pa je v projektu našla uteho in pomoč pri zagotavljanju osnovnih življenjskih potrebščin, kar nakazuje na dejstvo, da je revščine med otroki v Sloveniji vse več.

Ključne besede: neprofitne organizacije, Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje, Botrstvo v Sloveniji, otroci in mladi.

The Analysis of the Development and Results of the Sponsorship Project in Slovenia

This thesis offers an insight into the development and content of the Sponsorship project in Slovenia, which is carried out under the Association of Friends of Youth Ljubljana Moste Polje, a non-profit, non-governmental, humanitarian and voluntary organisation. Non-profit organisations play an important role in the Slovenian community, therefore their development, classification, typology, properties and operation are presented, as well as their sources of financing. Their relationship with the state, as well as their mutual cooperation at providing the well-being for the citizens, is also defined. The number of children and young people who need material, financial and psychosocial help to achieve their life goals or to whom such help of the non-profit organisations presents a source of livelihood is increasing from day to day. The humanitarian projects such as the Sponsorship are of utmost importance because they help children and young people in need and enable them equal chances for development. The Sponsorship Project in Slovenia is known as a project that offers aid to children and young people in need, which is seen from the analysis of the survey results, and is well received and recognisable among the general Slovenian public. Since October 2010, the Sponsorship project helped many children and young people and connected them with their sponsors. With the help of sponsors, certain children were allowed to finish their education, develop their talents, start professional careers in sports or music, go on holiday, but the majority found comfort and help at ensuring primary commodities, which indicates a rise in poverty among children in Slovenia.

Keywords: non-profit organisations, the Association of Friends of Youth Ljubljana Moste Polje, Sponsorship in Slovenia, children and young people.

KAZALO

1	UVOD.....	10
2	NEPROFITNE ORGANIZACIJE.....	12
2.1	Opredelitev neprofitnih organizacij.....	12
2.2	Umestitev neprofitnih organizacij v družbeni prostor.....	13
2.3	Razvoj neprofitnih organizacij.....	15
2.4	Opredelitev neprofitnega delovanja in vloga neprofitnih organizacij.....	16
2.5	Značilnosti neprofitnih organizacij.....	17
2.6	Klasifikacija neprofitnih organizacij.....	18
2.7	Identifikacija različnih tipov organizacij.....	19
2.8	Financiranje neprofitnih organizacij.....	21
3	NEPROFITNE ORGANIZACIJE V SLOVENIJI.....	22
3.1	Razvoj neprofitnih organizacij v Sloveniji.....	22
3.2	Tipi neprofitnih organizacij v Sloveniji in pravne podlage za njihovo delovanje	23
3.3	Obseg neprofitnih organizacij v Sloveniji.....	24
3.4	Zaposleni in prostovoljci v neprofitnih organizacijah.....	27
3.5	Financiranje neprofitnih organizacij v Sloveniji.....	28
3.6	Odnos države do neprofitnih organizacij in njihovo medsebojno sodelovanje....	29
4	ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE LJUBLJANA MOSTE POLJE IN PROJEKT BOTRSTVO V SLOVENIJI.....	31
4.1	Zveza prijateljev mladine Slovenije.....	31
4.2	Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje.....	33
4.3	Razvoj projekta Botrstvo v Sloveniji.....	34
4.4	Delovanje in namen projekta.....	36
4.5	Vključitev v projekt.....	37
4.6	Botrstvo izbranemu varovancu.....	38
4.7	Viri financiranja projekta in poraba pridobljenih sredstev.....	39

4.8 Projekt Botrstvo v številkah	40
4.8.1 Regije, iz katerih prihajajo otroci	41
4.8.2 Starost otrok.....	42
4.8.3 Mesečni prispevek za otroke	43
4.9 Projekt v sodelovanju z Valom 202 in njegova prepoznavnost.....	44
4.9.1 Način pridobivanja sredstev za družine iz zgodb Botrstva in poraba pridobljenih sredstev	44
4.9.2 Prepoznavnost in uspešnost projekta.....	45
4.10 Botrstvo v Sloveniji s svojimi podprojekti	45
4.10.1 Botrstvo – brezplačna pravna pomoč	45
4.10.2 Akcija Čisto veselje	46
4.10.3 Ferfud, pisala Pišem lepše zgodbe, plišaste igračke Prijatelji s kmetije.....	47
4.11 Projekt Botrstvo v Sloveniji in ostali programi botrstva	47
4.12 Rezultati projekta Botrstvo v Sloveniji	49
5 RAZISKAVA O POZNAVANJU PROJEKTA BOTRSTVO V SLOVENIJI.....	50
5.1 Namen raziskave, teze in metodologija.....	50
5.2 Analiza in interpretacija kvantitavnih podatkov.....	51
5.2.1 Osnovne značilnosti anketirane populacije	51
5.2.2 Ali ste že slišali za projekt Botrstvo v Sloveniji, ki poteka pod okriljem Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje?.....	54
5.2.3 Iz katerih virov ste izvedeli za projekt Botrstvo? (možnih je več odgovorov)	55
5.2.4 Ali veste, komu je projekt je namenjen?	56
5.2.5 Ali veste, koliko znaša mesečni prispevek v primeru botrovanja?.....	57
5.2.6 Botrstvo pomeni pomoč pri (možnih je več odgovorov).....	58
5.2.7 Ali ste morda že boter/botrica?.....	59
5.2.8 Ali poznate kakšen podprojekt, ki poteka znotraj Botrstva v Sloveniji?.....	60
5.2.9 Prosim navedite, kateri podprojekt ste imeli v mislih?	61

5.2.10	Botrstvo v Sloveniji je projekt pomoči otrokom in mladostnikom v stiski. Ali se vam zdijo takšni projekti potrebni?.....	62
5.3	Ugotovitve opravljene analize in verificiranje tez.....	63
6	SKLEP.....	68
7	LITERATURA.....	71
	PRILOGE.....	75
	Priloga A: Intervju z go. Anito Ogulin, predsednico ZPM Ljubljana Moste Polje....	75
	Priloga B: Intervju z go. Jano Vidic, novinarko Vala 202	81
	Priloga C: Anketni vprašalnik	83
	Priloga Č: Tabela pregled rezultatov (križanje vseh spremenljivk z osnovnimi značilnostmi anketirane populacije)	86

Kazalo slik

Slika 2.1:	Tretji sektor v trikotniku blaginje	13
Slika 2.2:	Umestitev neprofitnih organizacij v sfero civilne družbe	14
Slika 2.3:	Tipologija neprofitnih organizacij.....	20
Slika 3.1:	Vloga neprofitnih organizacij v hierarhiji sfer v različnih sistemih blaginje. 29	
Slika 4.1:	Regije, iz katerih prihajajo otroci	42

Kazalo grafov

Graf 3.1: Delež tipov neprofitnih organizacij v % med vsemi neprofitnimi organizacijami	24
Graf 3.2: Delež neprofitnih organizacij v % med vsemi organizacijami v regiji.....	25
Graf 3.3: Delež slovenskih neprofitnih organizacij v % glede opredelitve področja delovanja po ICNPO.....	26
Graf 3.4: Delež oseb, ki živijo pod pragom revščine	26
Graf 4.1: Starost varovancev	42
Graf 4.2: Mesečno botrstvo	43
Graf 4.3: Število vpisanih v botrstvo po letih.....	43
Graf 5.1: Spolna struktura	51
Graf 5.2: Starostna struktura.....	52
Graf 5.3: Izobrazbena struktura	52
Graf 5.4: Kraj prebivanja.....	53
Graf 5.5: Finančna situacija v primerjavi z ljudmi v njihovi okolici	53
Graf 5.6: Ali ste že slišali za projekt Botrstvo v Sloveniji, ki poteka pod okriljem ZPMS Ljubljana Moste Polje?.....	54
Graf 5.7: Iz katerih virov ste izvedeli za projekt Botrstvo?.....	55
Graf 5.8: Ali veste, komu je projekt namenjen?.....	56
Graf 5.9: Ali veste, koliko znaša mesečni prispevek v primeru botrovanja?	57
Graf 5.10: Botrstvo pomeni pomoč pri	58
Graf 5.11: Ali ste morda že boter/botrica?	59
Graf 5.12: Ali poznate kakšen podprojekt, ki poteka znotraj Botrstva v Sloveniji?	60
Graf 5.13: Botrstvo v Sloveniji je projekt pomoči otrokom in mladostnikom v stiski. Ali se vam zdijo takšni projekti potrebni?	62
Graf 5.14: Ali ste že slišali za projekt Botrstvo/Finančna primerjava z ljudmi v okolici.	66

SEZNAM KRATIC

CSD	Center za socialno delo
DPM	Društva prijateljev mladine
ICNPO	International Classification of Nonprofit Organizations
ISIC	International Standard Industrial Classification
MDMB	Mladinski dom Majči Beličeve
NK	Novinarska konferenca
NPO	Neprofitne organizacije
NŠKM	Nadškofijska Karitas Maribor
NVO	Nevladne organizacije
ZPM	Zveza prijateljev mladine
ZPMS	Zveza prijateljev mladine Slovenije
ZUPJS	Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev

1 UVOD

Ob besedi botrstvo je moja prva asociacija pomoč nekemu ali skrb za nekoga. Zgodovinsko gledano je izvor botrstva moč pojasniti že v prvih stoletjih krščanstva, ko so bili posamezniki v službi botrov odgovorni za svoje varovance, ki so jih tudi po več let uvajali v krščansko življenje in jamčili zanje ter jih pripravljali na prejem zakramenta svetega krsta. Kasneje v zgodovini je botrstvo pomenilo tudi skrb za duhovno rast in gmotno skrb za otroka, saj so bili botri nekakšne vrste nadomestni starši, ki so pomagali v primerih, ko starši niso bili zmožni sami poskrbeti za otroka. Danes so botri v funkciji dejavne pomoči staršem pri vzgoji in oskrbi otrok, poudarek je predvsem na verski vzgoji (Župnija Ljubljana Polje 2016).

Ker živimo v času hitrih sprememb, so se pojavile dopolnjene oblike botrstva tako znotraj Cerkve kot tudi izven institucionalnih cerkvenih okvirjev. Botrstvo se začne tako pojavljati v obliki projekta mednarodnih humanitarnih organizacij Rimskokatoliške cerkve, to je Karitas, kot tudi znotraj javno-izobraževalnih zavodov, npr. Mladinskega doma Majči Beličeve. Botrstvo poteka tudi znotraj dejavnosti neprofitnih, prostovoljnih, nevladnih organizacij, ki se jim v tem projektu pridružujejo še človekoljubne organizacije, npr. Rdeči križ. Poznamo tudi botrovanje otrokom iz Afrike, ki poteka poleg slovenskega botrstva v sklopu društva Humanitas. Pri vseh omenjenih oblikah botrstva gre za finančno pomoč otrokom in mladim, bodisi pri preživetju bodisi pri drugih ciljih, ki jih jasno opredeljuje vsak tak projekt. Trenutno je v Sloveniji najbolj aktualen in obsežen projekt pomoči otrokom in mladim v stiski Botrstvo v Sloveniji, ki poteka v sklopu dejavnosti neprofitne, prostovoljne, humanitarne, človekoljubne in nevladne organizacije ZPM Ljubljana Moste Polje. V Sloveniji smo prišli do točke, ko je obstoj socialno humanitarnih programov izrednega pomena, saj je revščine med slovenskimi družinami vse več in se jo poskuša s takšnimi programi omiliti.

V diplomski nalogi je projekt Botrstvo v Sloveniji glavni predmet proučevanja. Glavni namen in cilj diplomske naloge pa je prikazati razvoj projekta in ugotoviti, kakšna je prepoznavnost projekta v slovenski javnosti. V diplomski nalogi bom tako analizirala rezultate poznavanja projekta, pridobljene s pomočjo raziskave, in poskusila odgovoriti na vprašanje, v kolikšni meri je projekt prepoznan, in hkrati ugotoviti, koliko je prepoznana tudi vsebina projekta. Ker poteka projekt Botrstvo v Sloveniji v okviru delovanja prostovoljne, nevladne, neprofitne in človekoljubne organizacije, je

pomembna tudi seznanitev z obliko in delom takšne organizacije ter kakšen je njen doprinos k izboljšanju kvalitete življenja ljudi, ko država ne zmore sama poskrbeti za socialno varnost svojih državljanov.

Diplomska naloga je sestavljena iz teoretičnega in empiričnega dela. Teoretični del zajema dve poglavji. Na osnovi strokovne literature podam v poglavju z naslovom *Neprofitne organizacije* opredelitev neprofitnih organizacij, njihovo umestitev v družbeni prostor, njihovo obliko in klasifikacijo ter vire financiranja, ki so potrebni za njihovo delovanje. V poglavju z naslovom *Neprofitne organizacije v Sloveniji* predstavim razvoj neprofitnih organizacij v Sloveniji, njihove glavne oblike in obseg ter vire financiranja in delo prostovoljcev.

Empirični del je v celoti namenjen predstavitvi in analizi projekta Botrstvo v Sloveniji, obenem pa je predstavljena tudi prepoznavnost projekta v slovenski javnosti. V tem delu diplomske naloge z naslovom *Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje in projekt Botrstvo v Sloveniji* predstavim delovanje Zveze prijateljev mladine Slovenije in Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje ter njune projekte, največ pozornosti pa namenim analizi razvoja in predstavitvi projekta Botrstvo v Sloveniji. V poglavju z naslovom *Raziskava o poznavanju projekta Botrstvo v Sloveniji* analiziram podatke, pridobljene z anketnim vprašalnikom, s katerimi na koncu potrdim oz. ovržem zastavljene teze.

V teoretičnem delu diplomske naloge sem uporabila deskriptivno metodo raziskovanja, to je zbiranje podatkov. Podatke sem zbirala iz različnih knjig, člankov in internetnih virov.

V empiričnem delu diplomske naloge sem uporabila dva instrumenta, in sicer anketni vprašalnik in intervju. Analizirala sem tudi podatke o projektu Botrstvo, ki sem jih pridobila iz internih dokumentov na Zvezi prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje in iz internetnih virov.

2 NEPROFITNE ORGANIZACIJE

2.1 OPREDELITEV NEPROFITNIH ORGANIZACIJ

V sodobni družbi deluje mnogo organizacij različnega značaja, razlikujejo pa se po obliki, namenu delovanja, njihovih ustanoviteljih, velikosti, zastavljenih ciljih, po njihovih članih, virih financiranja in organizacijski strukturi.

Veliko pozornosti v družbi namenjamo organizacijam, ki niso niti državne oz. javne niti tržne, označujemo pa jih z različnimi imeni, kot so neprofitne, nepridobitne, nevladne, neodvisne, civilno-družbene, prostovoljne in človekoljubne organizacije in delujejo v neprofitnem sektorju. Mednje bi lahko uvrstili različna društva in zavode, kot so bolnišnice, univerze, muzeji, centri za usposabljanje in zaposlovanje, športni in drugi klubi, ekološke skupine, organizacije za varstvo človekovih pravic ter še mnogi drugi. Kljub veliki raznovrstnosti pa imajo takšne organizacije tudi nekatere skupne značilnosti, in sicer so proučevane organizacije zasebne, kar pomeni, da so ustanovljene oz. last zasebnih fizičnih in pravnih oseb ter institucionalno ločene od države, so neprofitne, torej obstajajo zaradi delovanja v splošne družbenokoristne namene, vsem je tudi skupno, da so organizacije, torej imajo izoblikovano organizacijsko strukturo in pravila, po katerih delujejo in veljajo za vse, ki so vanje vključeni, ter da so prostovoljne, kar pomeni, da so člani volonterji oz. prostovoljci z večjim ali manjšim časovnim ali denarnim vložkom, saj članstvo v njih ni zakonsko obvezno (Kolarič in drugi 2002, 6). Salamon in Anheier (1997, 33–34) pa dodatno navajata, da se profit v takšnih organizacijah usmeri v nadaljnje delovanje organizacij in so zato lahko samostojne pri upravljanju svojih aktivnosti.

Glede na opisane skupne značilnosti takšnih organizacij pa se v literaturi pojavljajo različna imena za te organizacije, kot so npr. zasebne neprofitno-volonterske organizacije, zasebne neprofitne organizacije, nevladne organizacije (NVO), civilno-družbene organizacije in neprofitne organizacije (NPO). Sama se bom skozi diplomsko delo držala izraza neprofitne organizacije in predstavila glavne značilnosti, delovanje in obstoj takšnih organizacij, klasifikacijo in tipologijo takšnih organizacij ter pogledala njihovo vlogo tudi v slovenskem prostoru. Predmet proučevanja bodo zaradi potreb diplomske naloge zasebne neprofitne organizacije, javne neprofitne organizacije in profitne organizacije bodo omenjene le za kakšno primerjavo.

2.2 UMESTITEV NEPROFITNIH ORGANIZACIJ V DRUŽBENI PROSTOR

Pri umestitvi neprofitnih organizacij v družbeni prostor si pomagamo s konceptom trikotnika blaginje. Gre za koncept, ki so ga oblikovali družboslovci na Danskem in Dunaju, med njimi Abrahamson in Evers, leta 1987 in 1988. Koncept pravi, da v modernih družbah obstajajo tri sfere, iz katerih posamezniki pridobivajo resurse za zadovoljitev svojih potreb. Te tri sfere so: sfera trga, države in civilne družbe, blaginja posameznika pa je odvisna od obsega povezav s temi tremi sferami, ki jih posameznik vzpostavi (Kolarič 1997, 17). Nekateri avtorji, kot sta npr. Streeck in Schmitter, pa namesto sfere civilne družbe uporabljajo izraz sfera skupnosti (Kolarič in drugi 2002, 15). Abrahamson (v Kolarič 1997, 17) pa navaja, da za vsako od teh treh sfer obstajajo tudi specifični instrumenti, preko katerih se zagotavljajo resursi za zadovoljitev potreb. Za trg je to denar, za državo moč in za civilno družbo solidarnost.

Pestoff (v Kolarič 1997, 17) je v presečišču profitno/neprofitno, ki teče od trga proti državi in civilni družbi, javno/privatno, ki teče od države proti trgu in civilni družbi, in neformalno/formalno, ki teče od civilne družbe proti državi, identificiral prostor za še en sektor.

Gre za sektor, ki se nahaja v prostoru med privatnimi profitnimi organizacijami, med javnimi neprofitnimi organizacijami in neformalnimi mrežami, kot so družina, sorodstvo, ter v katerem se nahajajo tako skupine samopomoči in kooperative kot tudi prostovoljne in neprofitne organizacije (Kolarič 1997, 17).

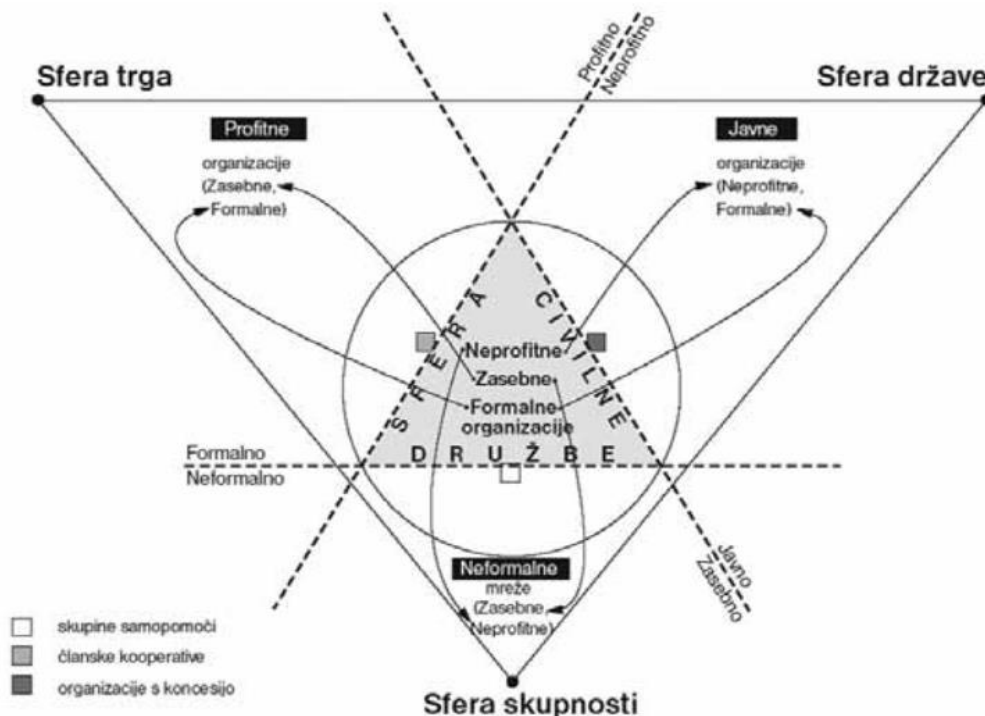
Slika 2.1: Tretji sektor v trikotniku blaginje

Vir: Pestoff v Kolarič (1997, 17).

Kolaričeva in drugi (2002, 16) iz osnovnega koncepta blaginjskega trikotnika dodatno ugotavljajo in dopolnijo, da se družbeni prostor deli ne na tri, temveč na štiri sfere, in sicer na sfero trga, sfero države, sfero skupnosti in sfero civilne družbe. Sfera civilne družbe se nahaja med ostalimi tremi sferami, od katerih jo ločuje posamezna dimenzija. Tako se civilna družba od trga, kjer so večinoma prisotne entitete z lastnostjo profitnosti, loči po dimenziji neprofitnosti (v smislu služenja javnemu ali skupnemu interesu kot splošnemu družbenemu interesu). Od sfere države, kjer so prisotne entitete z lastnostjo javnosti, jo loči dimenzija zasebnosti (v smislu lastništva s strani zasebnih fizičnih in pravnih oseb), dimenzija formalnosti (v smislu eksplicitnih pravil in norm, ki tvorijo organiziranost) pa jo razmejuje od sfere skupnosti, v kateri prevladujejo entitete z lastnostjo neformalnosti. Temeljna značilnost sfere civilne družbe je njena hkratna zaprtost in odprtost do drugih sfer in ravno ta njena značilnost določa tudi temeljne značilnosti entitet, ki se nahajajo v njej. Tako so entitete civilne družbe po svojih lastnostih neprofitne, zasebne in formalne in civilna družba tisti del družbe oz. družbenega prostora, kjer se nahajajo neprofitne organizacije.

Slika 2.2: Umestitev neprofitnih organizacij v sfero civilne družbe

Vir: Kolarič in drugi (2002, 17).

2.3 RAZVOJ NEPROFITNIH ORGANIZACIJ

»Neprofitne organizacije so izgubljeni kontinenti na zemljevidih sodobnih družb,« kot pravi Salamon s sodelavci (v Kolarič in drugi 2002, 6), vendar obstajajo in delujejo v vseh sodobnih družbah.

V devetdesetih letih 20. stoletja so bile neprofitne organizacije vnovič odkrite in tako so stopile iz sence dragih, togih, brezosebnih in birokratskih javnih neprofitnih organizacij, ki niso bile sposobne zadovoljiti vse bolj raznovrstnih potreb državljanov. Ravno zaradi naraščajočega dvoma o sposobnosti države kot institucije, ki ne zmore sama zagotoviti blaginje svojim državljanom (razviti sever), ne zmore rešiti razvojnih problemov (nerazviti jug) in ne zmore zaustaviti onesnaževanja na globalni ravni, so neprofitnim organizacijam namenjali vse več pozornosti. Pojavil se je tudi dvom o neoliberalnem konsenzu, ki je zadnji dve desetletji predstavljal osnovo za oblikovanje globalne ekonomske politike, saj sta svetovna finančna kriza in kolaps držav kazala na dejstvo, da tržne zakonitosti le niso najboljše zdravilo za probleme v razvitem in nerazvitem svetu (Kolarič in drugi 2002, 14–15).

Prostor, ki ga pokrivajo organizacije, locirane med javno in privatno sfero družbenega življenja in imajo relativno dolgo tradicijo pri reševanju različnih socialnih problemov, pa je bil poimenovan kot neprofitno-volonterski ali tretji sektor. Sem naj bi spadale neprofitne organizacije, ki so bile ustanovljene s strani posameznikov in obstajajo neodvisno od države ter celotni presežek prihodkov uporabljajo za uresničitev namena osnovnega delovanja. Vključujejo tudi določeno količino volonterskega dela ter producirajo dobrine in storitve za druge (Črnak Meglič in Vojnovič 1998, 45).

Podobno navaja tudi Kovač (1998, 7), ki pravi, da neprofitne organizacije ne ponujajo zgolj dobrin, temveč jih tudi soustvarjajo, ter niso zgolj ponudniki, temveč skupaj s povpraševalci oblikujejo določene humane in socialne dejavnosti ljudi.

Siebel in Anheier (v Rončević, 2002) pa menita, da je odkritje tretjega sektorja povezano z delitvijo dela med javnim in privatnim sektorjem ter zreducirano odgovornostjo države.

V ZDA je naraščajoči in razvijajoči se tretji sektor eden večjih »delodajalcev«, ki zaposluje prostovoljce oz. volonterje, ki se poleg lastnih rednih zaposlitev udeležujejo tudi na področju neprofitnega delovanja v neprofitnih organizacijah. Te organizacije se

financirajo iz članarin in prostovoljnih prispevkov, »raje« kot pa iz davkov, saj so neodvisne od države in vodene s strani prostovoljcev. Ravno zaradi narave dela v teh organizacijah se vse večkrat uporablja izraz neodvisni sektor kot pa tretji sektor (Drucker 1990–1991).

2.4 OPREDELITEV NEPROFITNEGA DELOVANJA IN VLOGA NEPROFITNIH ORGANIZACIJ

Pojem neprofitno delovanje se najpogosteje uporablja v zvezah neprofitni sektor in neprofitne organizacije in ga tisti, ki ga ali jih uporabljajo, praviloma ne definirajo. Če pa ga že definirajo, potem podajo iz termina samega izpeljano definicijo, ki pove, kaj neprofitno delovanje ni, ne pa tudi, kaj neprofitno delovanje je, in jo uporabimo, kadar želimo razlikovati med smislom obstoja in temeljnim delovanjem profitnih in neprofitnih organizacij. Monnier in Thiry (v Kolarič in drugi 2002, 10) vidita smisel obstoja in delovanja profitnih organizacij v individualnem interesu »homo oeconomicusa¹«, ki je maksimizacija profitabilnosti kapitala za njegove lastnike ali maksimizacija dobička.

Kljub zanikanju takšnega namena v neprofitnih organizacijah pa ne pomeni, da maksimizacija profitabilnosti kapitala sploh ne poteka, gre le za to, da to ni temeljni cilj obstoja in delovanja takšnih organizacij.

Tudi Rus pravi, da cilj poslovanja neprofitnih organizacij, kamor sodijo javna uprava, družbene dejavnosti in prostovoljne dejavnosti, ni dobiček, se pa morebitni dobiček kot rezultat poslovanja takšne organizacije namenja za dvig kvalitete storitev in razširitev dejavnosti, saj je po njegovem mnenju cilj delovanja neprofitnih organizacij ravno dvig kvalitete življenja ljudi (Možina in drugi 1994, 959).

Smisel obstoja neprofitnih organizacij je namreč delovanje v splošno družbeno korist, z drugimi besedami delovanje v splošnem družbenem interesu (Kolarič in drugi 2002, 10). Ker se splošnega družbenega interesa ne da definirati tako eksaktno kot individualni interes »homo oeconomicusa«, Monnier in Thiry (v Kolarič in drugi 2002, 10) navajata, da so v splošnem družbenem interesu vsa tista ravnanja, katerih rezultati koristijo vsem in so neodvisni od njihove volje.

¹ »*Homo economicus* ali ekonomičen (gospodaren) človek je pojem, ki se uporablja predvsem v nekaterih ekonomskih teorijah. Gospodaren človek je tipični ekonomski osebek, ki pozna svoje preference, se odziva na spodbude, ki mu jih nudi trg, se odloča na osnovi mejne koristi, si prizadeva ravnati tako, kot ga vodi njegova osebna korist, in skuša doseči maksimalno zadovoljitev« (Wikipedija 2016a).

V sodobnih družbah so javne avtoritete, npr. na lokalni, regionalni, nacionalni in nadnacionalni ravni, tiste, ki operacionalizirajo pojem splošnega družbenega interesa, saj iz demokratičnega načela črpajo legitimnost za svoje ravnanje. Pri tem načelu je pomembno to, da so javne avtoritete izvoljene s strani večine državljanov in je tako splošni družbeni interes operacionaliziran kot javni interes. Javne avtoritete poleg tega, da definirajo ravnanja in cilje v javnem interesu, tudi uresničujejo in izvajajo ta dejanja, tako da ustanovljajo javne organizacije, kot so javne šole, javni vrtci in javna podjetja, vse z namenom uresničevanja javnega interesa kot splošnega družbenega interesa, in so zaradi tega tudi neprofitne. Lahko pa izvajanje in uresničevanje ciljev prepustijo zasebnim organizacijam, katerih lastniki oz. ustanovitelji so zasebne fizične in pravne osebe, in s tem ko uresničujejo javni interes kot splošni družbeni interes, so tudi te vrste organizacij neprofitne. V primeru, ko zasebne organizacije same uresničujejo cilje javnega interesa, javne avtoritete pa jih podpirajo le prek davčnih olajšav in drugih ugodnosti, pri tem ustvarjeni profit pa se namenja za dejavnost samo, in ne lastnikom organizacij, tudi tukaj lahko govorimo o zasebnih neprofitnih organizacijah, ki delujejo v splošnem družbenem interesu. V takšnih organizacijah pa ni zanemarljiv tudi skupni interes njihovih članov, ki je lahko tudi v funkciji splošnega družbenega interesa – tudi takrat govorimo o neprofitnih organizacijah. Neprofitno delovanje je torej služenje splošnemu družbenemu interesu, ki vključuje tako javni kot skupni interes članov organizacije. Vse organizacije, ki služijo javnemu in skupnemu interesu in je to bistvo njihovega obstoja oz. delovanja, so neprofitne, razlikujejo se le po tem, da so nekatere zasebne, ustanovljene s strani zasebnih fizičnih in pravnih oseb, nekatere pa javne, torej ustanovljene s strani javnih avtoritet (Kolarič 2002, 29–30).

Tudi Trunk Širca in Tavčar (1998, 3) navajata, da neprofitne organizacije delujejo v javnem interesu, njihov namen pa je trajno zagotavljati storitve in dobrine kot pogoj za uspešno delovanje družbe kot celote, njenih podsistemov in posameznika, in niso ustanovljene zaradi ustvarjanja dobička.

2.5 ZNAČILNOSTI NEPROFITNIH ORGANIZACIJ

Prav vse neprofitne organizacije po mnenju številnih strokovnjakov in širšega javnega mnenja odlikujejo tri glavne značilnosti. Vsem je skupno, da so majhne, dinamične in nebirokratske entitete², ki so v primerjavi z javnimi organizacijami sposobne hitrega in

² »entitéta -e ž (ê) filoz. kar je, obstaja: entitete v prostoru in času« (SSKJ 2000).

uspešnega prilagajanja družbenim spremembam. Druga značilnost vseh je ta, da v njih požrtvovalno izvajajo dejavnosti prostovoljci in so zaradi njihove predanosti te bolj sposobne zadovoljiti potrebe uporabnikov kot druge organizacije. Tretja značilnost vseh neprofitnih organizacij pa so vrednote, vpeljane v te organizacije, solidarnost in altruizem³ pa sta med vsemi dve, ki se ju poskušajo v največji meri uresničevati zaradi pomoči ljudem v družbi, ki jo najbolj potrebujejo. Kljub temu da so te lastnosti za mnogo avtorjev, med njimi tudi za Salamona (v Kolarič in drugi 2002, 152), disfunkcionalni miti, saj obstaja še druga stran teh organizacij, pa so si Kolaričeva in drugi (2002, 153) enotni, da je temeljna značilnost vseh teh organizacij njihova raznovrstnost. To raznovrstnost pa lahko opredelimo še s tremi dodatnimi značilnostmi. Tako so organizacije, ki so blizu skupnosti, po značaju skoraj bolj neformalne kot formalne, svojo dejavnost pa izvajajo z velikim vložkom časa in sredstev s strani prostovoljcev. Tukaj gre predvsem za skupine za samopomoč in društva, ki pomagajo revnim družinam in posameznikom. Organizacije, ki so se v svojem razvoju približale sferi države, so po značaju skoraj bolj javne kot zasebne, torej so visoko formalizirane in profesionalizirane, dominanten vir financiranja pa so državna sredstva, saj gre za produkcijo storitev za državo. Takšne organizacije imajo sklenjene koncesijske pogodbe z državo. Organizacije, ki pa so se v svojem razvoju približale sferi trga, so po svojem značaju bolj profitne kot neprofitne in za učinkovito izvajanje svoje dejavnosti zaposlujejo celo specialiste. Ravno za namen obvladovanja te raznovrstnosti sta na voljo dva instrumenta, to so klasifikacije in tipologije (Kolarič in drugi 2002, 23–25).

2.6 KLASIFIKACIJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJ

Vsem uveljavljenim klasifikacijskim sistemom je skupno, da temeljijo na istem temeljnem merilu razvrščanja, ki je področje, na katerem neprofitna organizacija deluje.

Najbolj izpopolnjena in tudi najbolj uporabna je Mednarodna klasifikacija neprofitnih organizacij – ICNPO (International Classification of Nonprofit Organizations). V njenem izhodišču je klasifikacija ISIC (International Standard Industrial Classification), ki je dopolnjena s področji, ki so jih raziskovalci identificirali v realnosti vseh 13 držav, ki so bile vključene v projekt. Klasifikacija opredeljuje 12 področij, na katerih delujejo

³ »Altruizem (lat. alter, drugi) v najširšem smislu obsega psihično dispozicijo oziroma pripravljenost žrtvovati se za druge, specifična dobrodela dejanja (altruistična dejanja) ali normo, etično vrednoto, ki določa, da se je potrebno žrtvovati za druge. V ožjem smislu pomeni altruizem etično usmeritev, katere osnovno načelo je težiti k sreči, dobremu, dobrobiti drugih, četudi na račun lastne sreče ali življenja. Nasprotje altruizmu sta v takem primeru egoizem oziroma sebičnost in individualizem« (Wikipedija 2016b).

neprofitne organizacije, teh 12 področij pa je dodatno razdeljenih na 24 podpodročij, na katerih delujejo različni tipi organizacij. Na tej ravni, ravni tipov, zaradi prevelike raznovrstnosti tipov po posameznih družbah klasifikacija ni standardizirana (Salamon in Anheier 1997, 81–100).

ICNPO klasifikacija razvršča neprofitne organizacije po področjih, ki so:

- kultura in rekreacija,
- izobraževanje in raziskovanje,
- zdravje,
- socialno varstvo,
- okolje,
- razvoj lokalnih skupnosti,
- pravo, zagovorništvo in politika,
- nabiranje sredstev in financiranje neprofitnih organizacij ter promocija volontarizma,
- mednarodne aktivnosti
- religija,
- poslovno in poklicno združevanje,
- neuvrščeno (Salamon in Anheier 1997, 81–100).

Ta klasifikacija nam nakazuje, da obstaja 12 temeljnih vrst neprofitnih organizacij in nam s tem daje vpogled v njihovo raznovrstnost (Kolarič in drugi 2002, 29).

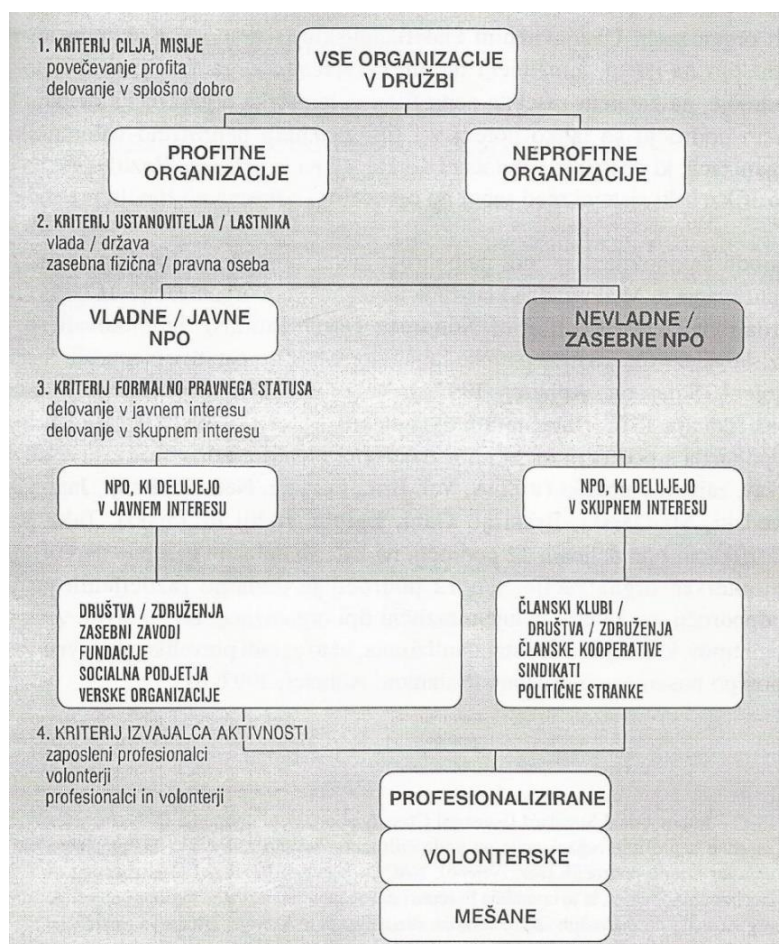
2.7 IDENTIFIKACIJA RAZLIČNIH TIPOV ORGANIZACIJ

Kolaričeva skupaj z avtoricama (2002, 25–27) navaja dve merili za tipologijo organizacij v družbi, in sicer na podlagi, ali je temeljni cilj obstoja in delovanja organizacije maksimiziranje profitabilnosti (profitne organizacije) za njihove lastnike ali pa gre za delovanje v splošno družbeno koristne namene (neprofitne organizacije), in na podlagi ustanovitelja organizacije, ki je bodisi država (javne neprofitne organizacije) ali pa zasebne fizične in pravne osebe (zasebne neprofitne organizacije).

Iz sheme je razvidno, da med neprofitne organizacije, ki delujejo v javnem interesu, spadajo društva/združenja, zasebni zavodi, fundacije/skladi, socialna podjetja in verske/cerkvene organizacije. Tiste, ki delujejo v skupnem interesu svojih članov, pa

obsegajo članske klube in društva/združenja, članske zadrage/kooperative, zbornice in druga poslovna združenja, sindikate in politične stranke. V kolikor neprofitne organizacije svojo dejavnost v celoti izvajajo z zaposlenimi v organizaciji, govorimo o profesionaliziranih neprofitnih organizacijah, če v celoti delo izvajajo prostovoljci, so prostovoljne neprofitne organizacije, mešana organizacija pa deluje s pomočjo enih in drugih.

Slika 2.3: Tipologija neprofitnih organizacij

Vir: Kolarič in drugi (2002, 27).

Glede na predstavljeno tipologijo so neprofitne organizacije tiste, ki so formalno ustanovljene in samostojno vodene ter upravljane (Salamon in Anheier v Kolarič 1997, 18).

Tudi Trunk Širca in Tavčar (1998, 7) delita organizacije v družbi na profitne in neprofitne, med neprofitne pa umeščata organizacije, ki so:

- javne (gre za organe in organizacije, ki izvajajo funkcijo države, organe lokalnih skupnosti, javne zavode in javne gospodarske zavode),
- na pol javne (gospodarske in obrtne zbornice),
- zasebne (zavodi, zadruga, gospodarska interesna združenja, politične stranke, društva, ustanove, verske skupnosti, sindikati, poklicna združenja, dobrodelne organizacije in organizacije potrošnikov).

Neprofitna organizacija je tako kolektivna oblika prostovoljnega udejstvovanja posameznikov kot tudi sredstvo za doseganje skupnih ciljev posameznikov, brez njihovega prisilnega delovanja (Wilbur in drugi v Trunk Širca in Tavčar 1998, 3).

2.8 FINANCIRANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJ

Vir financiranja neprofitnih organizacij je eden izmed kazalcev odnosa države do neprofitnega sektorja in pomenu ter vlogi le-tega v družbi. Glede na mednarodno primerjalno raziskavo strukture prihodkov so viri prihodkov klasificirani v plačila za storitve, dotacije in subvencije države ter zasebne donacije in prispevke posameznikov, podjetij in fundacij. Med plačila za storitve spadajo prihodki iz neprofitne in profitne dejavnosti, članarine ter drugi prihodki. Subvencije države, občin in skladov-loterije uvrščamo med prihodke iz javnih virov, donacije podjetij, posameznikov, fundacij, dotacije sorodnih organizacij in zapuščine pa so prihodki od donacij. Glede na prevladujoč finančni vir so možni trije poglobitveni modeli financiranja v neprofitnih organizacijah:

- »model dominacije prihodkov iz lastne dejavnosti,
- model dominacije državnega financiranja,
- model dominacije zasebnih donacij« (Kolarič in drugi 2002, 123).

V mednarodni raziskavi o glavnih virih financiranja v neprofitnih organizacijah iz leta 1994 pa Salamon in Anheier v proučevanih državah (Italija, Nemčija, Francija, Madžarska, ZDA in Velika Britanija) ugotavljata, da so kot najpomembnejši vir financiranja opredeljeni prihodki od prodaje dobrin in storitev, ki v povprečju znašajo 47 % in so najvišji na Madžarskem. Skoraj tako pomembne so tudi subvencije države, ki so v povprečju znašale 43 %, najvišje pa so bile v Nemčiji. Visok odstotek kaže na pomembno vlogo države pri financiranju neprofitnega sektorja in na partnerski odnos med njima. Še več, država priznava vlogo neprofitnega sektorja pri produkciji

kolektivnih dobrin in storitev. Privatni prispevki in donacije so v povprečju znašali 10 % in so bili presenetljivo navedeni kot tretji vir financiranja v neprofitnih organizacijah (Črnak Meglič in Vojnovič 1998, 46).

3 NEPROFITNE ORGANIZACIJE V SLOVENIJI

3.1 RAZVOJ NEPROFITNIH ORGANIZACIJ V SLOVENIJI

Slovenska družba ima dolgo in obsežno tradicijo interesnega združevanja in samoorganiziranja ljudi, vendar prve zametke neprofitnih organizacij v današnjem pomenu najdemo šele v zgodnjih meščanskih oblikah združevanja ljudi v srednjeveških mestih in zunaj njih v 13. in 14. stoletju. Prve formalno organizirane oblike interesnega združevanja in medsebojne pomoči med ljudmi so bile obrtniške bratovščine oz. cehi, verske dobrodelne organizacije ob župnijah, cerkvene in posvetne fundacije ter mestne obrambne organizacije. Čas buržoazne revolucije leta 1848 je prinesel svobodo združevanja kot klasično ustanovno pravico in je pomenil prelomnico pri intenzivnejšem avtonomnem interesnem združevanju in samoorganiziranju ljudi v društvih in drugih oblikah neprofitnih organizacij, tudi v Sloveniji (Črnak Meglič in Vojnovič 1997, 155–156).

Avtorici Črnak Megličeva in Vojnovičeva (1997, 156–163) navajata tri obdobja razvoja slovenskih neprofitnih organizacij. V obdobju avstro-ogrske monarhije in kraljevine Jugoslavije je bila katoliška cerkev pomemben dejavnik razvoja neprofitnih organizacij v Sloveniji, saj je v skladu s svojo ideologijo razvila dobrodelne dejavnosti za reveže in svoje delovanje razširila tudi na področja kulture, izobraževanja in zdravstva. V času po drugi svetovni vojni, v obdobju socializma, je zaradi spremembe družbenega sistema javni sektor prevzel vse funkcije neprofitnih organizacij, ki so delovale v omejenem obsegu in pod strogim nadzorom. Tretje obdobje v razvoju slovenskih neprofitnih organizacij pa je bilo obdobje od konca osemdesetih let 20. stoletja, imenovano tudi obdobje novih družbenih gibanj, vendar zanj ni značilna eksplozija neprofitnih organizacij kot v ostalih postsocialističnih državah, temveč gre za različne mladinske politične organizacije, ki so kreirale alternativno mrežo produkcije dobrin in storitev, obnovijo pa se tudi dobrodelne dejavnosti katoliške cerkve.

3.2 TIPI NEPROFITNIH ORGANIZACIJ V SLOVENIJI IN PRAVNE PODLAGE ZA NJIHOVO DELOVANJE

V skladu z definicijo neprofitnih organizacij, ki jo podata Salamon in Anheier, lahko med neprofitne organizacije v Sloveniji uvrstimo:

- Društva so pravne osebe zasebnega prava ter prostovoljne, neprofitne oblike združevanja ljudi, ki lahko opravljajo pridobitno dejavnost v omejenem obsegu in pridobijo status delovanja v javnem interesu.
- Fundacije so pravne osebe zasebnega prava in predstavljajo na določen namen vezano premoženje, kot npr. za dobrodelne namene v znanosti, kulturi, športu, zdravstvu, varstvu okolja ... So nečlanske organizacije in jih je možno ustanoviti le, če so sredstva zadostna za uresničevanje namena ustanovitve.
- Privatni/zasebni zavodi so organizacije, ki jih ustanovijo pravne in fizične osebe za opravljanje dejavnosti, pri katerih cilj opravljanja dejavnosti ni pridobivanje dobička.
- Družbe z omejeno odgovornostjo predstavljajo eno od oblik gospodarskih družb in opravljajo profitno dejavnost, lahko pa tudi neprofitno.
- Zadruga so pravne osebe zasebnega prava in organizacije, ustanovljene z namenom pospeševanja gospodarskih koristi svojih članov, ki se prostovoljno združujejo in so praviloma profitne, saj se presežek deli med člane v sorazmerju z njihovim deležem.
- Cerkvene organizacije so neprofitna prostovoljna združenja fizičnih oseb na podlagi skupnega verskega prepričanja (Črnak Meglič in Vojnovič 1997, 165–166).

V slovenski zakonodaji so posebej in natančno z zakoni opredeljeni tipi neprofitnih organizacij. Ti zakoni so:

- Zakon o društvih za društva in zveze društev,
- Zakon o zavodih za zasebne zavode,
- Zakon o ustanovah za ustanove/fundacije,
- Zakon o zadrugah za zadruga,
- Zakon o verski svobodi za verske skupnosti/organizacije,
- Zakon o gospodarskih zbornicah za zbornice,
- Zakon o reprezentativnosti sindikatov za sindikate,

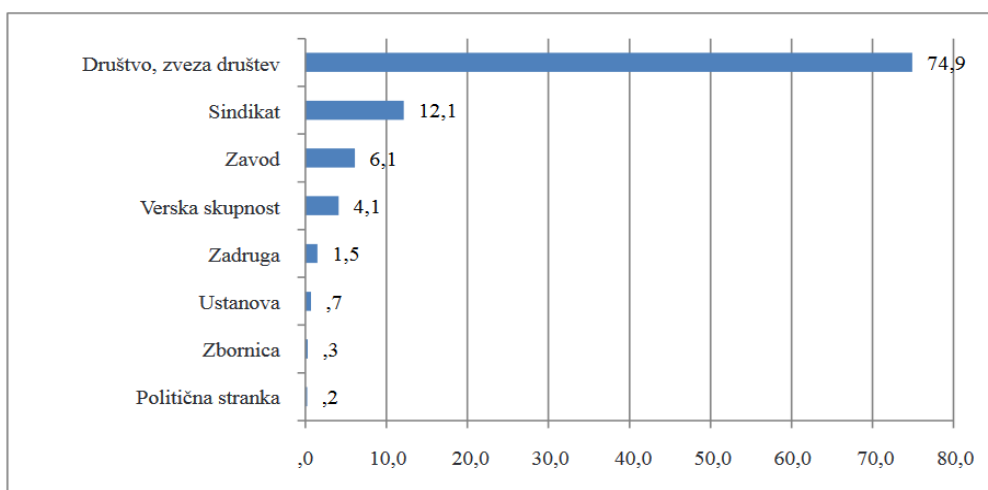
- Zakon o političnih strankah za politične stranke (Rakar in drugi 2011, 97).

3.3 OBSEG NEPROFITNIH ORGANIZACIJ V SLOVENIJI

Salamon in Anheier (1996, 5) navajata, da se obseg neprofitnega sektorja meri s številom organizacij, storitev, uporabnikov storitev, s številom ljudi, ki se zaposlujejo v njem, tudi s številom prostovoljcev in obsegom finančnih sredstev, s katerimi razpolagajo.

V Sloveniji je po statističnih podatkih Statističnega urada RS v letu 1996 delovalo 11.570 društev, 30 fundacij, 110 stanovanjskih zadrug, 154 zasebnih zavodov in 336 verskih organizacij. Društva so tako predstavljala 95 % vseh organizacij in Slovenijo so po številu organizacij na tisoč prebivalcev uvrščali med države z največjim številom neprofitnih organizacij (Kolarič in drugi 2002, 116). Število društev se je do leta 2008 povzpelo na 21.460, fundacij na 209, zadrug na 428, zasebnih zavodov na 1744 in verskih organizacija na 1172. Vključno z zbornicami, političnimi strankami in sindikati se je Slovenija še vedno nahajala v vrhu držav z največjim številom neprofitnih organizacij (28.647). Delež društev je sicer upadel, a je ohranil med vsemi neprofitnimi organizacijami še vedno najvišji delež, 75 % (Kolarič in Rakar 2010, 7).

Graf 3.1: Delež tipov neprofitnih organizacij v % med vsemi neprofitnimi organizacijami

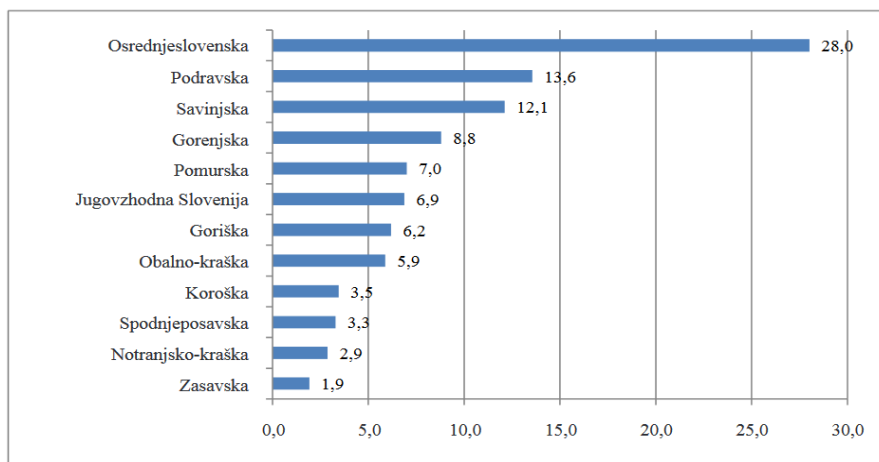

Vir: Kolarič in Rakar (2010, 7–12).

Glede na regije, v katerih prevladujejo neprofitne organizacije, pa izstopajo regije z urbanimi središči, to je npr. osrednjeslovenska regija, ki šteje 28 % neprofitnih

organizacij med vsem organizacijami v regiji. Vendar pa so v tej regiji najslabše zastopana društva, ki so v vseh ostalih regijah med 72 % in 79 % (Rakar in drugi 2011, 99).

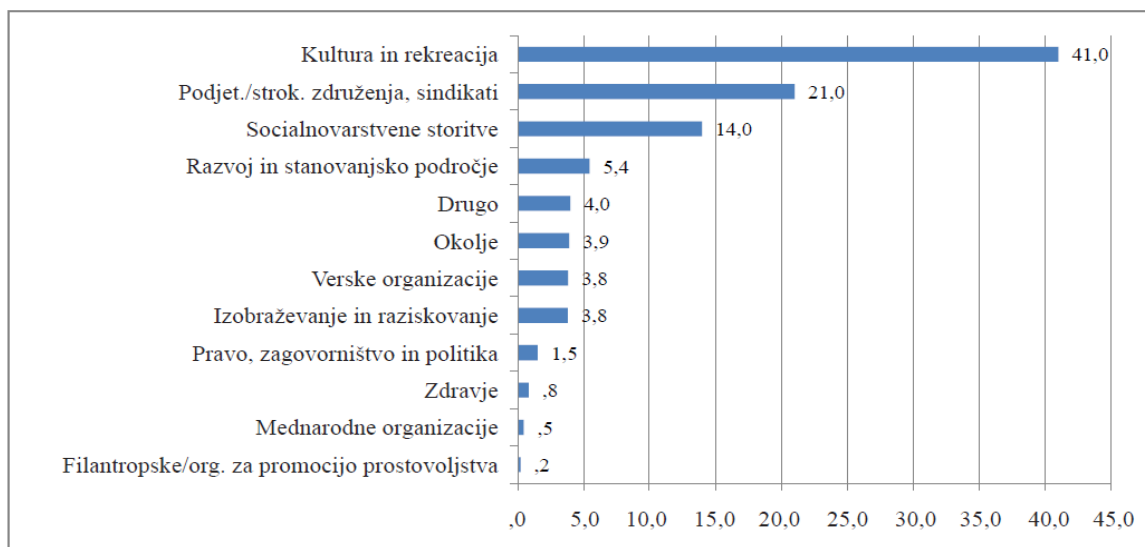
Graf 3.2: Delež neprofitnih organizacij v % med vsemi organizacijami v regiji

Vir: Kolarič in Rakar (2010, 7–12).

Zanimivo je tudi, da po že omenjeni klasifikaciji ICNPO v Sloveniji največ organizacij deluje na področju kulture in rekreacije (41 %) ter da so socialno-varstvene storitve zastopane le v 14 %, torej ko gre za storitve nujne pomoči in reševanja ter nudenja pomoči tistim, ki se nahajajo pod pragom revščine (Rakar in drugi 2011, 101).

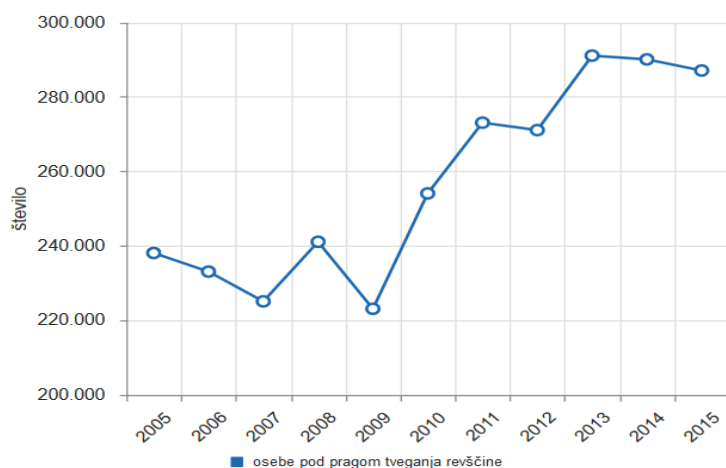
Graf 3.3: Delež slovenskih neprofitnih organizacij v % glede opredelitve področja delovanja po ICNPO

Vir: Kolarič in Rakar (2010, 7–12).

Po podatkih Statističnega urada RS je v letih 2013, 2014 in 2015 v Sloveniji pod pragom revščine živelo okrog 290.000 ljudi, izračun pa je narejen na osnovi dohodkov štiričlanskega gospodinjstva, ki šteje poleg obeh staršev še dva otroka, mlajša od 14 let. Mladoletnih otrok, ki so v letu 2015 živeli pod pragom revščine, je bilo 54.000 ali 14,2 % vseh otrok (Statistični urad Republike Slovenije 2016a).

Graf 3.4: Delež oseb, ki živijo pod pragom revščine

Vir: Statistični urad RS (2016a).

3.4 ZAPOSLENI IN PROSTOVOLJCI V NEPROFITNIH ORGANIZACIJAH

Na vlogo in pomen neprofitnega sektorja v Sloveniji kažejo tudi zaposleni in prostovoljci v neprofitnih organizacijah. Po statističnih podatkih je bilo v društvih leta 1996 zaposlenih 2930 ljudi, kar je predstavljalo 0,4 % vseh zaposlenih v Sloveniji. Število zaposlenih je bilo največje v športnih in gasilskih društvih, torej na področjih, kjer je delovalo največ društev (Kolarič in drugi 2002, 118). Vojnovičeva (v Kolarič in drugi 2002, 118) ugotavlja, da zaposleni v organizacijah, ki delujejo na področju socialnega varstva, zaposlujejo kar 15,6 % vseh zaposlenih v društvih, čeprav so društva v okviru socialnega varstva v strukturi društev obsegala le 3,3-odstotni delež. Število zaposlenih pa se v neprofitnih organizacijah večja iz leta v leto. Po podatkih iz leta 2015 so neprofitne organizacije zaposlovale že več kot 7.300 ljudi, od tega največ – 53,6 % – v zavodih, čeprav ti predstavljajo le 10,7 % vseh neprofitnih organizacij. Sledijo jim zaposleni v društvih s 45,4 % in ustanovah z 0,9 % (CNVOS 2016).

Obseg dela, ki ga v neprofitnih organizacijah opravijo zaposleni, pomembno dopolnjujejo s svojim delom tudi prostovoljci. Podatki kažejo, da je največ prostovoljcev tam, kjer deluje največ organizacij, torej v športu in gasilstvu, ter pri katerih je povprečno število ur, ki jih opravijo prostovoljci, največje (Kolarič in drugi 2002, 120). Ker pa neprofitne organizacije pogosto ne evidentirajo števila prostovoljcev in opravljenih prostovoljnih ur, saj jim to ne koristi in jim prinaša celo dodatno administrativno obremenitev, je pridobivanje podatkov o prostovoljcih precej problematično. Po opravljeni raziskavi v okviru prostovoljstva pri Slovenski filantropiji leta 2008, na katero se je odzvalo 54 neprofitnih organizacij in 39 javnih zavodov, je bilo leta 2008 v teh organizacijah aktivnih 183.025 prostovoljcev, od tega v neprofitnih organizacijah 182.128 in v zavodih 897 (Rakar in drugi 2011, 83).

Prostovoljci se tudi srečujejo z različnimi problemi, kot je odsotnost sistemske podpore prostovoljstvu kot vrednosti in problem zagotavljanja finančnih sredstev za promocijo in kakovostno organiziranje prostovoljnega dela. Družba sprejema rezultate prostovoljnega dela kot samoumevne, v določeni meri pa se prispevek prostovoljcev celo pričakuje. Slovenska družba sicer razume prostovoljce kot pomemben del civilne družbe, saj se ti s svojim delom odzivajo na številne družbene potrebe in izzive. V izvedeni študiji avtorjev se je tudi pokazalo, da je prostovoljstvo vedno bolj

prepoznavno, kar je razvidno iz trenda povečevanja števila prostovoljcev. Delo prostovoljcev je v slovenski družbi sicer cenjeno, vendar njihov prispevek k družbeni blaginji in koheziji ni ustrezno vrednoten (Rakar in drugi 2011, 91–92).

3.5 FINANCIRANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJ V SLOVENIJI

Najpomembnejši vir prihodkov v neprofitnih organizacijah so v letu 1996 predstavljale članarine (19,7 %), skupno z donacijami posameznikov (9,6 %) pa so kar tretjino dohodkov ustvarile s pomočjo članov oz. privrženecv. Subvencij občin je bilo za 18,9 % ter donacij podjetij za 14,3 %. Glede na mednarodno primerjavo so neprofitne organizacije pridobile največ prihodkov iz plačil za storitve (43,8 %), donacij posameznikov podjetij in fundacij (28,8 %) ter 27,3 % prihodkov iz dotacij in subvencij države (Kolarič in drugi 2002, 123–124).

Glede na področja delovanja pa so neprofitne organizacije leta 1995 na področju kulture pridobile največ virov financiranja s strani države, športne organizacije so največji delež prihodkov ustvarile s svojo dejavnostjo. Socialnim humanitarnim organizacijam so največ prihodkov prispevali drugi financerji poleg države, neposredno iz svojega proračuna. Gasilska, lovska in druga društva pa so največji delež prihodkov ustvarila s svojo dejavnostjo (Črnak Meglič in Vojnovič 1997, 171).

Rakarjeva s sodelavci (2011, 35–36) v okviru analize ugotavlja, da se je obseg dela v neprofitnih organizacijah povečal, istočasno se je razširila tudi vsebina njihovega dela, ni pa se povečal tudi delež javnih sredstev oz. se je povečal samo nekaterim. Struktura prihodkov neprofitnih organizacij nakazuje na dejstvo, da je proces komercializacije stekel že v sredini devetdesetih let, torej so se neprofitne organizacije usmerile v prodajo storitev na kvazitrgih, vendar upoštevajoč dejstvo, da članarine predstavljajo skoraj polovico komercialnih prihodkov, to pomeni, da procesa etatizacije (produkcija dobrin za državo) in komercializacije nista zares stekla. Omenjena procesa pa predstavljata tudi podlago za profesionalizacijo in razvoj neprofitnih organizacij, vendar le v tesni povezavi vseh treh (Kolarič in drugi 2002, 8).

Ravno zaradi šibkih finančnih spodbud in subvencij države (Slovenija se uvršča med države z najnižjim deležem) ni prišlo do bistvenega premika v financiranju neprofitnih organizacij, in čeprav so ravno zaradi tega razmeroma neodvisne od nje, pa njihovo

avtonomnost zmanjšujejo skromna sredstva iz drugih virov in nenehen boj za sredstva iz javnih razpisov. Rast števila slovenskih neprofitnih organizacij tako tudi ni dosegla točke, ko bi se dejansko začel njihov razvoj (Rakar in drugi 2011, 36).

3.6 ODNOS DRŽAVE DO NEPROFITNIH ORGANIZACIJ IN NJIHOVO MEDSEBOJNO SODELOVANJE

Pri zagotavljanju socialne varnosti in blaginje državljanom ni pomembna le vloga države in javnega sektorja, temveč so pri zadovoljevanju potreb ljudi pomembni tudi drugi sektorji, ki so glede na koncept osnovnega blaginjskega trikotnika, trg oziroma komercialni sektor, civilna družba oz. neprofitno-volonterski sektor in skupnost oz. neformalni sektor. Pomembno je, da se je skozi zgodovino glede na hierarhično mesto, ki ga posamezni sektor zaseda, pri zadovoljevanju potreb ljudi razvilo pet različnih tipov sistema blaginje, in sicer liberalni, konzervativno-korporativistični, socialno-demokratski, katoliški oz. mediteranski in nekdanji državno-socialistični sistem (Rakar in drugi, 138–139).

Slika 3.1: Vloga neprofitnih organizacij v hierarhiji sfer v različnih sistemih blaginje

Hierarhija sfer	Liberalni	Konzervativno-korporativistični	Socialno-demokratski	Katoliški	Državno-socialistični
1.	Trg	Trg/kvazitrg	Država	Skupnost/ civilna družba	Država
2.	Civilna družba/ skupnost	Država	Trg	Trg	Skupnost/ civilna družba
3.	Država	Skupnost/ civilna družba	Civilna družba/ skupnost	Država	(Trg)

Vir: Kolarič in drugi v Rakar in drugi (2011, 139).

Slovenija je bila v preteklosti uvrščena med države, v katerih so prevladovali elementi državno-socialističnega sistema blaginje, kar je pomenilo, da je bila država najpomembnejša pri preskrbi z javnimi dobrinami in storitvami. Ker država ni zmogla sama zagotavljati socialne varnosti in blaginje svojim državljanom, je veliko breme padlo tudi na neformalna socialna omrežja, kot so družine in sorodstvo, vloga neprofitnih organizacij pa je bila šibka zaradi formalnih ovir za samoorganizacijo

državljanov (Kolarič in drugi 2002, 60). Po spremembi političnega sistema so mnenja glede prevladujočega tipa blaginje, ki je prisoten v nekdanjih socialističnih državah, deljena. Po mnenju Kolaričeve in drugih so spremembe v Sloveniji potekale postopoma, v smeri dualnega modela, ki vsebuje elemente konzervativno-korporativističnega in socialno-demokratskega sistema blaginje (Rakar in drugi 2011, 140).

Ko analiziramo odnos med državo in neprofitnimi organizacijami, lahko uporabimo tipologijo, ki sta jo razvila Kuhnle in Selle (1992, 26–31) in temelji na dveh dimenzijah:

- Dimenzija odvisnosti ali neodvisnosti med državo in neprofitnimi organizacijami, nanašajoč se na financiranje in nadzor, kjer so neprofitne organizacije avtonomne ali odvisne od države. Državno financiranje ne pomeni nujno močnega nadzora države, se pa lahko stopnja financiranja močno razlikuje glede na področje delovanja neprofitnih organizacij.
- Dimenzija bližine ali oddaljenosti med neprofitnimi organizacijami in državo, nanašajoč se na pogostost medsebojne komunikacije in stikov, kjer so neprofitne organizacije lahko blizu državi, če so vpete v sistem blaginje in sodelujejo pri oblikovanju javnih politik in procesih odločanja, ali pa so ločene od države.

Glede na predstavljeni dimenziji pa Rakarjeva s sodelavci (2011, 142–152) v okviru opravljene analize sekundarnih podatkov (intervju in anketa) ugotavlja, da za Slovenijo velja nizka stopnja državnega financiranja (šibke finančne spodbude in subvencije države) in nizka stopnja komunikacije predvsem s strani države ter srednja stopnja avtonomije neprofitnih organizacij, kar jo uvršča v model ločene avtonomnosti. Država je ohranila dominantno vlogo pri preskrbi z javnimi dobrinami in storitvami, potrebe po njih pa zadovoljuje obsežen javni sektor. Neprofitne organizacije tako kot v preteklem sistemu blaginje tudi danes ohranjajo majhen obseg in so omejene le na dopolnjevanje ponudbe javnega sektorja, predvsem tam, kjer javni sektor ne zagotavlja zadostne količine ali kakovosti storitev. V kolikor bi država poleg povečanja javnih sredstev za delovanje neprofitnih organizacij in spremembo zakonodaje spodbudila njihovo financiranje tudi iz drugih nejavnih virov, kot so zasebne donacije posameznikov in podjetij, bi se izboljšal tako položaj neprofitnih organizacij kot tudi njihova avtonomnost in neodvisnost od javnega financiranja. Iz omenjenega bi se morala povečati tudi stopnja civilnega dialoga v Sloveniji oz. komunikacija med državo in neprofitnimi organizacijami, ki je trenutno zelo nizka, saj še vedno prevladuje model

dominacije države, neprofitne organizacije pa niso pomembne na področju proizvodnje dobrin in storitev, temveč imajo pomembno vlogo le kot posredniške strukture oz. glasnice tistih skupin, katerih potrebe kljub univerzalnosti programov ostajajo nezadovoljene.

4 ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE LJUBLJANA MOSTE POLJE IN PROJEKT BOTRSTVO V SLOVENIJI

V empiričnem delu diplomske naloge bom predstavila razvoj in analizo projekta Botrstvo v Sloveniji, ki poteka v okviru dejavnosti Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje, v nadaljevanju ZPM Ljubljana Moste Polje. Za potrebe predstavitve delovanja ZPM Ljubljana Moste Polje ter analize razvoja projekta in rezultatov sem izvedla intervju s predsednico ZPM Ljubljana Moste Polje, gospo Anito Ogulin, in povzela pridobljeno interno gradivo s strani ZPM Ljubljana Moste Polje. Dodatne informacije v zvezi s projektom sem pridobila tudi iz internetnih strani Vala 202 ter ZPM Ljubljana Moste Polje. Pri ugotavljanju prepoznavnosti projekta sem opravila intervju z gospo Jano Vidic, novinarko radia Val 202, ki je ob vključitvi Vala 202 v projekt Botrstvo od samega začetka skrbela za njegovo prepoznavnost.

ZPM Ljubljana Moste Polje je članica Zveze prijateljev mladine Slovenije, v nadaljevanju ZPMS, obe pa s svojim delovanjem zasedata pomembno vlogo med neprofitnimi organizacijami v slovenskem prostoru.

4.1 ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE SLOVENIJE

Prva društva prijateljev mladine, v nadaljevanju DPM, so začeli ustanavljati po Mednarodnem kongresu o zaščiti otrok v Zagrebu, aprila leta 1952. Ena glavnih dejavnosti DPM je bilo zagotavljanje različnih oblik varstva za otroke med šolskim letom in počitnicami, s svojim delom pa so dopolnjevale tudi program šole na področju skrbi za otroke. V letu 1955 je bilo v Sloveniji 250 DPM s skoraj 90.000 člani (Struc 2013, 13–21).

ZPMS je bila ustanovljena 1. marca 1953 s svojo mrežo društev po vsej državi. Že od njene ustanovitve naprej, zlasti pa v obdobju pred osamosvojitvijo Slovenije, je prihajalo do nesoglasij med uradno oblastjo in usmeritvijo nekaterih pedagoških delavcev, mentorjev, prostovoljcev in profesionalcev ZPMS, ki so zahtevali večje

spoštovanje otrokovih pravic, njihovega glasu v šoli, v družbi in družini. ZPMS je skozi zgodovino krepila glas otrok, vendar pa predlogi otrok, izraženi na otroških parlamentih, še vedno niso upoštevani pri oblikovanju in sprejemanju sistemskih ukrepov s strani države (Kalčina 2013, 100–101).

Delovanje ZPMS danes

V okviru ZPMS deluje 108 društev in zvez iz vse Slovenije, temeljni cilj delovanja pa je dvig kakovosti življenja otrok, mladostnikov in družin, zastopanje in uveljavljanje njihovih interesov in potreb ter zaščita njihovih pravic. Temeljna načela pri delovanju ZPMS so ustvarjanje enakih možnosti za dostopnost in vključenost otrok, mladostnikov in družin v programe spoštovanje vrednot življenja otrok, mladostnikov in družin, prostovoljno delo, neprofitnost, strpnost do drugačnih, odprtost delovanja in povezovanja s sorodnimi neprofitnimi, prostovoljnimi organizacijami in nestransko delovanje (ZPMS 2016). Njihovo delo opredeljujejo vse zakonske podlage, ki veljajo za društva in zveze, pri svojem delu pa dosledno upoštevajo še zakon o humanitarnih organizacijah in tudi Konvencijo o otrokovih pravicah, ki v svojem 6. členu od skupaj 54 navaja, da ima vsak otrok neodtujljivo pravico do življenja (Varuh človekovih pravic RS 2016).

V okviru dejavnosti ZPMS poteka veliko programov, 20-odstotni delež pa predstavljajo socialno-humanitarni programi, med njimi tudi dobrodelna akcija Siti besed, katere namen je omogočiti čim več šolarjem vsaj en topel obrok. ZPMS izvaja tudi otroške parlamente, njihovi pa so tudi programi:

- **TOM telefon za otroke in mladostnike** – gre za celovit program svetovanja, informiranja in usmerjanja otrok ter mladostnikov, ki se soočajo z različnimi izzivi odrasčanja, in deluje od leta 1995. Gre za edinstven projekt, ki zagotavlja pomembno vez med prostovoljci in mladostniki, ki pokličejo, ko se znajdejo v dvomu ali življenjski stiski.
- **Pomežik soncu** – akcija zbiranja sredstev z namenom zagotovitve brezplačnih počitnic za čim več otrok iz socialno nespodbudnih okolij.
- **Mladi raziskovalci zgodovine** – gre za program, ki je veteran med programi ZPMS in poteka že od leta 1968. Pri programu gre za popularizacijo znanosti in znanja med mladimi ter raziskovanje družbe in dogodkov v preteklosti (Sánchez 2013, 61–72).

4.2 ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE LJUBLJANA MOSTE POLJE

ZPM Ljubljana Moste Polje je bila ustanovljena leta 1955. Od leta 1952 naprej pa so že delovala lokalna DPM (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 4).

Začetno delovanje ZPM Ljubljana Moste Polje je sestavljalo 15 lokalnih društev prijateljev mladine, njihova osnovna dejavnost pa je bila postavitvev pravil otrokovih pravic in njihova zaščita, skrb za zdrav razvoj otrok (postavitev prvih otroških in šolskih ambulant), izobraževanje otrok, skrb za starše in zdravstveno letovanje otrok, saj je bila na območju Polja in Most postavljena precejšnja kemična industrija kot tudi Toplarna Ljubljana, ki je precej vplivala na zdravje otrok, ki so živeli na tem območju. Območje Polja in Most je bilo tudi najbolj revno območje petih ljubljanskih občin, zato je ZPM Ljubljana Moste Polje že od samega začetka skrbela za enake možnosti otrok, mladih in družin in tako delovala tudi na humanitarnem področju (Ogulin 2016).

Delovanje ZPM Ljubljana Moste Polje danes

ZPM Ljubljana Moste Polje je neprofitna organizacija, ki skupaj s preostalimi 107 društvi in zvezami deluje pod okriljem krovne organizacije ZPMS. Pri svojem delovanju prav tako upošteva Konvencijo o otrokovih pravicah kot tudi Zakon o društvih in Zakon o humanitarnih organizacijah.

Pod okriljem ZPM Ljubljana Moste Polje delujejo društva, in sicer:

- DPM Štepanjsko naselje,
- DPM Hrušica Fužine,
- DPM Nove Fužine,
- DPM Moščan,
- DPM Šmartno ob Savi.

V programih in vsebinah v okviru delovanja ZPM Ljubljana Moste Polje lahko otroci in mladi iz vseh socialnih okolij izražajo svoje talente in razvijajo svoje sposobnosti, socialno ogroženim otrokom in njihovim družinam pa je nudena tudi finančna, materialna in psihosocialna pomoč. Projekti in programi so zasnovani s ciljem socialnega in vzgojnega opremljanja otrok in mladih z novimi znanji na poti zdravega odraščanja ter prenašanja znanja, vrednot solidarnosti, strpnosti in odprtosti nanje z

vključevanjem v ustvarjalne, športne in izobraževalne aktivnosti (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 4).

Projekti so razdeljeni v tri vsebinske sklope, ki so prosti čas, družina in zdravje ter humanitarnost. V sklopu prosti čas gre za organizacijo pristočasnih in počitniških aktivnosti za otroke in mladostnike, tudi družine. V tabore, letovanja in zimovanja so vključeni otroci iz najrazličnejših okolij, ki se medsebojno družijo v mešanih skupinah. Počitniške aktivnosti so namenjene otrokom, katerih družine so vključene v humanitarne programe, nekaj mest je namenjenih za zdravstvena letovanja, vključeni pa so tudi otroci staršev, ki lahko plačajo počitniške aktivnosti svojim otrokom. V Ljubljani je organizirano počitniško varstvo, ogledi, izleti ipd. V tem sklopu se organizirajo počitnice za mlade, imenovane BOOM počitnice na morju, ter projekt Mladi in Evropa, v sklopu katerega mladi spoznavajo različna evropska mesta (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 4–5).

Vsi projekti in aktivnosti, ki so namenjeni zdravemu razvoju različnih ciljnih skupin ter zajemajo družinsko dinamiko, so zajeti v sklopu družina in zdravje. V okviru tega sklopa deluje projekt družinski center Skupen korak, ki je točka srečevanja in povezovanja družin. Znotraj družinskega centra potekajo tudi različne delavnice, izobraževalne aktivnosti in psihoterapevtska svetovanja. Tudi program Dobro sem spada v ta sklop projektov in je namenjen psihosocialnim pomoči najbolj ranljivih ciljnih skupin. Skozi program poteka ozaveščanje in izobraževanje ciljnih skupin, na kakšen način lahko sami vplivajo na svoje duševno zdravje in dobro počutje (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 5).

V sklopu humanitarnosti deluje tudi projekt Volja vselej najde pot, ki ljudem nudi takojšnjo celostno podporo in pomoč. Projekt, ki poleg omenjenega nudi finančno, pravno, psihosocialno, materialno pomoč in sodi v ta sklop in je največji projekt ZPM Ljubljana Moste Polje, pa se imenuje projekt Botrstvo v Sloveniji, s podprojektom Botrstvo – brezplačna pravna pomoč (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 4).

4.3 RAZVOJ PROJEKTA BOTRSTVO V SLOVENIJI

Projekt Botrstvo v Sloveniji je nastal na pobudo gospe Milene Štular, ki je tedaj botrovala trem otrokom iz Štajerske, katerim je z vsakomesečnimi finančnimi prispevki pomagala do zaključka šolanja. Otrok, katerim je bila botra, ni poznala in z njimi ni imela stika, o njihovem napredku jo je dvakrat letno obveščala mati otrok. V svojem 10-

letnem botrovanju pa se je rodila zamisel o podobnem projektu, vendar večjih razsežnosti. Tako odločena, da bo našla način, kako pomagati več otrokom, je potrebovala le še kredibilno organizacijo in kredibilno osebo in ju našla v gospe Aniti Ogulin iz ZPM Ljubljana Moste Polje, kateri je predlagala skupni projekt (Prijetelj 2012).

ZPM Ljubljana Moste Polje, ki že desetletja krepi humanitarno delovanje za družine iz vse Slovenije, je tako v Tednu otroka 10. 10. 2010 v slovenski prostor in čas umestila nov projekt pomoči otrokom in mladim iz vse Slovenije in ga poimenovala Botrstvo v Sloveniji. Razvoj projekta se je sprva pričel le ob pomoči enega prostovoljca, ki je tri leta sam skrbel za potrebe otrok in mladostnikov (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 4).

Prvotni namen projekta je bila pomoč otrokom pri razvijanju njihovih talentov, obisk izvenšolskih dejavnosti in poletna letovanja, torej nekaj, česar jim njihova družina ni zmogla zagotoviti. Začetni cilj projekta je bila pomoč 300 otrokom v enem letu. Izkazalo se je, da priliva botrov ni bilo, predvsem zaradi nezaupanja ljudi v humanitarne organizacije in neprepoznavnosti projekta (Val 202 2013).

Vse od leta 2010 pa do leta 2012 se je ZPM Ljubljana Moste Polje trudila prepoznati družine v stiski in otroke povezovati z njihovimi botri. Ob spremembi socialne zakonodaje, ki je stopila v veljavo z dnem 1. 1. 2012, z novima zakonoma o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in socialno-varstvenih prejemkih in tako posegla v vse socialne transferje, pa se je potreba po takšnem projektu zelo povečala (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 4). Anita Ogulin (2016) pravi, da je sprejetje »škodljive« novele ZUPJS konec leta 2011 ljudem, ki so zaman iskali zaposlitev, ukinila še pravice iz javnih sredstev, če so bili lastniki ali solastniki kakršnekoli nepremičnine. Po njenem mnenju Slovenci niso zmogli osnovnega preživetja ne sebe ne svojih družin, in ker je bilo to obdobje sodnih izvršb in rubežev, je to ljudi pahnilo v brezup in brezno revščine, obenem pa pogubilo njihovo zdravje in varnost njihovih otrok.

Nove razsežnosti je projekt dobil marca 2012, ko se je začelo intenzivno sodelovanje z radijem Val 202 (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 4).

4.4 DELOVANJE IN NAMEN PROJEKTA

Projekt Botrstvo v Sloveniji, ki poteka v okviru dejavnosti ZPM Ljubljana Moste Polje, deluje na podlagi Pravil⁴ o delovanju projekta, ki so bila sprejeta s sklepom Upravnega in Nadzornega odbora ZPM Ljubljana Moste Polje dne 31. 5. 2010. V petih točkah Pravil o delovanju projekta je zajet namen projekta, struktura, priporočila in nabor otrok ter mladostnikov, opredeljeno je sodelovanje botrov in vloga delovanja Komisije Botrstva v Sloveniji ter tudi način zagotavljanja sredstev za delovanje projekta. Projekt je bil zasnovan s ciljem izboljšanja kakovosti življenja otrok in mladostnikov, ki živijo v Sloveniji. Med cilje spada tudi zaščita in varovanje njihovih pravic, preprečevanje socialne izključenosti in ustvarjanje enakih možnosti (ZPM Ljubljana Moste Polje 2010, 1).

Projekt Botrstvo v Sloveniji je v svojem prvotnem namenu, kot sem že omenila, pomenil pomoč otrokom pri razvoju njihovih talentov in obiskovanju interesnih dejavnosti, danes pa gre za omogočanje enakovrednih možnosti za razvoj otrokom iz vse Slovenije, pri čemer je Botrstvo projekt pomoči pri:

- *dostopu do šolske prehrane,*
- *obiskovanju plačljivih šolskih in obšolskih dejavnosti,*
- *nakupu šolskih potrebščin,*
- *vključevanju v letovanja, zimovanja, taborne, izlete,*
- *nakupu osebnih potrebščin,*
- *vključitvi v vrtec,*
- *prevozu do šole ali bivanju v vzgojno-izobraževalnih zavodih,*
- *nakupu zdravil ali medicinskih pripomočkov,*

⁴ 14.6.2016 je Upravni odbor ZPM Ljubljana Moste Polje sprejel spremembe Pravil o delovanju projekta Botrstvo v Sloveniji. Sprememba je v 1. točki Pravil, ki opredeljuje namen projekta, in z novimi pravili še njegovo poslanstvo, ki je varovanje otrokovih pravic in zagotavljanje zdravega razvoja otrok in mladih, ki se soočajo z različnimi primanjkljaji, ki ne dopuščajo pogojev enakih možnosti. Dopolnjen je tudi namen projekta, ki je zmanjševanje socialne izključenosti zaradi revščine in omogočanje boljših pogojev za otrokov zdrav razvoj, izobraževanje, odkrivanje in razvoj talentov ter s tem spodbudno preživljanje otroštva. V novih Pravilih so tudi opredeljeni termini varovanec, boter, donator in predlagatelj. Pogoj za vključitev v projekt, je vključenost otroka v vzgojno izobraževalni ali drug zavod, ki spremlja otroka in njegov razvoj. Dopolnjeni so tudi kriteriji izbora pri vključitvi otrok v projekt, v primeru ko je otrok več kot botrov. Tako se v projekt po vrstnem redu vključi otroke, ki so zaradi izjemne finančne stiske ali zdravstvenega stanja življenjsko ogroženi, otroke sirote, otroke z zdravstvenimi težavami, otroke, ki prihajajo iz družin z več otroki, otroke, ki jim starši zaradi materialne stiske ne morejo zagotavljati ustreznih pogojev za šolanje in otroke, ki so nameščeni v drugo družino. Dopolnitve so pri porabi sredstev botrstva, ki je namenjena izključno za izbranega varovanca in njegovih potreb, skladno z namenom njegove vključitve v projekt (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016č).

- *nakupu osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev (ZPM Ljubljana Moste Polje 2015b).*

4.5 VKLJUČITEV V PROJEKT

V projekt Botrstvo v Sloveniji so vključeni otroci in mladostniki od rojstva do 18. leta starosti. Izjemoma so v projekt vključeni tudi mladostniki po dopolnjenem 18. letu starosti, torej tisti, ki so še naprej v izobraževalnem procesu ali pa imajo zdravstvene in druge razvojne težave. Vključeni so otroci in mladostniki iz vse Slovenije (ZPM Ljubljana Moste Polje 2010, 2). Otroka ali mladostnika (v nadaljevanju otroka) za vključitev v projekt Botrstvo v Sloveniji predlagajo svetovalne službe vrtcev, osnovnih in srednjih šol, dijaških in mladinskih domov, zdravstveni domovi, materinski domovi, centri za socialno delo in strokovni delavci drugih ustanov in organizacij, ki delujejo v lokalnem okolju in so seznanjeni z otrokovo situacijo in družinskimi razmerami. Predloge za vključitev otrok v projekt lahko posredujejo tudi lokalne Zveze in društva prijateljev mladine po Sloveniji (ZPM Ljubljana Moste Polje 2010, 2).

Starši in skrbniki lahko prosijo strokovne službe, da podajo predlog za vključitev njihovega otroka v projekt, ki pa ga lahko strokovne službe tudi ne izpolnijo, v kolikor niso seznanjene z njihovo situacijo. Predlogi o kandidatu za vključitev v projekt so zapisani na posebnem obrazcu, ki je dostopen na spletni strani Botrstva. Obvezni so podatki predlagatelja in navedba kriterija, po katerem predlagajo otroka, torej, ali gre za siroto, ki mu skrbniki ne morejo zagotavljati ustreznih pogojev za kvalitetno izobraževanje, zdravje in preživljanje prostočasnih dejavnosti, ali gre za bolnega otroka ali otroka ter mladega z motnjami v razvoju, ki potrebuje dodatne spodbude za svoje zdravje in napredovanje, ali otrok živi v revščini in socialni izključenosti, ali je vzgojno zanemarjen otrok, ki je hkrati prikrajšan tudi za druge življenjske spodbude. Poleg podatkov o otroku se v obrazec opišejo še bivanjske in finančne situacije družine in otroka, njegovega zdravstvenega stanja in morebitnih ostalih posebnosti otroka in družine. V posebnem delu, ki ga izpolnijo starši oz. skrbniki predlaganega otroka, se predstavi tudi družinsko in otrokovo življenjsko situacijo, npr. koliko članov je v družini in v kakšnih razmerah živi otrok, ter samo predstavitev otroka, npr. katero izobraževalno ali vzgojno ustanovo obiskuje, kakšni so njegovi interesi, hobiji, želje in njegove posebnosti. Vsakemu predlogu je potrebno predložiti tudi fotokopijo odločbe o otroškem dodatku in denarni socialni pomoči, če jo družina predlaganega otroka

prejema, kot tudi o morebitnem drugem družinskem prejemku. Vsekakor je potrebno predložiti dokument, ki izkazuje finančno stanje v družini (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016c).

Zbrane predloge nato ZPM Ljubljana Moste Polje posreduje Komisiji za humanitarna vprašanja ZPMS ali Komisiji za nadzor delovanja projekta in porabo sredstev Botrstva v Sloveniji, ki tudi deluje pri njihovi organizaciji in opravi izbor otrok. Predlogi so obravnavani sproti in ob upoštevanju številnih prednostih kriterijev, ki so navedeni v Pravilih delovanja projekta Botrstvo v Sloveniji. Kriteriji izbora otroka so tudi število otrok v družini, družinske tragedije, različne bolezni. Prednostni kriterij izbora otrok so tudi slabi družinski in bivalni pogoji otrok, ki jim starši ali skrbniki ne morejo zagotavljati ustreznih pogojev za osnovno preživetje, hrane, ne zmorejo jim zagotoviti plačljivih zdravil in terapij, zdravniških pregledov, invalidskih pripomočkov, oblačil in obutve, izobraževanja, šolskih potrebščin in tudi izvenšolskih dejavnosti. Prednostno so obravnavani tudi bolni otroci ter otroci in mladi z motnjami v razvoju, ki potrebujejo dodatne spodbude za svoje zdravje in napredovanje, kakor tudi otroci, ki živijo v revščini in socialni izključenosti. Ta kriterij izbora otroka se uporabi tudi v primeru, ko je otrok več kot botrov, in se otroke po tem vrstnem redu tudi vključi v projekt, kar je zapisano v 2. točki Pravil o delovanju projekta Botrstvo v Sloveniji (ZPM Ljubljana Moste Polje 2010, 2–3).

4.6 BOTRSTVO IZBRANEMU VAROVANCU

Botrstvo pomeni finančno pomoč botra svojemu varovancu v obliki mesečnega prispevka v višini 30 evrov ali več, kjer so sredstva v celoti posredovana od botra k otroku. Najbolj ogroženim otrokom je zagotovljeno tudi dvojno botrstvo v višini 60 evrov. Botri se vključujejo prostovoljno in poljubno dolgo botrujejo posamičnemu otroku, pri čemer si ne morejo sami izbrati varovanca zaradi zagotovitve varnosti otroka. Varovanec je botru dodeljen s strani izvajalca projekta na podlagi strokovne ocene in pravilnika Komisije za humanitarna vprašanja. Botrom se posreduje ime in starost otroka ter življenjske okoliščine otroka, kateremu je namenjen njihov mesečni prispevek. Priimka otroka, kraja njegovega bivanja ali drugih podatkov, na podlagi katerih bi se dalo otroka identificirati, se botrom ne posreduje. Tudi otroku in družini se podatki o botru ne posredujejo in se stika med botri in varovanci ne vzpostavlja. Če pa pride do situacije, ko boter izrazi željo, da bi otroka, ki mu botruje, srečal, se to zgodi le v primeru soglasja zakonitih zastopnikov otrok in če predlagatelj oceni, da je takšno

srečanje v korist otroka. Srečanje organizira ZPM Ljubljana Moste Polje oz. predlagatelj otroka. Ker stik z otrokom ni osnovni namen projekta, se ta načeloma ne izvaja (ZPM Ljubljana Moste Polje 2010, 3–4). Lahko rečemo, da je odnos botervarovanec anonimen, ustaljena praksa je pisanje pisem zahvale varovancev svojim botrom in besede spodbude botrov svojim varovancem (ZPM Ljubljana Moste Polje 2013). V primeru družin v stiski, kjer je otrok več, pa Ogulinova (2016) pravi, da če bi bilo botrov dovolj, bi jih povezali vsakega s svojim varovancem, kot je bilo to ustaljena praksa še pred dobrim letom. Ker te prakse ne morejo nadaljevati, se v Zvezi trudijo, da v takem primeru svojega botra v isti družini z več otroki dobita vsaj otroka, ki obiskujeta srednjo šolo ali višji razred osnovne šole.

4.7 VIRI FINANCIRANJA PROJEKTA IN PORABA PRIDOBLENIH SREDSTEV

Projekt se financira na dva načina, in sicer gre pri prvem za pridobivanje botrov, ki se jim dodeli otrok, ki je izbran na podlagi že omenjenih kriterijev izbora. Pri drugem načinu pa gre za zbiranje sredstev enkratnih donatorjev v sklad botrstva. V letu 2015 je v sklad botrstva prispevalo 207 donatorjev, med njimi so pravne osebe in različne organizacije. S pravnimi osebami se sklenejo donatorske pogodbe, ki so temelj za zniževanje davčne osnove (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016c).

Skladno s potrebami otroka se sredstva botrov v celoti posredujejo na izbrani račun za določen namen. Sredstva se nakazujejo na račun zakonitih zastopnikov otroka ali na račun predlagatelja, skladno v dogovoru s predlagateljem (ZPM Ljubljana Moste Polje 2010, 3). Tako se sredstva porabljajo za plačilo šolskih, obšolskih oziroma prostočasnih dejavnosti, šolske prehrane, šolskih in izvenšolskih izletov, taborov in letovanj, za nakup osebnih, šolskih in drugih potrebščin ter mesečnih vozovnic za javni prevoz, za plačilo bivanja v vzgojno izobraževalnem ali socialno varstvenem zavodu ter za kritje stroškov vrtca in bivanja v dijaškem domu. Poleg tega se sredstva botrstva namenjajo nakupu zdravil, zdravstvenih pripomočkov in plačilu zdravstvenih terapij, prav tako se s sredstvi botrov tudi pomagajo zagotoviti osnovni življenjski pogoji, kadar starši oziroma skrbniki nimajo dovolj sredstev za omogočanje le-teh (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016c).

Sredstva iz botrskega sklada se porabljajo za kritje izpadov mesečnih nakazil botrov. V primeru, če boter otroku preneha plačevati oziroma kakšen mesec ne izvede plačila,

manjkajoča sredstva prispeva sklad. Medtem v ZPM Ljubljana Moste Polje za takšnega otroka iščejo novega botra in sredstva zanj, dokler ga ne najdejo oz. največ do enega leta od datuma vključitve otroka z možnostjo podaljšanja. Sredstva sklada se porabljajo tudi za tekoče stroške, povezane s projektom Botrstvo v Sloveniji, ter za občasno izvedbo letovanj in izletov za otroke in mladostnike (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016c).

Iz sredstev sklada Botrstva se financira tudi administracija projekta, vendar največ v višini 20 % letnega povprečja zbranih sredstev sklada. Nadzor nad porabo sredstev in uresničevanjem projekta (vključevanje botrov in otrok) izvaja Komisija Botrstva v Sloveniji pri ZPM Ljubljana Moste Polje (ZPM Ljubljana Moste Polje 2010, 3).

4.8 PROJEKT BOTRSTVO V ŠTEVILKAH

Od začetka delovanja projekta, od oktobra 2010 do novembra 2015, je bilo v projekt vključenih 5212 botrov, 5575 varovancev, zbranih pa je bilo 6.559.871,21 EUR sredstev. Po javno dostopnih internetnih podatkih z dne 24. 2. 2016 je trenutno v projekt Botrstvo vključenih:

Podatki o botrih:

- Število aktivnih mesečnih botrov z varovanci	4227
- Število aktivnih botrov z več kot enim varovancem.....	428
- Število botrov, ki so prenehali z botrovanjem	1639

Podatki o varovancih:

- Število vseh vključenih otrok, ki imajo botra	4709
- Število varovancev, ki imajo dvojno botrstvo	256
- Število otrok, ki so zaključili z botrovanjem	1334

(ZPM Ljubljana Moste Polje 2016č).

V letu 2015 je s pomočjo donacij na počitnice odšlo 210 otrok, pridružili pa so se jim še otroci (120) s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, kar je izhajalo iz akcije Čisto veselje. Razvoj talentov je bil omogočen 18 otrokom, na poti do profesionalne športne kariere pa je dobilo pomoč 6 mladostnikov. Po zgornjih podatkih je na svojega botra

čakalo 250 otrok. Po odmevni dobrodelni akciji dražbe skakalnih smuči Petra Prevca marca 2016, ki jih je za rekordnih 45.000 eur kupilo podjetje Bauhaus, in ko so bila prejeta vsa SMS-sporočila (4.078) v višini 5 eur za #Botrstvo, je bilo skupno še z ostalimi donacijami na TRR zbranih 72.000 EUR za otroke iz projekta Botrstvo. S tem je bilo pokrito botrstvo za 200 otrok. Za preostalih 50 pa je sredstva prispevalo podjetje AirTraffic Jets. Z omenjenimi donacijami je enoletno botrstvo pokrito vsem 250 otrokom (Val 202 2016, 11. marec). Vsakodnevno na Zvezo prispe 40 novih vlog za botrstvo in dodatno še vloge za podaljšanje botrstva (ZPM Ljubljana Moste Polje 2015b).

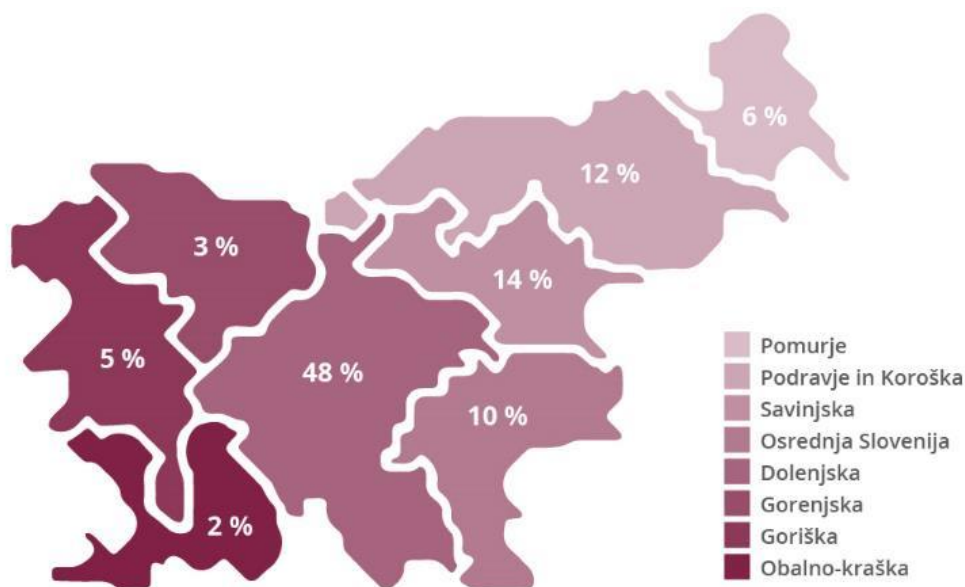
4.8.1 Regije, iz katerih prihajajo otroci

Otroci, ki potrebujejo botra, prihajajo iz vse Slovenije. Največ, 48 %, jih prihaja iz osrednje Slovenije. Sledijo jim otroci iz savinjske, podravske in koroške regije. Najmanj, 2 %, jih je doma iz obalno-kraške ter 3 % iz gorenjske regije (ZPM Ljubljana Moste Polje 2015b).

Po podatkih Statističnega urada RS je pod pragom tveganja revščine v letu 2015 največ ljudi živel v osrednjeslovenski regiji – 59.000, v podravski 50.000, v savinjski statistični regiji pa 41.000 ljudi. Najmanj ljudi je pod pragom revščine živel v primorsko-notranjski regiji – 5.000 in zasavski statistični regiji – 8.000 ljudi (Statistični urad Republike Slovenije 2016b).

Na ZPM Ljubljana Moste Polje pravijo, da je delno razloge za takšno razporeditev otrok, ki potrebujejo botra, moč poiskati v zgornjih podatkih iz Statističnega urada, delno pa v večji aktivnosti strokovnih služb v posameznih regijah pri predlaganju otrok za vključitev v projekt Botrstvo.

Slika 4.1: Regije, iz katerih prihajajo otroci

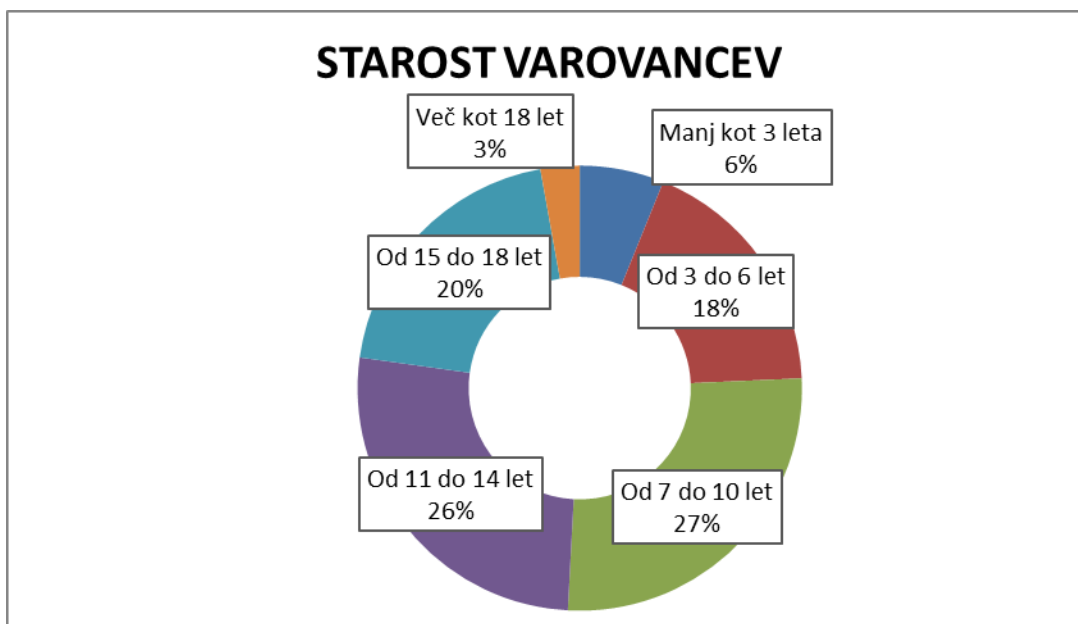

Vir: ZPM Ljubljana Moste Polje (2015b).

4.8.2 Starost otrok

Največ otrok, vključenih v projekt, je starih od 11 do 14 let (26 %), sledijo jim otroci, stari od 7 do 10 let (27 %). Torej je kar 53 % otrok starih med 7 in 14 let. 5 % je starih nad 18 let, od 15 do 18 let pa je starih 21 % otrok (ZPM Ljubljana Moste Polje 2015b).

Graf 4.1: Starost varovancev

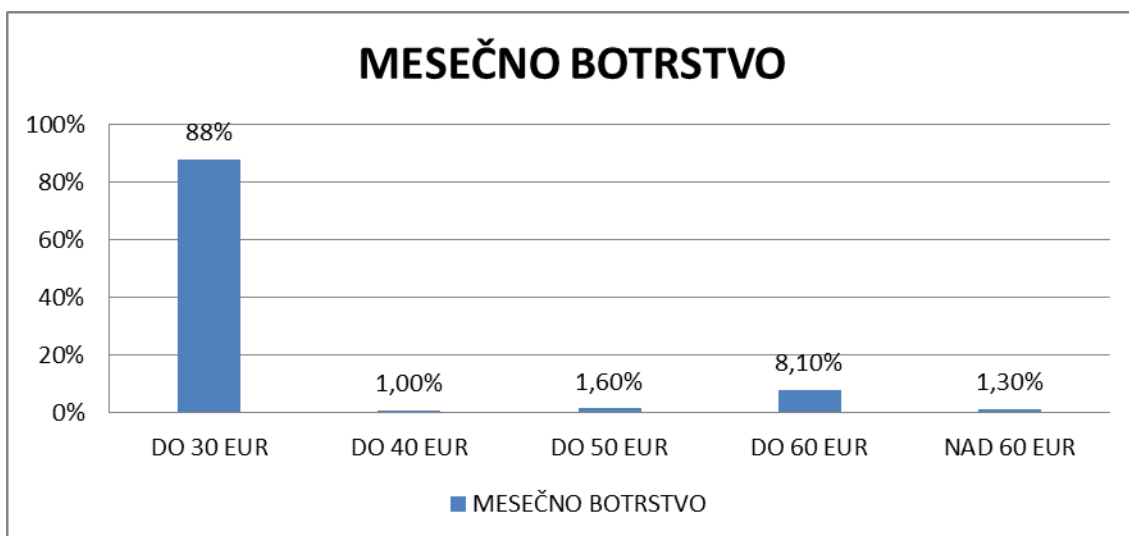

Vir: ZPM Ljubljana Moste Polje (2015b).

4.8.3 Mesečni prispevek za otroke

Otroci prejemajo po 30 evrov mesečne pomoči – 88 %, najbolj ogroženi tudi dvojno botrstvo – 8,10 % (ZPM Ljubljana Moste Polje 2015b).

Graf 4.2: Mesečno botrstvo

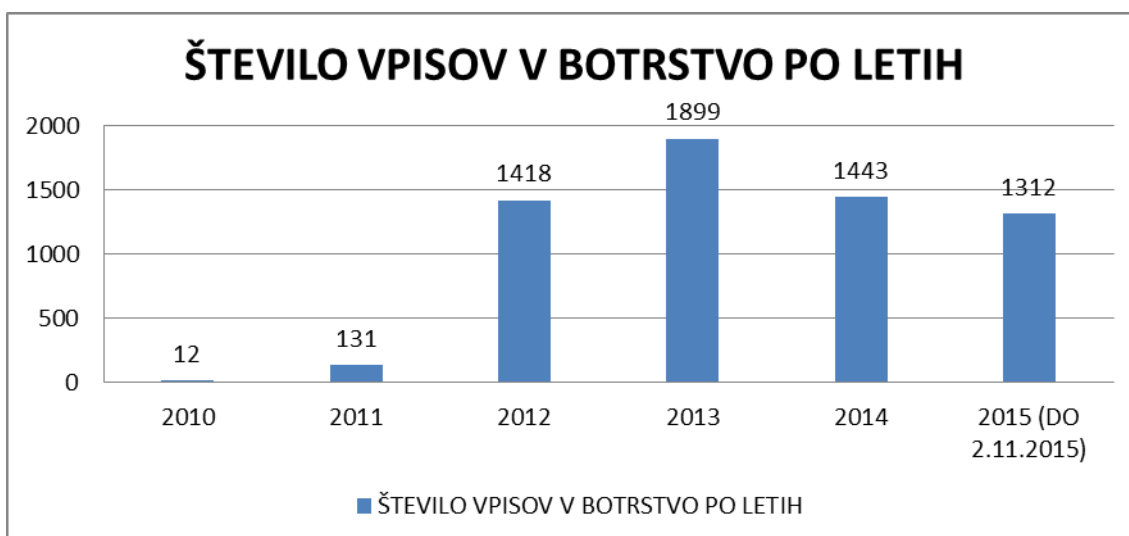

Vir: ZPM Ljubljana Moste Polje (2015b).

4.8.4 Vključitev otrok v projekt po letih

V letu 2015 (podatki do 2. 11. 2015) se je v projekt na novo vključilo 1312 otrok iz vse Slovenije. Največ, 1899 in 1443, se jih je vključilo leta 2013 in 2014 (ZPM Ljubljana Moste Polje 2015b).

Graf 4.3: Število vpisanih v botrstvo po letih

Vir: ZPM Ljubljana Moste Polje (2015b).

4.9 PROJEKT V SODELOVANJU Z VALOM 202 IN NJEGOVA PREPOZNAVANOST

Intenzivno sodelovanje z radiem Val 202 se je začelo marca 2012, ko je novinarka Jana Vidic pričela s predstavitvami zgodb posameznih družin. Glavna skrb je bila zaščita izpostavljenih družin pred stigmatizacijo⁵. Z vsakotedenskimi zgodbami na Valu 202 se je projekt v zelo kratkem času zelo razširil in postal prepoznaven po vsej Sloveniji. Projekt je dolgo časa obvladoval en sam prostovoljec, ob vsej medijski pozornosti pa se je pojavila potreba po profesionalizaciji projekta (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a, 4). Od marca 2012 pa do danes je bilo objavljenih več kot 200 oddaj, zgodbe konkretnih družin pa so v manjšini, okoli 80. Družine iz zgodb Botrstva prihajajo iz vse Slovenije, največ pa jih je iz širše osrednje Slovenije. Izbrane so po posvetu s sodelavci ZPM Ljubljana Moste Polje, z lokalnimi predstavniki podružnic ZPM, centri za socialno delo (CSD-ji) in nekaterimi manjšimi humanitarnimi društvi (Vidic 2016). Vse pa je odvisno od pripravljenosti staršev na sodelovanje. Staršem in otrokom iz zgodb Botrstva je zagotovljena popolna anonimnost, ki jo na Valu 202 striktno upoštevajo. Vsakotedenske zgodbe so objavljene tudi na spletni strani Vala 202 in RTV Slovenija (Vidic 2016).

4.9.1 Način pridobivanja sredstev za družine iz zgodb Botrstva in poraba pridobljenih sredstev

Sredstva se pridobivajo na dva načina, in sicer tako, da se vsaki družini po predvajani ponedeljkovi oddaji dodeli sklic, na katerega se zbirajo donacije poslušalcev, in tudi preko SMS-sporočil boter5, poslanih na 1919 v času po predvajani zgodbi in so časovno omejena do naslednje predvajane zgodbe. Zgodi se, da vsa sporočila niso plačana in da je na denar, zbran na tak način, potrebno počakati tudi do 6 tednov. ZPM Ljubljana Moste Polje tako pridobljena sredstva za družine iz zgodb Botrstva porabi za plačilo računov pred izvršbo, računov za elektriko, vodo, komunalo in za nujne esencialne stvari za otroke (tudi šolska prehrana in prehrana v vrtcih). Za dvig kvalitete življenja otrok pa gredo zbrana sredstva tudi za zunajšolske dejavnosti. Zasebni dolgovi se iz teh sredstev ne poplačujejo in denar se ne nakazuje na direktni TRR družin, temveč ga za navedene potrebe razporedi ZPM Ljubljana Moste Polje (Vidic 2016).

⁵ Ameriški sociolog Erving Goffman je stigmatizacijo opredelil kot »nezaželeno drugačnost«. Drugačnost je v nekaterih okoljih lahko stigmatizirana, okolje pa stigmatizirane ljudi dojema kot manjvredne in so tarča posmeha, zaničevanja, opravljanja, psihičnega in fizičnega nasilja, dostop do dobrin, kot so izobrazba, delovno mesto ipd., pa jim je pogosto otežen. Stigmatizacija ima za posledico socialno distanco do stigmatiziranih oseb in skupin (Wikipedija 2016c).

4.9.2 Prepoznavnost in uspešnost projekta

Val 202 je zvočna oblika opozarjanja na projekt Botrstvo v Sloveniji in mislim, da je z verodostojnimi zgodbami otrok, vključenih vanj, hkrati pa z zelo raznolikim vsebinskim opozarjanjem na posledice, ki jih revščina prinaša v življenja otrok, družin, a tudi družbe kot celote, neprimerljiv s katerikoli podobnim projektom doslej pri nas. Glede na dosedANJI priliv sredstev (več kot 6,5 mio EUR), na to, da številni donatorji ostajajo zvesti že od začetka in glede na visok ugled med humanitarnimi projekti, mislim, da gre za prepoznaven in zaupanja vreden projekt (Vidic 2016).

Doseg javnosti je po predvajanih zgodbah na radiu Val 202 in spletnih straneh Vala 202 in RTV SLO izjemen. V izjemno pomoč so pri deljenju zgodb tudi družbena omrežja, predvsem Facebook. Vidičeva ocenjuje projekt kot zelo uspešen na mikro ravni pomoči otrokom, ki pomoč prejemajo, in pri ozaveščanju širše javnosti glede obsega in vpliva revščine, vsaj med otroki. Neuspeh projekta pa vidi v tem, da se z vsemi zgodbami ni dosegel sistemskih sprememb, ki bi jih kot zrela družba s političnim konsenzom brez težav sprejeli. Projekt Botrstvo v Sloveniji je tako očitno sinonim za revščino, predvsem med otroki. Da je projekt uspešen v vseh pogledih, dodaja tudi Ogulinova, nad vsemi pričakovanji je podpora donatorjev, veliko pa sta k prepoznavnosti pripomogla Val 202 in RTV Slovenija. Tudi sama, podobno kot Vidičeva, ugotavlja, da je država, ki je bila nekoč socialna in je tudi preko ZPM Ljubljana Moste Polje skrbela za zdrav otrokov razvoj in kompetentno starševstvo, nekje na poti izgubila kompas in je namesto država za ljudi postala država za kapital posameznikom (Vidic 2016).

4.10 BOTRSTVO V SLOVENIJI S SVOJIMI PODPROJEKTI

Leto 2014 je projekt Botrstvo zaznamovalo predvsem veliko povečevanje potreb vključevanja socialno šibkih in ogroženih otrok v projekt, povečevalo pa se je tudi število botrov. Znotraj projekta so zaživelili številni podprojekti, kot omenjeno pa se je prepoznavnost projekta še naprej širila s pomočjo radia Val 202, s pomembno novostjo, in sicer z zbiranjem sredstev za letovanje otrok, ki so bili vključeni v botrstvo (ZPM Ljubljana Moste Polje 2015a).

4.10.1 Botrstvo – brezplačna pravna pomoč

Pri preprečevanju ali zmanjševanju socialnih stisk postajata iz dneva v dan vse bolj pomembna tudi pravna pomoč in svetovanje socialno najšibkejšim. Iz omenjenih

razlogov sta ZPM Ljubljana Moste Polje in Odvetniška pisarna Zidar Klemenčič leta 2013 ustanovili projekt Botrstvo – brezplačna pravna pomoč. Namen projekta je reševanje socialne problematike socialno najbolj ogroženih. Pri projektu gre za pomoč socialno najšibkejšim pri stanovanjski problematiki in pri uveljavljanju pravic iz naslova javnih sredstev. Poleg omenjene odvetniške pisarne pri projektu prostovoljno in brezplačno pomagajo tudi drugi pravni strokovnjaki. Projekt je namenjen pridobitvi prvega pravnega nasveta s področij projekta. Možnosti za vključitev in pridobitev nasveta sta dve, preko spletnih strani Botrstva v Sloveniji in ZPM Ljubljana Moste Polje, kjer se pridobi obrazec in se ga izpolnjenega, z navedenim socialnim in materialnim stanjem prosilca in družine ter opisanim problemom, pošlje na Zvezo, ki ga nato posreduje izvajalcu brezplačne pravne pomoči, ali preko brezplačne telefonske številke, kjer klicatelj želi lahko pridobijo prvi pravni nasvet in se, v kolikor njihova problematika to zahteva, s strokovnjakom tudi sestanejo in pogovorijo o vrsti pomoči in ukrepih pri reševanju težave. Osebna pravna pomoč se izvaja v Ljubljani in Celju (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a). Od začetka projekta do konca leta 2015 je pomoč prejelo 1.400 posameznikov in družin (ZPM Ljubljana Moste Polje 2015b).

4.10.2 Akcija Čisto veselje

Pri akciji Čisto veselje gre za zbiranje odpadnih surovin (papir, električna in elektronska oprema, barvne kovine in jekleni odpad), zbrana sredstva pa so namenjena pomoči otrokom iz projekta Botrstvo. Otroci prihajajo iz manj spodbudnega okolja, sredstva pa so namenjena za njihove taborne, izlete, počitniško varstvo ter psihosocialno pomoč. Projekt sta skupaj zasnovali ZPM Ljubljana Moste Polje in družba Gorenje surovina d.o.o. V akciji, ki je potekala med 1. in 10. aprilom 2016 in se ji je pridružil tudi Spar Slovenija, je bilo zbranih 300 ton odpadnih surovin, kar pomeni več kot 23.000 evrov pomoči otrokom iz Botrstva. V letu 2015, ko je akcija tudi potekala, pa je bilo iz te akcije zbranih za skoraj 59.000 EUR sredstev, na letovanje pa je odšlo 120 otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016d).

4.10.3 Ferfud, pisala Pišem lepše zgodbe, plišaste igračke Prijatelji s kmetije

Podjetje Hofer se je v letu 2015 v še večji meri posvetilo zagotavljanju pomoči otrokom iz projekta Botrstvo. S prodajo izdelkov Botrstva (ročne lutke, pisala Pišem lepše zgodbe – prodaja pisal tudi na bencinskih servisih OMV Slovenija, plišaste igračke, s potujočim tovarnjačkom Ferfud) je bilo zbranih okrog 200.000 eur sredstev, otroci iz Botrstva so tako med drugim obiskali tudi Minicity v nakupovalnem središču BTC v Ljubljani (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016c).

Z različnimi akcijami in podprojekti skuša ZPM Ljubljana Moste Polje s pomočjo donatorjev in širše javnosti pomagati čim večjemu številu otrok iz Botrstva.

4.11 PROJEKT BOTRSTVO V SLOVENIJI IN OSTALI PROGRAMI BOTRSTVA

Kot sem nakazala v uvodu, so v Sloveniji poleg Botrstva v Sloveniji, ki poteka pod okriljem ZPM Ljubljana Moste, znani tudi drugi programi botrstva.

Program botrstvo NŠKM

Program Botrstvo je eden izmed krovnih programov NŠKM, ki deluje že od leta 1993. Namenjen je otrokom iz socialno ogroženih in revnih družin, ki so zaradi brezposelnosti staršev ali druge hude stiske ostali brez sredstev. Prioritetno so v program vključeni otroci, ki izhajajo iz družin z več otroki, otroci z motnjo v telesnem in duševnem razvoju, otroci s kroničnimi obolenji in takšni, ki imajo le enega oz. so brez staršev. S tem programom so otrokom omogočeni minimalni pogoji za preživetje in izobraževanje. Redni botri prispevajo 25 EUR mesečne pomoči za enega otroka, mnogi med njimi prispevajo tudi več. V primeru skupnih botrov pa je višina in pogostost prispevkov prepuščena lastni presoji in zmožnostim. Skozi programe pomoči Župnijskih in Nadškofijske Karitas se ugotavlja stisko otrok, lahko gre za individualne prošnje uporabnikov ali pa prošnje drugih vladnih in nevladnih institucij. V program Botrstva je trenutno vključenih 85 otrok (Katoliška Cerkev v Sloveniji 2016).

Botrstvo otrokom v Mladinskem domu Majči Beličeve (MDMB)

MDMB je javno-izobraževalni zavod, namenjen vzgoji in izobraževanju otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami. Otroci v okviru te akcije prihajajo iz socialno šibkih okolij, s pomočjo programa pa se jim omogočijo pogoji za enakovredno vključitev v širše okolje. Vsi otroci iz Botrstva obiskujejo redne zunanje osnovne in srednje šole v Ljubljani. Program je pričel z delovanjem leta 1997, ideja pa je bila, da vsak otrok ali mladostnik dobi svojega botra, ki mu nakazuje mesečni znesek 21 EUR na njegov osebni račun, v smislu žepnine. Otroci si tako lahko kupijo nekaj zase, pri tem pa se naučijo ravnati z denarjem. Otroci iz Botrstva svojega botra tudi osebno spoznajo, njihovi starši pa za njihovo vključitev podpišejo soglasje, a sami stika z otrokovim botrom nimajo. Pri obiskovanju interesnih dejavnosti, obiskovanju določenih treningov, glasbenih in plesnih šol, izletov, kolonij, nakupu igrač, instrumentov, knjig, oblačil, obutve, športne opreme, ogledu določenih kulturnih prireditev, kino predstav tudi tukaj pomagajo donatorji s svojimi sredstvi (Mladinski center Majči Beličeve 2016).

Slovensko botrstvo v sklopu Humanitasa

Humanitas je društvo za človekove pravice in človeku prijazne dejavnosti ter neprofitna, nevladna in neodvisna organizacija. Pri slovenskem botrstvu, ki je slovenska različica programa podpore otrokom v Afriki, gre za eno od oblik pomoči otrokom iz socialno ogroženih družin, prek katere skušajo zagotoviti del sredstev za izboljšanje njihovih osnovnih življenjskih pogojev. Otroci so v program sprejeti na osnovi sodelovanja z osnovnimi šolami, CSD-ji ... Z zbranimi sredstvi otrokom omogočijo nakup šolskih potrebščin, plačilo letovanj, izobraževalnih tečajev ali drugih dobrin, ki jih potrebujejo. Tudi otrokom s posebnimi potrebami, ki potrebujejo pomoč pri nakupu posebnih pripomočkov, s katerimi se laže vključijo v vsakdanje življenje ter razvijajo svoje potenciale in sposobnosti, je namenjeno Botrstvo. Mesečna premija v primeru botrovanja slovenskemu otroku znaša 34 EUR. V okviru Humanitasove dejavnosti pa poteka tudi program podpore otrokom v Afriki, kjer znaša mesečni prispevek 25 EUR, ki se namenja za plačalo šolnin, šolskih potrebščin, po potrebi pa tudi zdravil, miz za učenje in oblačil (Humanitas 2016).

4.12 REZULTATI PROJEKTA BOTRSTVO V SLOVENIJI

Projekt Botrstvo v Sloveniji je projekt pomoči otrokom in mladim v stiski v obliki finančnih sredstev in je po besedah Ogulinove in Vidičeve tako uspešen kot neuspešen ter dobro prepoznan v slovenski družbi. Je tudi zaupanja vreden projekt, ki med humanitarnimi projekti uživa velik ugled (Vidic 2016). Med rezultate projekta štejemo vsa zbrana finančna sredstva s pomočjo donatorjev, posameznikov in širše javnosti.

Rezultat je tudi veliko število botrov, ki z vsakomesečnimi prispevki pomagajo otrokom pri doseganju življenjskih ciljev. Gre za projekt, kjer se vsa sredstva posredujejo od botrov k otrokom, zato ga odlikujejo kredibilnost, transparentnost in poštenost (Ogulin 2016).

Pomembni pa so tudi pozivni učinki, ki jih ima projekt na otroke, ki so vključeni vanj. Po besedah Ogulinove (2016) ti niso samo finančni in materialni, temveč tudi moralni, saj je sporočilo projekta otrokom, ki se vključujejo, da botrom ni vseeno zanje ter da jim želijo na njihovi življenjski in izobrazbeni poti nuditi spodbude za dejavnosti, ki jih opremljajo z znanjem, spretnostmi in talenti. Rezultat projekta je tudi zagotavljanje osnovne eksistence otrokom, plačilo plačljivih šolskih dejavnosti, krepitev njihovih talentov. Skozi našeto je otrokom omogočen zdrav razvoj, druženje z vrstniki, pridobivanje novih znanj in izkušenj ter pravilno vrednotenje sebe, družine in družbe.

Zbrana finančna, materialna sredstva ter sredstva, ki se jih ne da izmeriti drugače kot v otroški sreči in veselju, pa so zagotovo najbolj opazni rezultati projekta.

Med rezultate se uvrščajo tudi zbrana finančna sredstva, pridobljena znotraj omenjenih podprojektov Botrstva v Sloveniji. Ovira, s katero se projekt sooča, je pomanjkanje števila botrov v primerjavi z vse večjim številom predlaganih otrok za sprejem v projekt (Ogulin 2016). Ker so sredstva iz Botrstva porabljena namensko, se le-ta nakazujejo direktno šolam, institucijam, kjer se otroci dodatno izobražujejo. Plačujejo pa se tudi direktne potrebe otroka.

Rezultat projekta so tudi upoštevane nekatere zahteve po sistemskih spremembah. Do sedaj je projekt pripomogel k spremembam socialne zakonodaje pri povečevanju cenusa za upravičenost do subvencionirane šolske prehrane in prepoved posega v socialne transferje (ZPM Ljubljana Moste Polje 2016a). Jana Vidic (2016) dodaja, da revščino najslabše razumejo tisti, ki bi lahko naredili največje spremembe.

Rezultat projekta Botrstvo je tudi njegova uspešnost, saj je bilo v času, odkar deluje, vanj vključenih skoraj 5600 varovancev iz vse Slovenije in 5200 botrov, nekateri tudi iz tujine (Vidic 2016).

5 RAZISKAVA O POZNAVANJU PROJEKTA BOTRSTVO V SLOVENIJI

5.1 NAMEN RAZISKAVE, TEZE IN METODOLOGIJA

Glavni namen in cilj raziskave je ugotoviti, kakšna je prepoznavnost projekta v slovenski javnosti in poznavanje vsebine projekta. Predvidevam namreč, da so sodelujoči v raziskavi že slišali za projekt, da pa slabše poznajo njegovo vsebino. Pri tem opazujem tudi osnovne značilnosti sodelujočih v raziskavi. Iz rezultatov analize raziskave bom poskusila potrditi oz. ovreči naslednje teze:

Teza 1: Glede na to, da delež slovenskih družin, ki živijo pod pragom revščine, vztrajno narašča, so programi neprofitnih organizacij, s katerimi te dopolnjujejo vlogo države, nujno potrebni.

Teza 2: Projekt Botrstvo v Sloveniji omogoča otrokom iz revnih družin enake možnosti dostopa do življenjskih priložnosti, kot jih imajo ostali otroci.

Teza 3: Projekt Botrstvo v Sloveniji je prepoznaven med ljudmi do te mere, da so zanj že slišali.

Teza 4: Projekt Botrstvo v Sloveniji dobro poznajo tisti posamezniki, ki so v slabši finančni situaciji.

Teza 5: Tisti posamezniki, ki se jim je finančna situacija izboljšala, so se pripravljani v Projekt tudi vključiti kot donatorji/botri.

Za pridobivanje kvantitativnih podatkov sem v empirični raziskavi uporabila anketni vprašalnik. Vprašalnik je sestavljalo 14 vprašanj zaprtega in odprtega tipa. Anketni vprašalnik sem oblikovala v aplikaciji za spletno anketiranje Enka in povezavo do ankete razposlala prek elektronske pošte. V veliko pomoč so mi bila tudi družbena omrežja, saj sem tudi tam delila povezavo do spletne ankete z naslovom Botrstvo v Sloveniji in počakala na zadostno število vrnjenih vprašalnikov. Spletno anketiranje je potekalo med 6. in 30. majem 2016. Reševanje vprašalnika je trajalo od 2 do 3 minute.

V bazo podatkov se je v tem času vrnilo 478 vprašalnikov, od tega jih je bilo za analizo primernih 254, ki so bili v celoti izpolnjeni.

Empirična raziskava temelji na kvantitativnih podatkih, pridobljenih z odgovori naključnega vzorca oseb, ki so izpolnile anketni vprašalnik. V anketnem vprašalniku sem pridobila tudi osnovne značilnosti anketirancev oz. respondentov, kot je spolna struktura, starostna struktura, izobrazbena struktura, kraj prebivanja in finančna situacija v primerjavi z ljudmi v njihovi okolici.

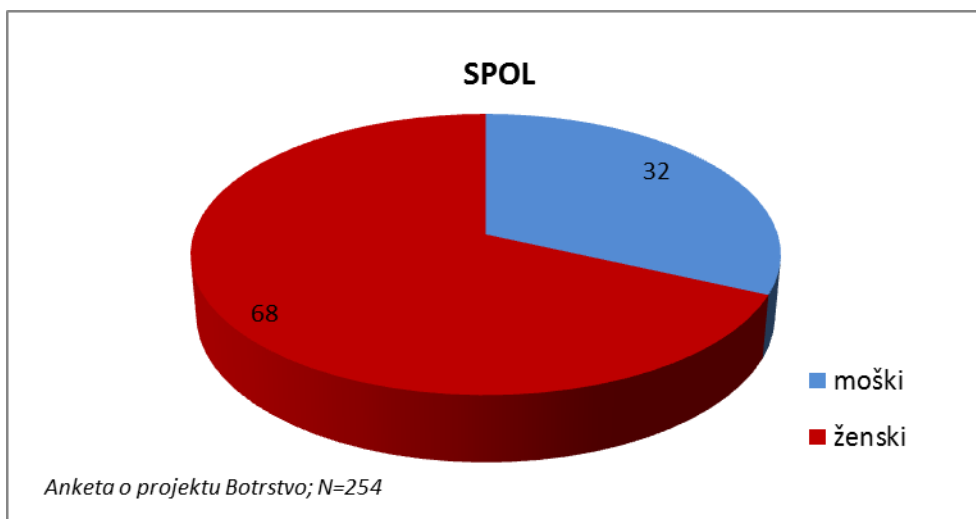
Drugi instrument, prek katerega sem prišla do kvalitativnih informacij, pa je bil intervju. Intervju sem opravila s predsednico ZPM Ljubljana Moste Polje, go. Anito Ogulin, 26. aprila 2016. Tako pridobljene kvalitativne informacije bom prav tako uporabila pri potrjevanju oz. zavračanju tez.

5.2 ANALIZA IN INTERPRETACIJA KVANTITAVNIH PODATKOV

5.2.1 Osnovne značilnosti anketirane populacije

Spolna struktura

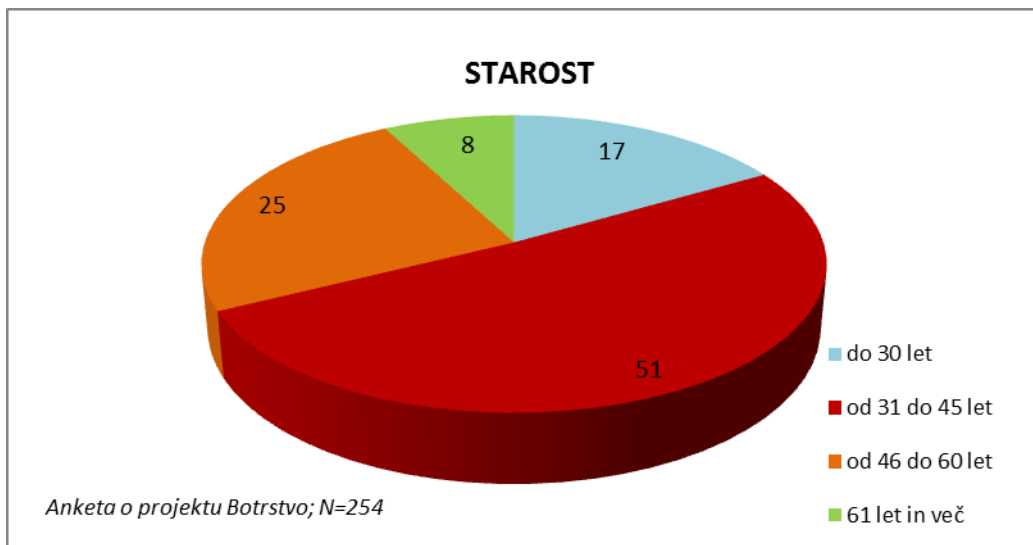
Graf 5.1: Spolna struktura

Po spolni strukturi je vprašalnik reševalo 254 anketirancev, od tega je bilo 68 % žensk in 32 % moških.

Starostna struktura

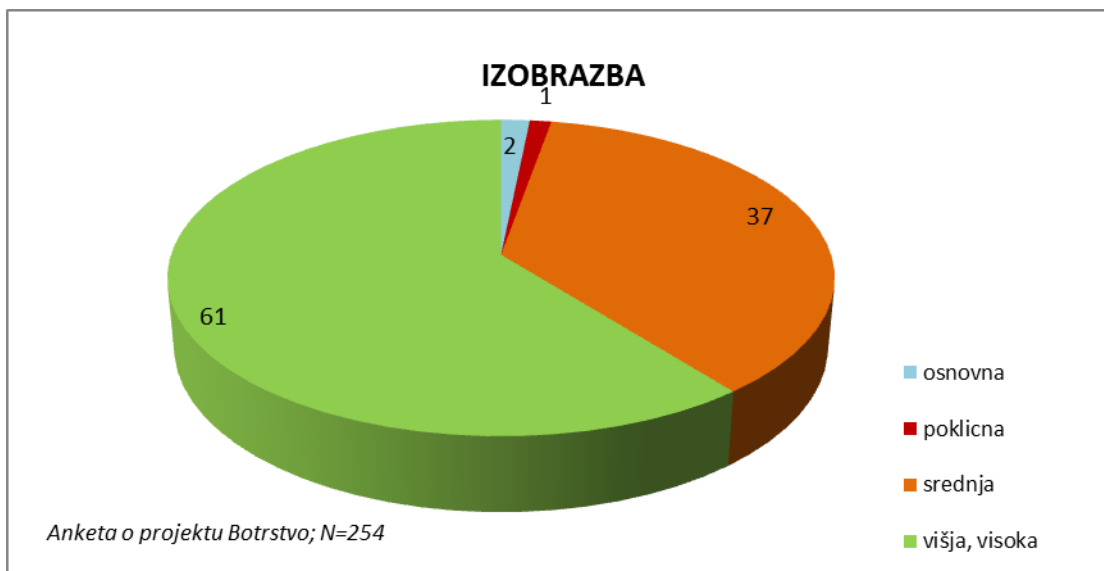
Graf 5.2: Starostna struktura

Med vsemi respondenti (N = 254) jih je bilo 17 % starih do 30 let, 51 % starih od 31 do 45 let, 25 % starih od 46 do 60 let, 8 % pa je bilo starih 61 let ali več.

Izobrazbena struktura

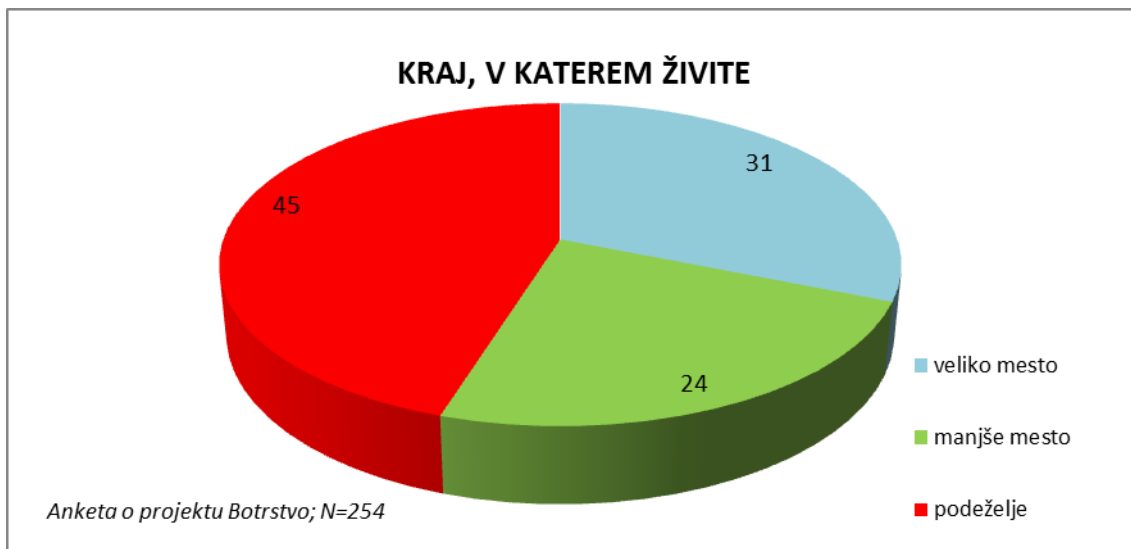
Graf 5.3: Izobrazbena struktura

Od vseh anketiranih (N = 254) jih je bilo glede na doseženo stopnjo izobrazbe 2 % takih z dokončano osnovno šolo, 1 % s poklicno šolo, 37 % s srednjo šolo ter 61 % z višjo ali visoko šolo.

Kraj prebivanja

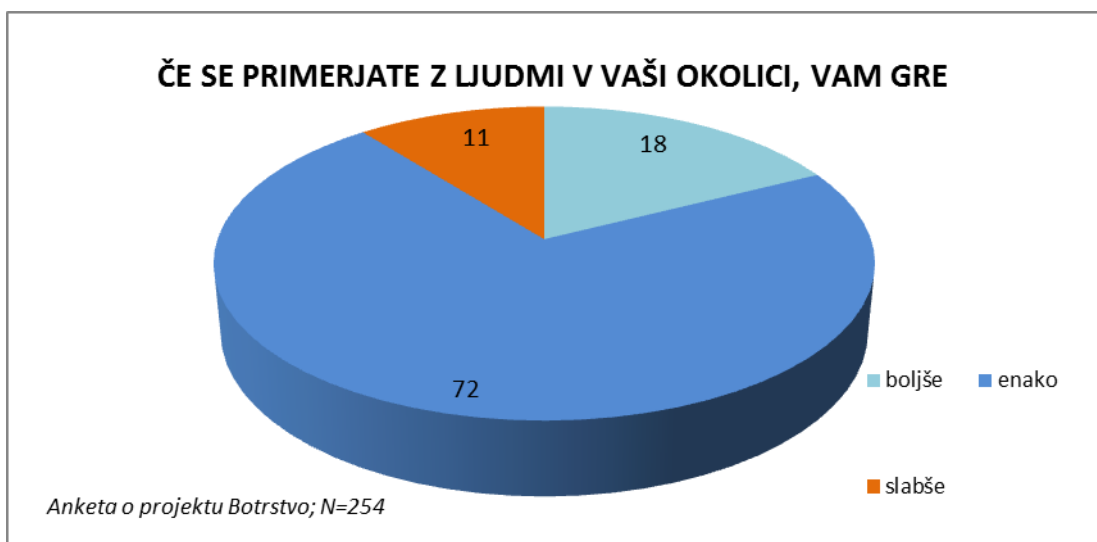
Graf 5.4: Kraj prebivanja

Glede na kraj prebivanja je med vsemi respondenti (N = 254) 31 % doma iz velikega mesta, 24 % iz manjšega mesta, 45 % pa jih prebiva na podeželju.

Finančna situacija v primerjavi z ljudmi v njihovi okolici

Graf 5.5: Finančna situacija v primerjavi z ljudmi v njihovi okolici

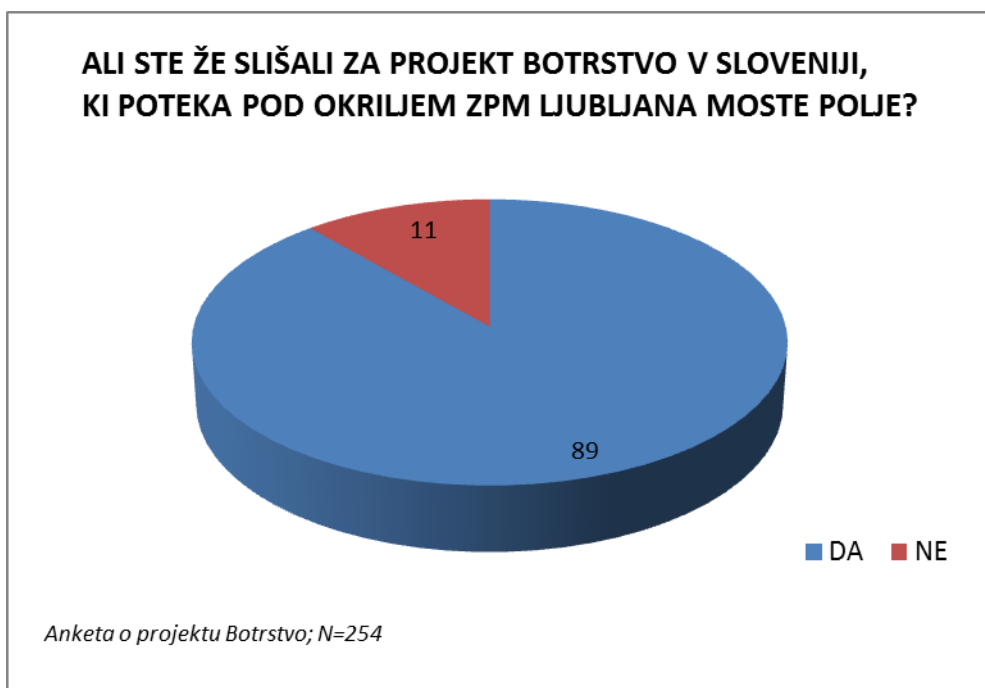

Vsi anketiranci (N = 254) so odgovarjali na vprašanje o finančni situaciji. 18 % anketiranih meni, da jim gre v finančnem pogledu bolje v primerjavi z ljudmi v njihovi okolici, 72 % je takih, ki menijo, da jim gre enako, 11 % pa je mnenja, da jim gre slabše kot ljudem v njihovi okolici.

Glede na osnovne značilnosti anketirane populacije ugotovimo, da je več kot polovica vseh anketiranih starih od 31 do 45 let, visok odstotek je tudi takšnih, ki so stari od 46 do 60 let. Gre za ljudi, ki so na višku svojih ustvarjalnih moči, takšni, ki so dokončali šolanje in so finančno »stabilni«, saj velika večina respondentov ocenjuje, da jim gre v finančnem pogledu v primerjavi z ljudmi iz njihove okolice enako. Na raziskavo so se odzvale predvsem ženske. Največ vprašanih ima dokončano visoko ali višjo šolo in živijo na podeželju.

5.2.2 Ali ste že slišali za projekt Botrstvo v Sloveniji, ki poteka pod okriljem Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje?

Graf 5.6: Ali ste že slišali za projekt Botrstvo v Sloveniji, ki poteka pod okriljem ZPMS Ljubljana Moste Polje?

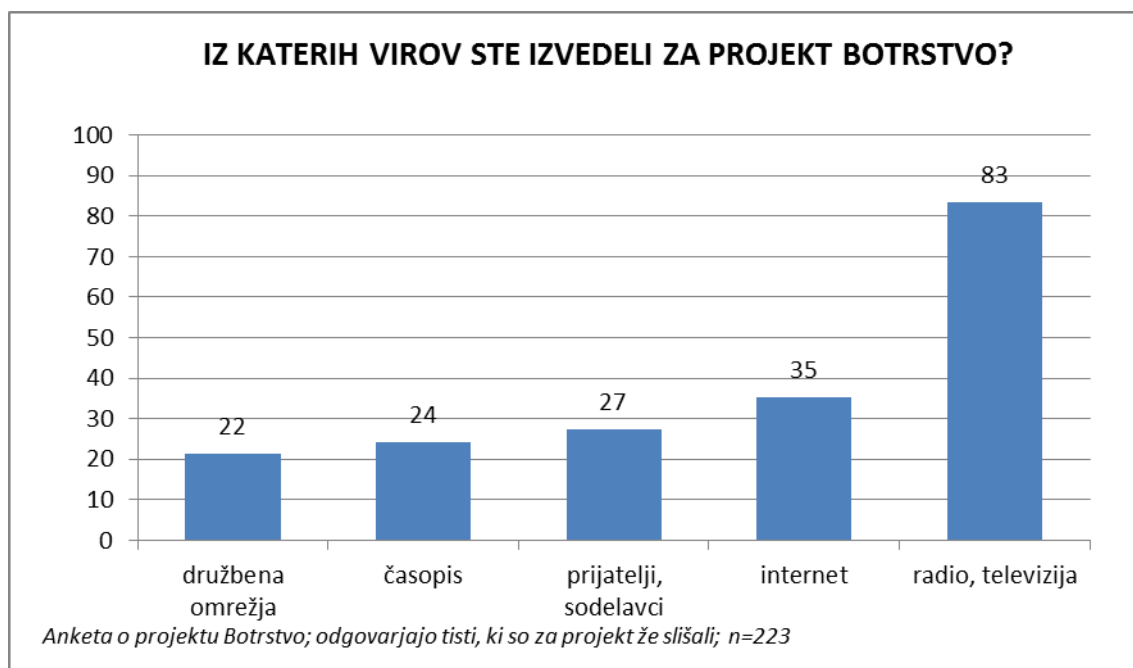
Na prvo vsebinsko vprašanje v raziskavi je med vsemi respondenti (N = 254) pritrdilno odgovorilo 89 % anketiranih, 11 % pa jih za projekt ni slišalo. Med njimi je bilo 85 % moških in 90 % žensk. Po starostnih skupinah je med anketiranci, ki so slišali za projekt, najmanj starih do 30 let (83 %) in največ takih, ki so v starostni skupini od 46 do 60 let (95 %) ali 61 let in več (95 %). Za projekt Botrstvo so v največji meri slišali tudi anketiranci, ki so odgovorili, da jim gre v primerjavi z ljudmi v njihovi okolici slabše kot njim (100 %) ali enako (89 %) ali pa bolje (81 %).

Presenetljivo pa je za projekt slišalo le 87 % anketiranih z višjo ali visoko šolo in več takih, 93 %, s srednjo šolo. Največ anketirancev, ki so slišali za projekt, prihaja s podeželja, 93 %, iz manjšega mesta jih je 85 %, iz velikega mesta ali njegovega obrobja pa je doma 86 % vprašanih.

Rezultati kažejo na zelo visoko prepoznavnost projekta med anketiranci, predvsem tistimi, ki svoj finančni položaj ocenjujejo kot slabši v primerjavi z ljudmi v njihovi okolici. Podatki v raziskavi kažejo, da ljudje v slabši finančni situaciji večkrat slišijo o takšni vrsti projektov. Večina respondentov, ki so slišali za projekt, ima poklicno ali srednjo šolo in prihaja s podeželja.

5.2.3 Iz katerih virov ste izvedeli za projekt Botrstvo? (možnih je več odgovorov)

Graf 5.7: Iz katerih virov ste izvedeli za projekt Botrstvo?

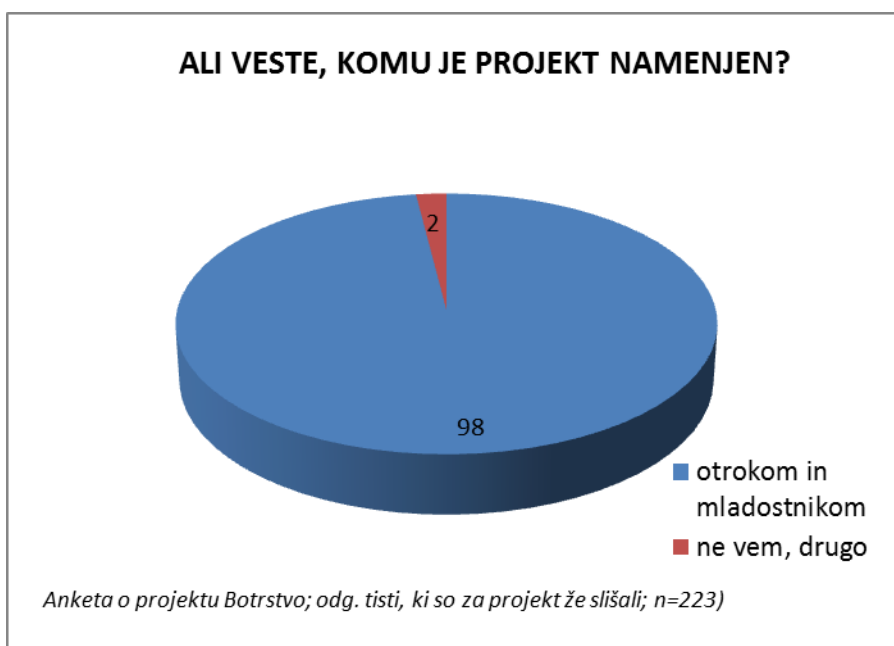
Pri drugem vprašanju so vprašani izbirali med 5 podanimi odgovori in lahko so izbrali več kot enega. Na voljo so imeli tudi odgovor »drugo«, kjer so sami napisali vir, iz katerega so izvedeli za projekt. Največ vprašanih izmed vseh (n = 223) je za projekt Botrstvo v Sloveniji izvedelo tudi prek radia in televizije (83 %), od tega v starostni skupini 61 let in več kar 95 %. Za odgovor prek interneta se jih je odločilo 35 %, prek prijateljev in sodelavcev 27 %, iz časopisa 24 %, 22 % pa je za projekt izvedelo tudi iz družbenih omrežij, kot so Facebook, Twitter, LinkedIn.

Iz odgovora drugo je razviden podatek, da so za projekt slišali tudi iz reklame Hofer in v trgovini. Pričakovano so stari do 30 let v največji meri izvedeli za projekt poleg radia in televizije tudi prek interneta (44 %) in družbenih omrežij (41 %) v primerjavi z ostalimi starostnimi skupinami – npr. starejši od 61 let so internet izbrali le v 11 %, družbenih omrežij pa sploh niso izbrali. So pa izbrali tudi časopis kot vir, iz katerega so izvedeli za projekt, in to v 33 %, kar je največ med vsemi starostnimi skupinami, mladi do 30 let pa so časopis izbrali le v 15 %.

Po pričakovanjih sta na prvem mestu radio in televizija, sledijo internet, prijatelji in sodelavci, časopisi in na koncu družbena omrežja. Kot zanimivost naj omenimo, da strukturni pregled po starosti pokaže, da mlajša populacija informacije išče predvsem s pomočjo interneta in družbenih omrežij, medtem ko starejša še vedno prisega na klasične medije, kot so radio, televizija in časopisi.

5.2.4 Ali veste, komu je projekt namenjen?

Graf 5.8: Ali veste, komu je projekt namenjen?

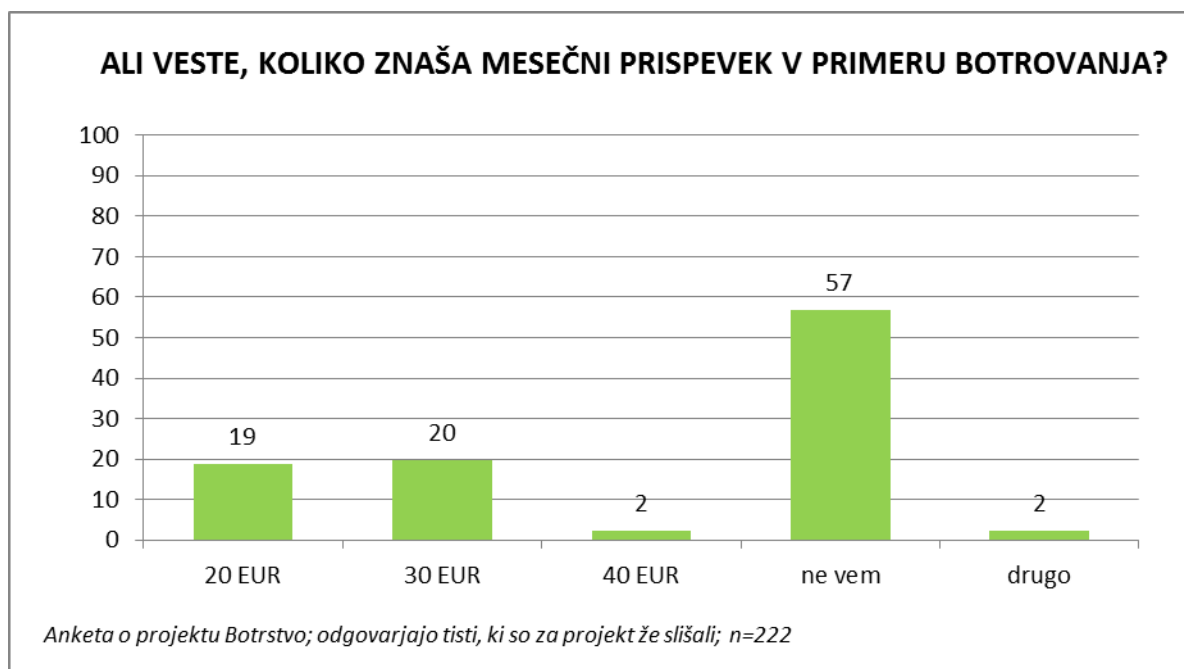

Anketirance, ki so že slišali za projekt Botrstvo, smo vprašali tudi, ali vedo, komu je projekt pravzaprav namenjen. Od 223 vprašanih jih samo 2 % tega ni vedelo, medtem ko jih je 98 % odgovorilo pravilno, da gre za otroke in mladostnike v stiski.

Ta številka je dober pokazatelj visoke prepoznavnosti, komu je projekt namenjen, saj so skoraj vsi respondenti vedeli, da gre za otroke in mladostnike v stiski, hkrati pa nadaljnja analiza na tej stopnji ni možna, saj gre praktično za konstanto – skoraj vsi anketiranci so odgovorili enako in zato je spremenljivka žal, ali na srečo, »neuporabna«.

5.2.5 Ali veste, koliko znaša mesečni prispevek v primeru botrovanja?

Graf 5.9: Ali veste, koliko znaša mesečni prispevek v primeru botrovanja?

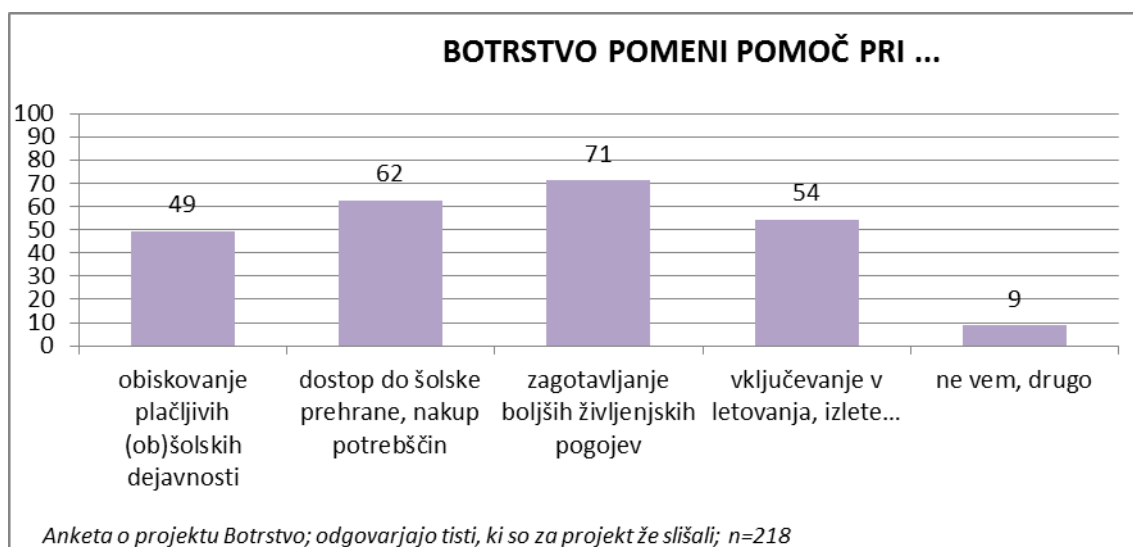
57 % anketiranih, ki so za projekt slišali (n = 222), ni vedelo odgovora na četrto vprašanje, koliko znaša mesečni prispevek v primeru botrovanja. Za znesek 20 EUR se je odločilo 19 % respondentov, 20 % jih je pravilno odgovorilo, da je mesečni prispevek v primeru botrovanja 30 EUR, in 2 % jih je menilo, da je znesek 40 EUR. 2 % anketiranih je izbralo odgovor drugo, kamor so zapisali odgovora po želji in po svojih zmožnostih. Kot zanimivost je potrebno izpostaviti, da je največji odstotek vprašanih, ki je pravilno odgovoril, starih 61 let in več (44 %) in v tej starostni skupini se je tudi odgovor »ne vem« pojavil le v 39 %. Anketiranci, stari do 30 let, so odgovor »ne vem« izbrali v 68 %, respondenti, stari od 31 do 45 let, v 61 % in tisti, stari od 46 do 60 let, v 46 %. Zanimivo je tudi, da so v največji meri pravilno odgovorili respondenti, ki jim gre v finančnem pogledu v primerjavi z okolico bolje (29 %) ali pa slabše (27 %), čeprav je odstotek nepoznavanja višine prispevka pri teh anketirancih več kot 50 %.

Glede na dobljene podatke v raziskavi je presenetljiv majhen odstotek anketirancev, ki so dejansko vedeli pravilen znesek v primeru botrovanja, in pa razmeroma visok odstotek anketirancev, ki sploh ni vedelo, kolikšen znesek se prispeva v ta namen.

Najbolj so z višino prispevanega zneska v primeru botrovanja seznanjeni anketiranci, ki so stari 61 let in več, najmanj pa respondenti stari do 30 let. Mogoče je obrazložitev za takšne razlike moč poiskati tudi v podatkih, pridobljenih v drugem vprašanju te raziskave, kjer smo izvedeli, da je starejša populacija izvedela za projekt Botrstvo v Sloveniji večinoma prek radia in televizije, torej prek klasičnih medijev, mladi pa večinoma prek interneta in družbenih omrežij, kjer mogoče podatka o višini mesečnega prispevka niso zasledili, temveč so le izvedeli za omenjeni projekt.

5.2.6 Botrstvo pomeni pomoč pri (možnih je več odgovorov)

Graf 5.10: Botrstvo pomeni pomoč pri ...

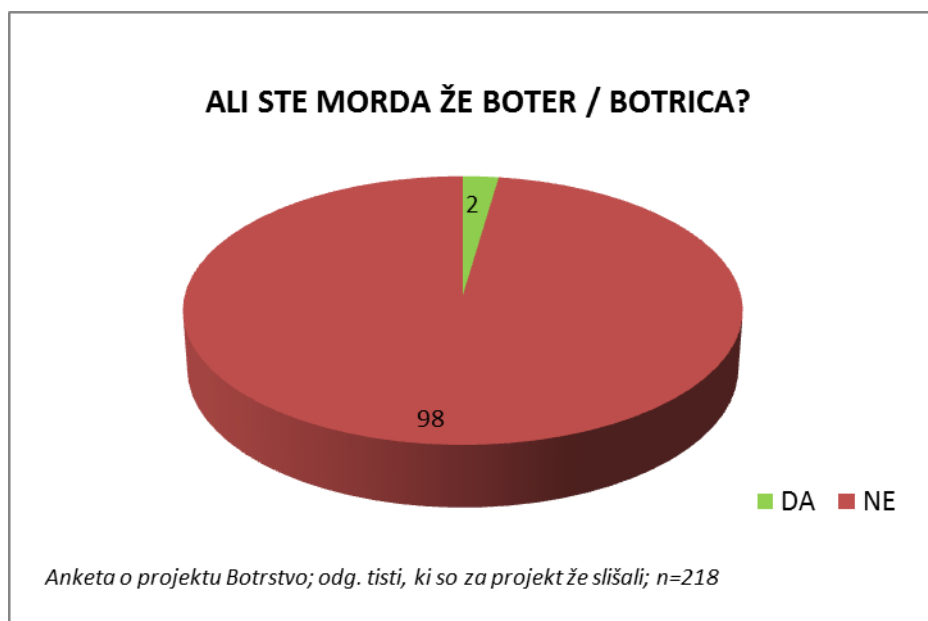
Pri petem vprašanju je bilo ponujenih 5 odgovorov in tudi odgovora »ne vem« ter »drugo«. Vsi ponjeni odgovori dejansko opisujejo namen Botrstva, zato nas je zanimalo, koliko anketirancev je namen projekta prepoznalo in v kakšnem vrstnem redu po odstotkih so si odgovori sledili. Respondenti, ki so za projekt slišali (n = 218), so se lahko odločili za več kot en odgovor. Največji odstotek anketiranih, 71 %, je menil, da Botrstvo pomeni pomoč pri nakupu osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev. Kot zanimivost je potrebno omeniti, da je ta namen Botrstva prepoznani v vseh starostnih skupinah, razen v skupini anketirancev, starih 61 let in več (56 %) najpogosteje. Respondenti, stari do 30 let, so ta odgovor izbrali v 65

%, starostna skupina od 31 do 45 let v 76 % in skupina starih od 46 do 60 let v 72 %. Z 62 % sledi odgovor dostop do šolske prehrane in nakup šolskih potrebščin. Sledijo odgovori vključevanje v letovanja, zimovanja, tabore, izlete, ki jih je izbralo 54 % anketiranih, in obiskovanje plačljivih šolskih in občolskih dejavnosti, ki jih je izbralo 49 % anketiranih, od tega v starostni skupini 61 let in več v 72 %. 9 % je takih, ki so izbrali odgovor ne vem ali drugo, in pri odgovoru drugo zapisali, da Botrstvo pomeni tudi pomoč pri nakupu plačljivih zdravil. Med odgovorom drugo je bilo izraženo tudi nestrinjanje z namenom projekta, ki pokriva tudi obiskovanje interesnih dejavnosti, saj le-te niso stvar preživetja.

Iz rezultatov raziskave je razvidno, da je projekt Botrstvo v Sloveniji v skoraj vseh starostnih skupinah anketiranih prepoznan kot projekt, ki zagotavlja pomoč pri nakupu osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev otrokom in mladim v primerih, ko tega starši ne zmorejo storiti sami. Marsikateremu otroku tako sredstva iz projekta pomenijo vir preživetja. Starostna skupina anketiranih 61 let in več pa je kot glavni namen projekta prepoznala obiskovanje plačljivih občolskih dejavnosti. Tudi visoki deleži pri ostalih odgovorih nakazujejo, da je zavedanje o prepotrebni pomoči otrokom in mladim, ki se znajdejo v stiski, veliko.

5.2.7 Ali ste morda že boter/botrica?

Graf 5.11: Ali ste morda že boter/botrica?

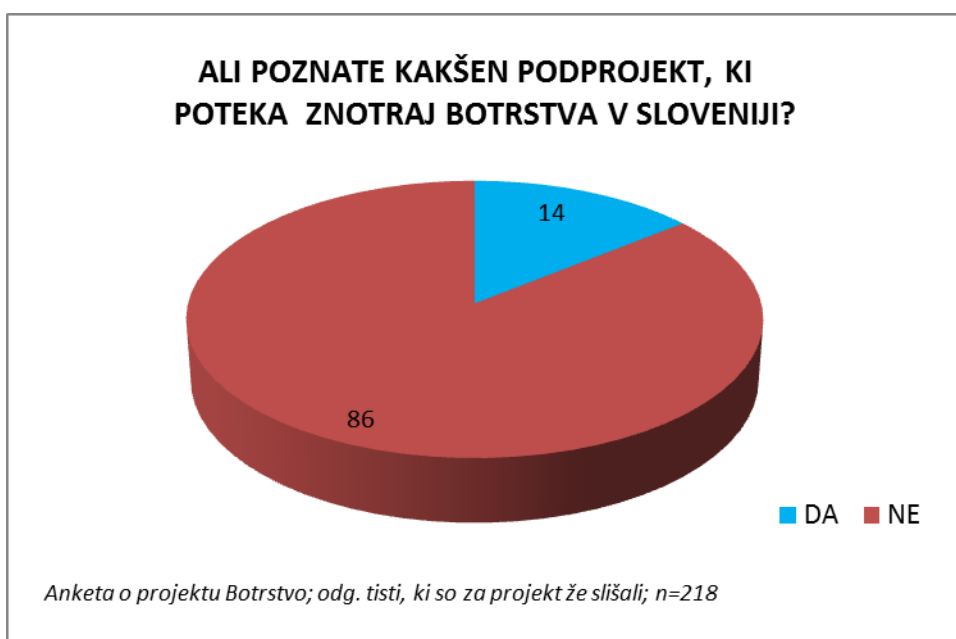
Na šesto vprašanje, ali ste morda že boter/botrica, je izmed vseh vprašanih (n = 218) pritrdilno odgovorilo 2 % anketiranih. 98 % anketiranih pa še ni boter oz. botrica. Večina botrov je starejših od 61 let (11 %), sledijo jim še botri stari od 31 do 45 let (3 %). Med vsemi anketiranci je 3 % moških in 2 % žensk, v primerjavi z okolico pa jim gre v finančnem smislu bolje (6 %) ali enako (2 %) kot ljudem iz njihove okolice.

Prav vsi botri oz. botrice imajo dokončano višjo ali visoko šolo (4 %), doma pa so iz velikega mesta ali z njegovega obrobja (3 %), manjšega mesta (2 %) in podeželja (2 %). Anita Ogulin (2016) na vprašanje »Ali se v projekt Botrstvo vključujejo tudi posamezniki, ki so sami preizkusili težko finančno situacijo in se ob izboljšanju le-te vključijo v pomoč otrokom v obliki botrstva« odgovarja, da so med botri tudi takšni, ki so sami prejeli finančno ali materialno pomoč s strani ZPM Ljubljana Moste Polje.

Z vidika visoke prepoznavnosti projekta je delež botrov oz. botric v raziskavi precej nizek. Na osnovi respondentov, ki so botrstvo potrdili, lahko opazimo, da so botri tisti, ki jim gre v finančnem pogledu bolje kot ljudem v njihovi okolici in so tudi visoko izobraženi. Iz podatkov iz intervjuja je razvidno, da so botri tudi tisti posamezniki, ki so sami premostili težko finančno situacijo in so se ob izboljšanju le-te vključili v botrovanje otrokom. Glede na podatke iz raziskave in intervjuja so botri tako slabše kot bolje situirani.

5.2.8 Ali poznate kakšen podprojekt, ki poteka znotraj Botrstva v Sloveniji?

Graf 5.12: Ali poznate kakšen podprojekt, ki poteka znotraj Botrstva v Sloveniji?

86 % vprašanih od skupno 218 vseh respondentov ne pozna nobenega podprojekta, ki poteka znotraj Botrstva v Sloveniji. Na sedmo vprašanje je pritrdilno odgovorilo 14 % anketiranih. Zanimivo je, da so v skupini 61 let in več največkrat potrdili, da poznajo podprojekte znotraj Botrstva, takšnih je 22 %. Najmanj podprojekte poznajo v skupini vprašanih do 30 let, in sicer le 6 %.

Opazimo lahko, da so za podprojekte v večji meri slišale ženske (16 %) v primerjavi z moškimi (8 %) in tisti s srednjo šolo (17 %) v primerjavi s tistimi z dokončano visoko ali višjo šolo (12 %). Vprašani, ki bolje poznajo podprojekte, menijo da jim gre v primerjavi z okolico bolje (14 %) ali enako (15 %), kot tisti, ki menijo da jim gre v finančnem pogledu slabše (4 %). Kar 18 %, ki jih je odgovorilo, da poznajo podprojekte, prihaja iz manjšega mesta, najmanj jih je doma iz velikega mesta (9 %), vmes pa so tisti, ki prebivajo na podeželju (14 %).

Visok odstotek nepoznavanja podprojektov znotraj Botrstva v Sloveniji kaže na to, da so respondenti res po večini slišali za projekt Botrstvo v Sloveniji, njegove podprojekte pa pozna le majhen delež anketiranih, največ v starejši populaciji anketiranih. Mladih, ki bi poznali podprojekte, je presenetljivo malo, čeprav gre za podprojekte, ki jih v veliki meri zasledimo tudi na internetnih straneh in družbenih omrežjih, torej virih, ki so bili med respondenti do 30 let največkrat izbrani kot vir, prek katerega so izvedeli za projekt Botrstvo.

5.2.9 Prosim navedite, kateri podprojekt ste imeli v mislih?

Na osmo vprašanje so odgovarjali respondenti, ki so na sedmo vprašanje odgovorili pritrdilno, da poznajo podprojekte, ki potekajo znotraj Botrstva.

Anketiranci so med podprojekte pravilno umestili: brezplačna pravna pomoč, obdarovanje otrok za dedka mraza/božička (Trije zimski botri), počitnice za otroke, Čisto veselje – zbiranje odpadnih surovin za vključevanje otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, FerFud, pisala Botrstvo v Hoferju (Pišem lepše zgodbe), dražba smuči Petra Prevca, zbiranje rabljenih oblačil, vsakotedensko zbiranje denarja za določeno družino (Val 202).

Med odgovori v raziskavi se pojavijo tudi navedbe ostalih projektov, kot je Anina zvezdica, Botrstvo prek Slovenske Karitas, pomoč otrokom v tretjih državah, kar sicer ni pravilen odgovor na zastavljeno vprašanje, kaže pa na poznavanje projektov med

ljudmi in zavedanje, da so takšne projekte nekoč potrebovali le otroci v nerazvitih državah, danes pa jih potrebujejo otroci v »razviti« Sloveniji. Presenetljivo je poznavanje podprojektov Botrstva v Sloveniji, kljub majhnemu deležu anketiranih, ki jih poznajo, precej dobro, o čemer pričajo večinoma pravilni odgovori v raziskavi.

5.2.10 Botrstvo v Sloveniji je projekt pomoči otrokom in mladostnikom v stiski. Ali se vam zdijo takšni projekti potrebni?

Graf 5.13: Botrstvo v Sloveniji je projekt pomoči otrokom in mladostnikom v stiski. Ali se vam zdijo takšni projekti potrebni?

Pri zadnjem vsebinskem, devetem vprašanju v raziskavi, 98 % izmed vseh respondentov (N= 254) meni, da so projekti pomoči otrokom in mladostnikom v stiski, kot je Botrstvo v Sloveniji, potrebni. 2 % jih meni, da takšni projekti niso potrebni. Zavedanje mladih do 30 let o potrebnosti takšnih projektov je 100 %, ostale starostne skupine jim sledijo od 46 do 60 let z 98 %, vprašani, stari med 31 in 45 let, s 97 %, 95 % anketirancev, ki so tudi odgovorili pritrdilno, pa je starih 61 let in več. Po spolni strukturi ni bistvene razlike, saj se takšni projekti zdijo potrebni 97 % moškim in 98 % žensk. Enak odstotek strinjanja s potrebnostjo projekta je tudi pri anketirancih z dokončano srednjo šolo (98 %) in dokončano višjo ali visoko šolo (98 %). Izkaže se še, da tudi ni bistvenih razlik pri anketirancih glede na kraj prebivanja in finančno situacijo. Visok odstotek strinjanja s potrebnostjo takšnega projekta je tako pri vprašanih, ki živijo na podeželju (96 %), kot tistimi, ki živijo v velikem mestu 99 %. 100 % pa se s projekti pomoči v Sloveniji

strinjajo respondenti, ki menijo, da jim gre v finančnem pogledu bolje kot ljudem v njihovi okolici, 97 % takim, ki jim gre enako, ter 96 % takih, ki jim gre slabše.

Odgovori na zadnje vprašanje kažejo na enotnost mnenja anketiranih, ki je, da so takšni projekti v slovenski družbi potrebni. Da so in bodo takšni projekti, kot je Botrstvo v Sloveniji, še dolgo potrebni, meni tudi Anita Ogulin (2016), vse dokler ne bo državna politika usmerjena v blaginjo državljanov namesto v kopičenje kapitala.

5.3 UGOTOVITVE OPRAVLJENE ANALIZE IN VERIFICIRANJE TEZ

V tem delu diplomske naloge bom na osnovi strokovne literature, kvantitativnih podatkov iz ankete in kvalitativnih informacij iz intervjuja teze potrdila oz. ovrgla.

Teza 1: Glede na to, da delež slovenskih družin, ki živijo pod pragom revščine, vztrajno narašča, so programi neprofitnih organizacij, s katerimi te dopolnjujejo vlogo države, nujno potrebni.

V Sloveniji je pod pragom revščine v letu 2015 živelo 14,2 % mladoletnih otrok in skoraj 290.000 ljudi. Podatek nam kaže, da je socialna stiska družin, posledično tudi otrok, velika. Kljub temu, da so v Sloveniji med neprofitnimi organizacijami v največji meri zastopana društva in zveze društev (75 %), pa je delež neprofitnih organizacij, ki delujejo na področju socialno varstvenih storitev, le 14 %. To kaže na dejstvo, da ima država še vedno dominantno vlogo pri zagotavljanju dobrin in storitev, ki zagotavljajo socialno blaginjo njenim državljanom, vloga neprofitnih organizacij in njihovega delovanja pa je le dopolnjujoča pri tistih socialno šibkih družbenih skupinah, katerih potrebe kljub univerzalnosti programov ostajajo nezadovoljene. V Sloveniji sta primer delovanja neprofitnih organizacij, ki dopolnjujeta vlogo države, ZPMS in ZPM Ljubljana Moste Polje, ki z raznovrstnimi socialno-humanitarnih programi pomagata otrokom, mladim in družinam v različnih življenjskih situacijah. Tudi rezultati delovanja obeh kažejo na veliko število ljudi, ki potrebujejo njihovo pomoč, zato lahko rečemo, da je njihova pomoč nujno potrebna, saj pomagajo ravno tam, kjer so ljudje najbolj ranljivi.

Iz odgovorov v raziskavi, kjer smo intenziteto potrebe po prostovoljnem projektu, ki bi pomagal otrokom in mladim v stiski, merili z vprašanjem: *Botrstvo v Sloveniji je projekt pomoči otrokom in mladostnikom v stiski. Ali se vam zdijo takšni projekti v Sloveniji*

potrebni?, pa je jasno razvidno, da ljudje očitno zaznavajo visoko potrebo po tovrstnih projektih, saj se jih je kar 98 % odločilo za odgovor »da«. Tudi v intervjuju iz vprašanja *Kakšne so vaše želje in vizija za naprej pri razvoju in učinkovitosti projekta?* Ogulinova izpostavi potrebnost projektov in podpornih programov, ki pomagajo vsakemu, ki zaide v stisko, vse dokler ne bodo za posameznike vzpostavljeni pogoji, ki bi mu omogočali hitrejšo integracijo v družbo in opremo za življenje (Ogulin 2016). S pomočjo podatkov o revščini in delovanju neprofitnih organizacij, empiričnih podatkov, in podatkov iz intervjuja lahko **potrdimo** tezo 1.

Teza 2: Projekt Botrstvo v Sloveniji omogoča otrokom iz revnih družin enake možnosti dostopa do življenjskih priložnosti, kot jih imajo ostali otroci.

Glede na nabor vprašanj v anketi, kjer žal nismo merili direktnih učinkov projekta Botrstvo, bi bilo smotrno potrditi ali ovreči tezo 2 s pomočjo kvalitativne metode, torej pogovorov z različnimi predstavniki Zveze prijateljev mladine. Tako sem iz intervjuja z go. Ogulin iz vprašanja, ki se je glasilo *Ali mi lahko naštejete pozitivne učinke/rezultate, ki so vidni pri otrocih in mladostnikih, ki so vključeni v projekt?*, dobila odgovor: »Projekt Botrstvo na slehernega otroka ali mladostnika ne vpliva zgolj v smislu materialne in finančne podpore posamezniku. Vpliva tudi moralno. Otroku ali prejemniku botrskih sredstev najprej sporoča, da nam je mar zanj. Da mu želimo na njegovi izobrazbeni ali življenjski poti nuditi spodbude za vse tisto, kar ga opremlja z znanjem, spretnostmi, talenti in podobno.« (Ogulin 2016).

Na tej točki lahko delno potrdimo tezo 2, vseeno pa lahko s pomočjo empiričnih podatkov ugotovimo, da velika prepoznavnost (vprašanje 1) oz. potrebnost projekta (vprašanje 9) potrjujeta domnevo, da ljudje očitno Botrstvo ocenjujejo kot nekaj pozitivnega in močno potrebnega. Visoka stopnja prepoznavnosti in naklonjenosti projektu je razvidna tudi iz vprašanja: *Ali veste, komu je projekt namenjen?* Kar 98 % anketirancev je pravilno ugotovilo, da je projekt Botrstvo namenjen otrokom in mladostnikom v stiski.

Prav tako lahko iz petega vprašanja v raziskavi, ki se je glasilo: *Botrstvo pomeni pomoč pri ...*, razberemo, da se je kar 71 % anketirancev odločilo za odgovor, ki pravi, da botrstvo pomeni pomoč pri nakupu osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev.

Visok odstotek anketiranih, ki vidijo projekt Botrstvo v Sloveniji kot vir preživetja za veliko otrok in mladih, nakazuje tudi na zapisano v razvoju projekta Botrstvo, kjer je razvidno, da je projekt v svojem prvotnem namenu res pomenil pomoč otrokom pri obiskovanju zunajšolskih dejavnosti in razvoju talentov, vendar se je zaradi spremenjenih okoliščin spremenil ravno v projekt nudenja osnovnih življenjskih potrebščin in tako marsikomu pomeni vir preživetja.

Na tem mestu bi ravno iz napisanega lahko le **delno potrdila** tezo 2, in sicer le v delu, da projekt Botrstvo res pozitivno vpliva na otroke in mladostnike, vključene v projekt, vendar pa gre pri projektu bolj kot za dostop do enakih možnosti za zagotovitev osnovnih življenjskih pogojev in pomeni vir preživetja, saj je ta namen projekta najbolj prepoznan v okviru naše raziskave.

Teza 3: Projekt Botrstvo v Sloveniji je prepoznaven med ljudmi do te mere, da so zanj že slišali.

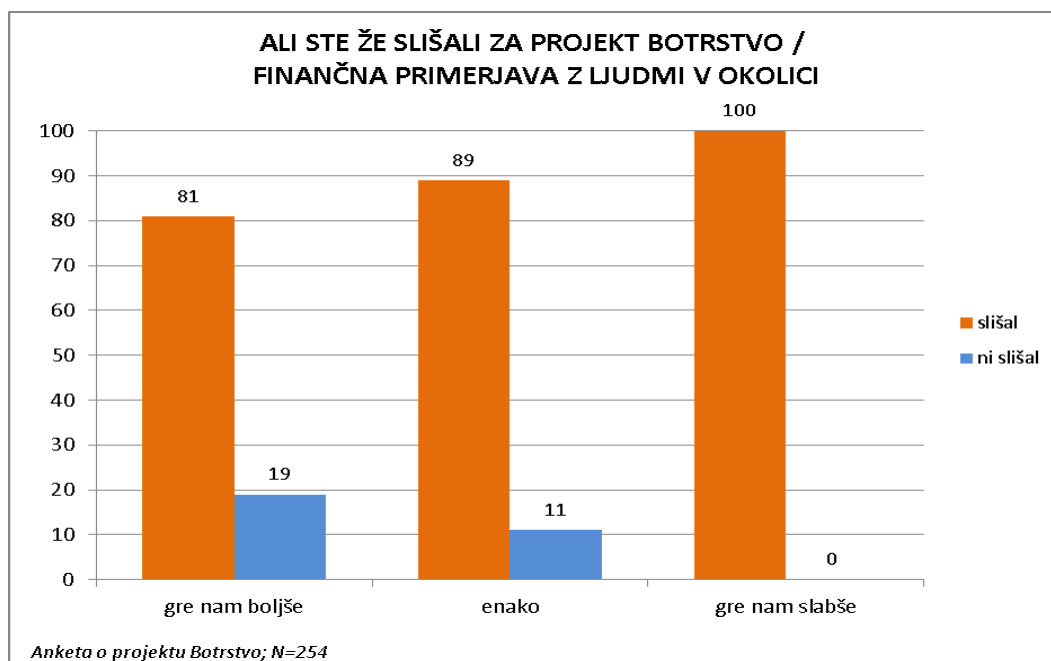
Tezo 3 smo v raziskavi preverjali z vprašanjem: *Ali ste že slišali za projekt Botrstvo v Sloveniji, ki poteka pod okriljem ZPM Ljubljana Moste Polje?*

Kar 89 % anketiranih je navedlo, da so za projekt že slišali, zato lahko tezo 3 **brez zadržkov potrdimo**. Če pogledamo morebitne razlike med strukturnimi skupinami med tistimi, ki so za projekt že slišali, nadpovprečno izstopajo anketiranci višjih starostnih skupin (95 %), tisti s srednješolsko izobrazbo (93 %), slabše situirani (100 %) in anketiranci, ki živijo na podeželju (93 %).

Teza 4: Projekt Botrstvo v Sloveniji dobro poznajo tisti posamezniki, ki so v slabši finančni situaciji.

V naši raziskavi lahko orišemo situacijo s križanjem spremenljivk »slišal za projekt« in »finančno stanje«. Razvidno je, da so ljudje, ki so v finančnem pogledu v primerjavi z okolico na slabšem, bolj informirani o projektu Botrstvo kot ostali anketirani, kar je seveda pričakovano in logično.

Graf 5.14: Ali ste že slišali za projekt Botrstvo/Finančna primerjava z ljudmi v okolici.

Pri ostalih vsebinskih vprašanjih o projektu Botrstvo v Sloveniji ugotovimo, da posamezniki, ki so v primerjavi z ostalimi ljudmi glede na finančno situacijo na slabšem, poznajo višino mesečnega prispevka v primeru botrovanja, ki znaša 30 EUR, slabše pa poznajo podprojekte znotraj Botrstva v Sloveniji. Prav tako so ti anketiranci v 69 % odgovorili, da Botrstvo pomeni pomoč pri nakupu osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev.

Iz napisanega lahko **potrdimo** tudi tezo 4.

Teza 5: Tisti posamezniki, ki se jim je finančna situacija izboljšala, so se pripravljani v Projekt tudi vključiti kot donatorji/botri.

V vprašalniku žal nismo imeli vprašanja, ki bi nam omogočilo, da bi v celoti potrdili oz. ovrgli tezo 5, saj nikjer nimamo podatka, ali je bil anketiranec kdaj v težki finančni situaciji. Morda je to dokazljivo s katero od kvalitativnih metod. Smo pa izmerili oceno trenutnega finančnega stanja z vprašanjem: *Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?* V povezavi z vprašanjem *Ali ste morda že boter/botrica* nismo dobili nobenega botra oz. botrice, ki bi mu šlo v finančnem pogledu v primerjavi z ljudmi v njegovi okolici slabše kot njemu, vsi respondenti, ki so botrstvo potrdili, so ocenili, da jim gre v finančnem pogledu

bodisi enako bodisi bolje v primerjavi z ljudmi v njihovi okolici. Poudariti je potrebno, da je bilo med vsemi anketiranci v raziskavi zgolj 2 % takih, ki so botrstvo potrdili.

V intervjuju z go. Ogulin (2016) na zastavljeno vprašanje *Ali se v projekt Botrstvo vključujejo tudi posamezniki, ki so sami preizkusili težko finančno situacijo in se ob izboljšanju le-te vključijo v pomoč otrokom v obliki botrstva?*, dobimo odgovor: »Natanko to. Veliko imamo botrov, ki so bili deležni kakršnekoli podpore naše organizacije. Bodisi finančne, materialne ali drugih oblik, saj je poznano, da prav v ZPM Ljubljana Moste Polje vseslovenskim družinam in otrokom nudimo najbolj celovito in celostno podporo in pomoč na enem mestu.«

Iz napisanega sledi, da lahko s pomočjo intervjuja **potrdimo** tezo 5.

Začetna predpostavka pred izvedeno analizo se je izkazala za pravilno, saj rezultati analize pričajo v prid trditvi, da slišati za projekt ni enako poznati projekt v njegovem vsebinskem delu. Kljub visoki prepoznavnosti projekta med anketiranci do mere, da so že slišali zanj, pa vprašanja o vsebini projekta v analizi kažejo na visok odstotek nepoznavanja višine mesečnega prispevka v primeru botrovanja. Visok je tudi delež anketiranih, ki ne poznajo nobenega podprojekta znotraj Botrstva v Sloveniji, vendar je potrebno omeniti, da tisti respondenti, ki poznajo podprojekte, večinoma pravilno navajajo njihove nazive in vsebino, med odgovori pa se pojavijo tudi takšni projekti, ki sicer res ne delujejo v okviru Botrstva v Sloveniji ali pa ZPM Ljubljana Moste Polje, vendar kažejo na visoko prepoznavnost ostalih humanitarnih projektov, ki so tudi že dobro »zasidrani« v slovenski družbi. Kljub velikemu naključnemu vzorcu anketiranih pa je presenetljiv nizek delež takšnih, ki že botrujejo. Več kot zadovoljivo je poznavanje respondentov, da je projekt namenjen otrokom in mladim v stiski. Kar je potrebno izpostaviti, je to, da je projekt Botrstvo v Sloveniji prepoznan kot projekt pomoči otrokom in mladim v obliki finančnih sredstev predvsem pri dostopu do osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev. Zanimiv je tudi podatek, iz katerih virov so respondenti izvedeli za projekt, saj med vsemi navedenimi izstopata radio in televizija ter časopis pri starejši populaciji, medtem ko so mladi večinoma izvedeli za projekt prek interneta in družbenih omrežij.

6 SKLEP

Projekt Botrstvo v Sloveniji je humanitarni program pomoči otrokom in mladostnikom v obliki finančnih sredstev. Poleg finančne pomoči na vsakega vključenega posameznika vpliva tudi moralno, saj je sporočilo projekta, da botrom ni vseeno za njihove varovance in si želijo, da bi dosegali zdrav razvoj in vključevanje v življenje vrstnikov. Pri analizi razvoja projekta sem ugotovila, da se je potreba po tovrstnem projektu povečala ob spremembi slovenske zakonodaje konec leta 2011, ko je država posegla na področje socialnih transferjev z novima zakonoma o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev in socialno-varstvenih prejemkih. Nov razmah pa je za projekt pomenilo sodelovanje z Valom 202 kot najbolj slišanim medijem marca 2012. Skozi zgodbe otrok iz Botrstva je tudi slovenska družba ozavestila revščino med otroki in pokazala na izjemen pomen obstoja takšnih humanitarnih projektov pri nas.

Projekt je bil v svojem prvotnem namenu zasnovan kot projekt, ki bi pomagal otrokom in mladostnikom pri razvoju njihovih talentov in obiskovanju interesnih dejavnosti, ki pa se je skozi čas zaradi spremenjenih okoliščin spremenil tudi v projekt nudenja pomoči pri nakupu osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev. Podatki o številu vključenih otrok in botrov v projekt kažejo na dejstvo, da je otrok, ki potrebuje tovrstno pomoč, iz dneva v dan več, pomembna pa je tudi pripravljenost botrov za vključevanje v projekt po svojih najboljših zmožnostih. Iz izkušenj je znano, kot pravijo v ZPM Ljubljana Moste Polje, da so botri tudi takšni posamezniki, ki so bili v preteklosti že deležni pomoči s strani njihove organizacije, bodisi materialne, finančne ali kakšne druge pomoči, in se vključujejo v ta projekt v obliki botrovanja, ko se njihova finančna situacija popravi. Pomemben prispevek k projektu dodajajo tudi donatorji, tako tisti, ki mu ostajajo zvesti že od samega začetka, kot tisti, ki se na novo vključujejo v projekt. Ugotovila sem tudi, da največ otrok, ki so vključeni v projekt prihaja, iz osrednjeslovenske regije, ter da so ti otroci največkrat stari od 7 do 14 let. Ker poteka projekt Botrstvo v Sloveniji v okviru neprofitne organizacije, sem v diplomskem delu predstavila tudi glavne značilnosti in delovanje takšnih organizacij, upoštevajoč odnos države do takšnih organizacij, utemeljen na ugotovitvah avtorjev iz strokovne literature.

Upoštevajoč začetna predvidevanja o prepoznavnosti projekta Botrstvo v Sloveniji sem izvedla empirično raziskavo in s pomočjo rezultatov prišla do zanimivih odgovorov, ki so mi pomagali pri potrjevanju petih zastavljenih tez.

Prvo tezo sem potrdila s pomočjo podatkov, ki sem jih pridobila v teoretičnem delu diplomske naloge, in jo podkrepila še z empiričnimi podatki, pridobljenimi v raziskavi, in podatki, pridobljenimi iz intervjuja. Ugotovila sem, da je pomoč neprofitnih organizacij pri zagotavljanju blaginje in socialne varnosti državljanom nujna potrebna, na kar kažejo podatki števila ljudi, ki živijo pod pragom revščine, in podatki o potrebnosti humanitarnih programov, kot je Botrstvo v Sloveniji, ki so razvidni iz raziskave, saj je 98 % anketiranih odgovorilo, da so takšni projekti v Sloveniji potrebni. Na tem mestu lahko govorimo o dopolnilni vlogi neprofitnih organizacij in nujnosti programov, ki jih izvajajo.

Pri analizi projekta Botrstvo v Sloveniji sem izhajala iz predpostavke, da slišati za projekt ni enako poznati vsebino projekta, čeprav sem predvidevala, da je vsaj večina anketiranih takih, ki so za projekt že slišali. Da slišati o nečem ni enako vedeti o nečem, kaže dejstvo, da 57 % anketiranih ni vedelo, koliko znaša mesečni prispevek v primeru botrovanja, oziroma jih je le 20 % pravilno ugotovilo, da je višina mesečnega prispevka 30 EUR. Presenetili pa so me odgovori na vprašanje o poznavanju podprojektov znotraj Botrstva, saj so bili mnogi med njimi pravilni, verjetno tudi iz razloga, ker je 83 % anketiranih izvedelo za projekt prek medijev (radio in televizija) in gre prepoznavnost podprojektov verjetno moč pripisati tudi delu medijev pri ozaveščanju širše javnosti.

Drugo tezo, pri kateri sem preverjala, ali projekt Botrstvo v Sloveniji omogoča otrokom iz revnih družin enake možnosti dostopa do življenjskih priložnosti, kot jih imajo drugi otroci, sem lahko le delno potrdila, saj je projekt med anketiranci bolj kot projekt enakega dostopa prepoznan kot projekt vira preživetja za otroke in mladostnike, ki se vključujejo vanj.

Tretjo tezo glede prepoznavnosti projekta med anketiranimi do mere, da so zanj že slišali, sem brez zadržkov potrdila, saj je bil delež tistih, ki so že slišali za projekt, 89-odstoten.

Pri četrti tezi glede boljšega poznavanja projekta tistih posameznikov, ki so tudi sami v slabši finančni situaciji v primerjavi z njihovo okolico, sem ugotovila, da je temu res

tako, saj so rezultati raziskave pokazali, da so ravno oni najboljše informirani o projektu Botrstvo.

Peto tezo sem potrdila s pomočjo kvalitativnih podatkov iz intervjuja, saj so po besedah predstavnice ZPM Ljubljana Moste Polje botri tisti posamezniki, ki so bili tudi sami deležni pomoči njihove organizacije, ko so se znašli v težki finančni situaciji, in so se ob izboljšanju situacije pripravljene vključevati v projekt kot donatorji/botri.

Glede na pridobljene podatke o projektu in izpeljani raziskavi lahko zaključim, da je humanitarni projekt Botrstvo v Sloveniji dobro prepoznan in tudi dobro sprejet s strani slovenske družbe, ki s svojim doprinosom ozavešča širšo javnost o revščini in jo skuša tudi omiliti. Projekt Botrstvo v Sloveniji je podobno kot ostali, tudi že uveljavljeni programi botrstva, projekt, ki vsem, ki so vanj vključeni, ponuja vsaj možnost za lepšo in boljše ne samo prihodnost, temveč že sedanost.

7 LITERATURA

1. CNVOS. 2016. *Število zaposlenih v NVO*. Dostopno prek: <http://www.cnvos.si/article/id/10028/cid/359> (30. junij 2016).
2. Črnak Meglič, Andreja in Maja Vojnovič. 1997. Vloga in pomen neprofitno-volonterskega sektorja v Sloveniji. *Družboslovne razprave* 13 (24–25): 152–178.
3. --- 1998. Ponovno odkritje neprofitno-volonterskega (tretjega) sektorja. *Neprofitni management: Prva slovenska strokovna revija za promocijo vodenja v neprofitnem sektorju* 1 (2–3): 45–46.
4. Drucker, Peter. 1990–1991. *The third sector – America's Non-Market Counter Culture*. Dostopno prek: http://www.thesocialcontract.com/artman2/publish/tsc0102/article_16.shtml (4. avgust 2016).
5. Humanitas. 2016. *Slovensko botrstvo*. Dostopno prek: <http://www.humanitas.si/?subpageid=55> (29. julij 2016).
6. Kalčina, Liana. 2013. Zgodovina pionirske organizacije. V *60 let za dobro otrok*, ur. Majda Struc, Petra Zega, Sara Greiger Bukovec, Manca Perko, Karin Elena Sánchez, Zdenka Švaljek, Anita Caruso, Mag. Franc Hočevar, Liana Kalčina, Prof. dr. Pavle Kornhauser in Vladka Škof, 96–125. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
7. Katoliška cerkev v Sloveniji. 2016. *Nadškofijska karitas Maribor predstavila delo in pomoč socialno najbolj ogroženim*. Dostopno prek: <http://katoliskacerkvev.si/nadskofijska-karitas-maribor-predstavila-delo-in-pomoc-socialno-najbolj-ogrozenim-2016> (29. julij 2016).
8. Kolarič, Zinka. 1997. Prostovoljne – neprofitne organizacije v Sloveniji. *Neprofitni management: Prva slovenska strokovna revija za promocijo vodenja v neprofitnem sektorju* 1 (1): 17–20.
9. --- 2002. Različni znanstveno-teoretski pristopi k preučevanju neprofitnih organizacij. V *Jadranje po nemirnih vodah menedžmenta nevladnih organizacij*, ur. Dejan Jelovac, 29–43. Ljubljana: Visoka šola za management v Kopru.
10. Kolarič, Zinka, Andreja Črnak Meglič in Maja Vojnovič. 2002. *Zasebne neprofitno-volonterske organizacije v mednarodni perspektivi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

11. Kolarič, Zinka in Tatjana Rakar. 2010. *Obseg, struktura in vloga/funkcija slovenskih civilno-družbenih organizacij*. Dostopno prek: <http://www.irssv.si/upload2/Raziskava%20indeks%20civilne%20druzbe%20-%20Obseg,%20struktura%20in%20vlogafunkcija%20slovenskih%20civilno-druzbenih%20organizacij.pdf> (1. junij 2016).
12. Kovač, Bogomir. 1997. Menedžment neprofitnih organizacij. *Neprofitni management: Prva slovenska strokovna revija za promocijo vodenja v neprofitnem sektorju* 1 (1): 5–7.
13. Kuhnle, Stein, in Per Selle, ur. 1992. *Government and Voluntary Organizations: A Relational Perspective*. England: Avebury.
14. Mladinski center Majči Beličeve. 2016. *Botrstvo otrokom v MDMB*. Dostopno prek: <http://www.malci-beliceve.si/botrstvo> (29. julij 2016).
15. Možina, Stane, Bogdan Kavčič, Mitja I. Tavčar, Danijel Pučko, Štefan Ivanko, Bogdan Lipičnik, Jože Gričar, Leon Repovž, Andrej Vizjak, Aleš Vahčič, Veljko Rus in Rado Bohinc. 1994. *Management*. Radovljica: Didakta.
16. Ogulin, Anita. 2016. Intervju z avtorico. Ljubljana, 26. april.
17. Prijatelj, Maja. 2012. *Botrstvo v Sloveniji*. Dostopno prek: <http://m.delo.si/clanek/196302> (7. maj 2016).
18. Rakar, Tatjana, Tomaž Deželan, Senka Š. Vrbica, Zinka Kolarič, Andreja Črnak Meglič in Mateja Nagode. 2011. *Civilna družba v Sloveniji*. Ministrstvo za javno upravo RS, projekt CIVICUS. Ljubljana: Uradni list Republike Slovenije.
19. Rončević, Borut. 2002. Nekaj nastavkov za sociološko obravnavo nevladnih organizacij. V *Jadranje po nemirnih vodah menedžmenta nevladnih organizacij*, ur. Dejan Jelovac, 45–92. Ljubljana: Visoka šola za management v Kopru.
20. Salamon, Lester in Helmut Anheier. 1996. *The emrging nonprofit sector – an overview* Manchester and New York. Manchester University Press.
21. --- 1997. *Defining the nonprofit sector – a cross national analysis*. Manchester and New York. Manchester University Press.
22. Sánchez, Karin Elena. 2013. Zveza prijateljev mladine Slovenije danes in jutri. V *60 let za dobro otrok*, ur. Majda Struc, Petra Zega, Sara Greiger Bukovec, Manca Perko, Karin Elena Sánchez, Zdenka Švaljek, Anita Caruso, Mag. Franc Hočevar, Liana Kalčina, Prof. dr. Pavle Kornhauser in Vladka Škof, 61–72. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.

23. Slovar Slovenskega knjižnega jezika. 2000. Dostopno prek: http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=ge=entiteta (1. avgust 2016).
24. Statistični urad Republike Slovenije. 2016a. *Dohodek, revščina in socialna izključenost*. Dostopno prek: <http://www.stat.si/StatWeb/pregled-podrocja?idp=39&headerbar=8#> (30. junij 2016).
25. --- 2016b. *Stopnja tveganja revščine v letu 2015 nekoliko nižja (14,3 %), dohodki gospodinjestev višji*. Dostopno prek: <http://www.stat.si/StatWeb/prikazinovico?id=6070&idp=10&headerbar=8> (20. julij 2016).
26. Struc, Majda. 2013. Kronika. V *60 let za dobro otrok*, ur. Majda Struc, Petra Zega, Sara Greiger Bukovec, Manca Perko, Karin Elena Sánchez, Zdenka Švaljek, Anita Caruso, Mag. Franc Hočevnar, Liana Kalčina, Prof. dr. Pavle Kornhauser in Vladka Škof, 11–61. Ljubljana: Zveza prijateljev mladine Slovenije.
27. Trunk Širca, Nada in Mitja I. Tavčar. 1998. *Management nepridobitnih organizacij*. Koper. Visoka šola za management.
28. Varuh človekovih pravic RS. 2016. *Konvencija o otrokovih pravicah*. Dostopno prek: <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/konvencija-o-otrokovih-pravicah-ozn/> (7. maj 2016).
29. Val 202. 2013. *Milena Štular: »Upali smo na 300 botrov, danes jih je več kot 2.000«*. Dostopno prek: <http://val202.rtv slo.si/2013/03/izbiramo-novo-ime-tedna-7/> (7. maj 2016).
30. --- 2016. *Zbrane donacije za 250 otrok! HVALA!*. Dostopno prek: <http://val202.rtv slo.si/2016/03/dvestootrok/> (11. marec 2016).
31. Vidic, Jana. 2016. Intervju z avtorico. Ljubljana, 31. marec.
32. Zveza prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje. 2010. *Pravila o delovanju projekta Botrstvo v Sloveniji*. Ljubljana: interno gradivo.
33. --- 2013. *Botrstvo otrokom Slovenije*. Ljubljana: interno gradivo.
34. --- 2015a. *Zaključno poročilo opravljenih dejavnosti ZPM Ljubljana Moste Polje v letu 2014*. Ljubljana: interno gradivo.
35. --- 2015b. *Novinarska konferenca Botrstvo v Sloveniji podatki*. Ljubljana: interno gradivo.
36. --- 2016a. *ZPM Ljubljana-Moste Polje in projekt Botrstvo v Sloveniji*. Ljubljana: interno gradivo.

37. --- 2016b. *Poročilo o poteku projekta Botrstvo – brezplačna pravna pomoč*. Ljubljana: interno gradivo.
38. --- 2016c. *Pogosta vprašanja*. Dostopno prek: http://www.boter.si/Pogosta_vpraanja/p/3346 (25. marec 2016).
39. --- 2016č. *Pomembni dokumenti*. Dostopno prek: http://www.boter.si/Pomembni_dokumenti/p/3347 (16. avgust 2016).
40. --- 2016d. *Čisto veselje*. Dostopno prek: <https://boter.si/index.php?page=5&pid=396> (27. april 2016).
41. Zveza prijateljev mladine Slovenije. 2016. *O ZPMS*. Dostopno prek: <http://www.zpms.si/o-zpms/> (25. marec 2016).
42. Župnija Ljubljana Polje. 2016. *Služba botra*. Dostopno prek: http://www.zupnija-ljpolje.si/zakramenti/sluzba-botra&n_month=8&n_year=2016 (8. maj 2016).
43. Wikipedija. 2016a. *Homo economicus*. Dostopno prek: https://sl.wikipedia.org/wiki/Homo_economicus (1. avgust 2016).
44. --- 2016b. *Altruizem*. Dostopno prek: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Altruizem> (1. avgust 2016).
45. --- 2016c. *Stigmatizacija*. Dostopno prek: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Stigmatizacija> (1. avgust 2016).

PRILOGE

Priloga A: Intervju z go. Anito Ogulin, predsednico ZPM Ljubljana Moste Polje

Datum intervjuja: 26. april 2016

Kraj intervjuja: ZPM Ljubljana Moste Polje

1. Mi lahko poveste kaj več o samem razvoju Zveze prijateljev Mladine Ljubljana Moste Polje in njenemu tedanjemu delovanju.

»Začetki ZPM segajo v leta 1948 – lahko tudi kako leto prej. Po drugi svetovni vojni so bili otroci tako kot pred vojno delovna sila velikim kmetijskim družinam. Njihov razvoj je temeljil na izkoriščanju, zdravo odraščanje in druženje pa je bilo drugotnega pomena. Revščina, ki je tedaj pestila večje družine, je organizirala plemenite ljudi posamičnih področij, ki jim je bilo otrok mar, da so iskali rešitve postavitve zaščite tudi otrok, skrb za njihovo zdravje in razvoj ter izobrazbo pa je bila njihova želja, potreba in dejavnost. Tako so, med njimi tudi moja mama, bili ti prostovoljci organizirani v ljudskih odborih – predhodnikih tudi Društev prijateljev mladine, pobudniki postavitve prvih Centrov za socialno delo, prvih organiziranih oblik otroškega varstva, prvih oblik redne otroške prehrane. Hkrati pa so delili tudi pakete hrane in drugih dobrin za preživetje družin, ki so jih Sloveniji prinašale tuje organizacije "unra". Prvi zametki različnih društev prijateljev mladine kot organizirane oblike delovanja tako zasledimo po letu 1950. Leta 1955 pa so društva prijateljev mladine povezali v Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje. Začetno delovanje Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje je sestavljalo tedaj 15 lokalnih Društev prijateljev mladine. Osnovna dejavnost je bila: postavitve pravil otrokovih pravic in njihova zaščita, skrb za zdrav razvoj otrok (postavitev prvih otroških in šolskih ambulant), izobraževanje otrok, skrb za starše, s tem pa širše družine in zdravstveno letovanje otrok, še posebno za otroke Most in Polja, kjer je bila postavljena precejšnja kemična industrija in Toplarna Ljubljana, ki je močno vplivala na zdravje otrok tega območja. In glede na to, da je bilo področje Most in Polja najbolj revno področje petih Ljubljanskih občin, je prav ZPM Ljubljana Moste Polje že od svojega začetka skrbela za enake možnosti otrok, mladih in družin, kar pomeni, da je že od vsega začetka delovala tudi na humanitarnem področju.«

2. Koliko prostovoljcev je delovalo v tistem času?

»Vsi, ja, vsi so bili prostovoljci.«

3. Kako bi opisali delovanje ZPM Ljubljana Moste Polje danes in kateri so najpomembnejši projekti?

»Leta razvoja delovanja ZPM Ljubljana Moste Polje so prinašala spremembe delovanja s še povečano dejavnostjo v skrbi za zdrav razvoj otrok, za organiziran prosti čas otrokom in mladim, za enake možnosti otrokom, mladim in družinam. Ob tem pa še vzgoja za demokracijo, pozitivnih vrednot življenja, pa kompetentno starševstvo, izobraževanje staršev, humanitarne dejavnosti ... Postavili smo številne projekte in programe, s katerimi smo sledili osnovni dejavnosti in jo nadgrajevali. Postavili številne projekte za čas in prostor, skozi pa kar najbolj učinkovito pomagali na poti skozi življenje vsem uporabnikom. In postavljali projekte, ki so še danes unikatni v času in prostoru, saj na enem mestu najbolj celostno in učinkovito pomagajo, opremljajo, izobražujejo in vzgajajo družino kot celoto. Prav je povedati, da sem bila pobudnica, začetnica in avtorica tudi projekta Palčici, hiše zavetja za trpinčene in zlorabljene otroke do 12 let, pa pobudniki projektov, ki potekajo na ravni ZPMS: Nivea – štipendijski sklad in Siti besed – sredstva za šolsko prehrano otrok. Pa še bi lahko naštevali projekte in programe, ki smo jih postavili v čas in prostor kot tiste, ki so v danem trenutku lahko najbolj učinkovito pomagali otrokom, mladim in družinam. Res smo edina – dobesedno edina ZPM v Sloveniji – ki dobesedno živi humanitarnost, prostovoljstvo in skrb za otroke, mlade in družine. Naši so projekti in programi, počitniško varstvo za otroke v bili smo prvi, ki smo začeli z njim, organiziran proti čas, počitnice za otroke s poudarkom na zdravem razvoju, druženju, krepitvi psihomotoričnih sposobnosti otrok na morju in v hribih v projektih: Po Kekčevi deželi, z znanjem čez ovire, Happy holiday – jeziki in počitnice, plezalni tabor, Indijanski tabor, jesenske počitnice, božično-novoletne počitnice, prvomajske počitnice, zimske počitnice z učenjem smučanja, bordanja, drsanja, Babica pripoveduje (povezovanje otrok z babicami in dedki – medgeneracijski tabor), Etnološki tabor, Mladi in Evropa – z mladostniki raziskujemo kulturo, arhitekturo, jezike in možnosti nadaljevanja izobraževanja po Evropi, Boom počitnice – za mladostnike, v smislu zdrave zabave in odgovornosti za svoja početja mladih, letovanja, Avtobus sreče in mnoge, mnoge druge. Aktualni projekti: Volja vselej najde pot – vstopna točka humanitarnosti ki ljudem nudi takojšnjo celostno podporo in pomoč. Družinski center – celostna podpora družini (materialna, finančna pomoč, terapevtske obravnave, svetovalnica, mediacija, pravna pomoč, družinske počitnice, brezplačna učna pomoč ...). Organiziran prosti čas – počitnice za otroke, mlade in družine, potovanja, tabori – z različnimi vsebinami, specializiranimi tabori in

potovanji ... Zdravje – dobro sem: izobraževanje, svetovanje, psihosocialna pomoč otrokom mladim in družinam ter drugi svetovalni projekti in seveda največji projekt BOTRSTVO S PODPROJEKTI brezplačne pravne pomoči, štipendije, Čisto veselje – zbiranje odpadnih surovin za vključevanje otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, Ferfud, s pomembno medijsko podporo Vala 202.«

4. *Projektu Botrstvo je botrovala tudi vse večja revščina družin v Sloveniji, saj je bil projekt sprva mišljen bolj kot pomoč otrokom v obšolskih dejavnostih. Kje vse se po vašem skrivajo razlogi za takšno pomanjkanje v slovenskih družinah?*

»Poznano je, da je samostojnost naše države posledično povzročila vztrajno sesutje industrije, gospodarstva, kmetijstva. Korenito ukinjanje socialnih pravic ljudem (s koncem leta 2011 – sprejem nepredstavljivo škodljive novele ZUJF-a) pa ljudem, ki so zaman iskali zaposlitev in različne načine preživetja, ukinila še pravice iz javnih sredstev, če so bili lastniki ali solastniki kakršnekoli nepremičnine. Posegla po otroških dodatkih, regresiranih šolskih obrokih, skratka ukinjala pravice iz javnih sredstev že tako obubožanim Slovencem. Ki ne krivi ne dolžni niso zmogli osnovnega preživetja ne sebe ne svojih družin. Še več – to je bilo obdobje sodnih izvršb, rubežev in podobno, kar vse je ljudi pehalo v popoln brezup in v brezno revščine ter pogubilo njihovo zdravje in varnost njihovim otrokom.«

5. *Ali se v projekt Botrstvo vključujejo tudi posamezniki, ki so sami preizkusili težko finančno situacijo in se ob izboljšanju le-te vključijo v pomoč otrokom v obliki botrstva?*

»Natanko to. Veliko imamo botrov, ki so bili deležni kakršnekoli podpore naše organizacije. Bodisi finančne, materialne ali drugih oblik, saj je poznano, da prav v ZPM Ljubljana Moste Polje vseslovenskim družinam in otrokom nudimo najbolj celovito in celostno podporo in pomoč na enem mestu.«

6. *Ali mi lahko naštejete pozitivne učinke/rezultate, ki so vidni pri otrocih in mladostnikih, ki so vključeni v projekt?*

Projekt Botrstvo na slehernega otroka ali mladostnika ne vpliva zgolj v smislu materialne in finančne podpore posamezniku. Vpliva tudi moralno. Otroku ali prejemniku botrskih sredstev najprej sporoča, da nam je mar zanj. Da mu želimo na njegovi izobrazbeni ali pa življenjski poti nuditi spodbude za vse tisto, kar ga opremlja z znanjem, spretnostmi, talenti in podobno. Pozitivni učinki: otrok ima odraslo osebo, ki mu nudi spodbudo, otroku omogočamo ali osnovno eksistenco ali plačljive šolske dejavnosti, plačljive dejavnosti, ki mu krepijo talente, pa naj si gre za šport, jezike,

znanost ali umetnost. In otroku skozi projekt omogočamo nenazadnje tudi zdrav razvoj, druženje z vrstniki, druženje v interesnih področjih ali pa izkušnje letovanj, taborov, potovanj, pa seveda tudi veliko dodatnih znanj, ki mu omogočajo pravilna vrednotenja sebe, družine, družbe in nudijo opremo za življenje. Seveda otroci s takimi izkušnjami imajo izbiro. Pred njimi sta vsaj dve poti, po kateri bodo krenili. In izkušnje izražajo, da se otroci, ki smo jim na različne načine pomagali, radi vračajo v naše programe. Kot prostovoljci, spremljevalci otrok, kot strokovnjaki za različna področja, kot tisti, ki jim zmoremo in jim zaupamo – ker nimajo zgolj teoretičnega znanja – pač pa tudi izkušnjo pomanjkanja, izključevanja in izločanja. To so srčni in dobri ljudje. In ponosna sem na armade takih. To pa pomeni, da s projekti, ki jih praktično uresničujemo dan in noč, močno ustvarjamo boljšo družbo ali krepimo družbeni razvoj.«

7. Po kolikšnem času vključenosti v projekt se po vašem mnenju že zaznajo zgoraj omenjeni pozitivni učinki projekta na razvoj in življenje otrok in mladostnikov?

»Ko gre za povsem majhne otroke, ki so še v vrtcu ali so šele vstopili v OŠ, gre za desetletje. Ko pa gre za mladostnike, ki zaključujejo osnovno šolo ali so bili ob začetku vpeti še v srednjo šolo, pa so učinki vidni že v nekaj, največ petih letih. Vedeti morate, da ko otroka vključimo v projekt Botrstvo, ga vključujemo tudi v druge projekte – brezplačna učna pomoč, štipendiranje, počitnikovanja, taborje, strokovne in druge ekskurzije, potovanja, prireditve, okrogle mize, izobraževanja, delavnice ... Pa tudi terapevtske obravnave, svetovanja in podobno.«

8. Se pri izvajanju projekta Botrstvo v Sloveniji soočate tudi z negativnimi učinki oz. ovirami? Če se, s katerimi?

»Preprosto s temi, da je botrov premalo. Premalo za vse večje število predlogov otrok, ki potrebujejo tovrstno podporo in pomoč. Po drugi strani pa s pasivnostjo staršev. Vedeti morate, da so ob botrovanju potrebna tudi dokazila o porabi sredstev. Vemo in detektiramo, da so uporabljena namensko, vendar se mnogim staršem preprosto ne ljubi ali pa ignorirajo potrebo po transparentnosti, ki je tudi za nas ključnega pomena. Zato se trudimo, da nakazujemo sredstva botrstva direktno ali šolam, institucijam, kjer se otrok dodatno izobražuje, uresničuje svoj talent plačujemo direktne potrebe otroka ...«

9. Kriteriji izbora otrok, na podlagi koga ali česa (predlagatelji, ali je ključnega pomena tudi otrokov talent, ki ga prepoznajo pri njem ...).

»Kriteriji so navedeni v pravilih delovanja projekta Botrstvo. Smo kar načelni pri tem, da jih spoštujemo. Je pa res, da prednostno obravnavamo otroke družinskih tragedij, bolne otroke, otroke hudo bolnih staršev ... Še posebno nenadne bolezni tako otrok kot

staršev nam nalagajo zares hitro in učinkovito ukrepanje, ki pa ne gre zgolj iz projekta Botrstvo, pač pa pristopimo k reševanju celostno in celovito (botrstvo, finančna pomoč, brezplačna pravna pomoč, brezplačna učna pomoč, svetovanje, vstop v družino in pomoč laika ...). Seveda pa skoraj ni otroka, ki ne bi imel kakšnega močnega področja, ki ga je potrebno podpreti in razvijati. Za vsakega otroka je strokovna oseba predlagatelj za vključitev praviloma iz Šolske svetovalne službe (osnovna in srednja šola), zdravstvenega doma, Centra za socialno delo, Vzgojno varstvenih zavodov ipd.«

10. Kako je v primeru veččlanske družine, ki se znajde v socialni stiski, ali se boter dodeli enemu ali vsem otrokom v družini? Ali v takem primeru vsak otrok v družini dobi svojega botra?

»Tu imamo vselej dilemo: seveda bi vsakega otroka zase povezali z botrom, če bi bilo botrov dovolj. So bile epizode, ko je bilo botrov na voljo za vsakega otroka v družini, recimo šestih, petih, štirih otrok. Sedaj pa že leto in več te prakse ne moremo nadaljevati. Se pa trudimo, da vsaj po dva otroka, ki praviloma hodila v srednjo ali višji razred OŠ, le dobita svojega botra, če pa je stanje v družini kritično, pa pomagamo tudi na druge načine.«

11. Ali imate še kakšen projekt, ki se lahko postavi ob bok tako uspešnemu, kot je Botrstvo? Kaj je po vašem mnenju formula uspeha projekta Botrstvo?

»Najprej seveda potreba družbe. Ni prav, ni pravično in še manj pošteno, da v današnjem času otroci nimajo dostopa do hrane. Pa to je popolnoma nedopustno. Ni prav, da prioritete vsakokratne politike niso usmerjene v zdrav razvoj otrok in mladih. Res je, da v mnogih primerih tudi starši ne zmorejo poskrbeti za svoje otroke – ne iščem krivde, zakaj, saj smo kot družba in posamezniki vendarle dolžni poskrbeti za šibkejšo od sebe, za naše otroke, za navsezadnje skupno prihodnost. Drugo – vsi projekti, ki jih uresničujemo v ZPM Ljubljana Moste Polje, imajo stalnico – kredibilnost, transparentnost, poštenost, če hočete. Znano je, da je to tudi projekt, kjer natanko do centa kot botruje boter prejme otrok. In to šteje. Poštenost. Vsi tod smo v službi ljudi. Mnogo nas je prostovoljcev, zato ker nam je mar. In ob bok Botrstvu je projekt Volja vselej najde pot – kot vstopna točka humanitarnosti, pa družinski center – pa seveda še veliko jih je, ki jih postavljamo v čas in prostor zato, da bi bilo ljudem lažje, da bi jim vrnilo dostojanstvo, da bi zapolnili vrzeli, ki jih je povzročila vsakokratna politika na področju zniževanja standardov socialne države.«

12. Kakšne so vaše želje in vizija za naprej pri razvoju in učinkovitosti projekta?

»Seveda so želje, da takih projektov ne bi potrebovali. Da bi se lahko ukvarjali z otroki in mladimi, njihovo integracijo v družbo, opremo za življenje, ki je vse hitrejša in težje. Da bi zmogli s podpornimi programi in projekti opolnomočiti starše za svojo tako zelo pomembno vlogo. Ker pa vem, da bomo še dolgo potrebovali vse te humanitarne programe, pa si želim, da bi lahko slehernemu, ki zaide v stisko in s tem ogrozi zdrav razvoj, varnost in spodbudo svojim otrokom, podali roko in mu pomagali – dokler ne bodo vzpostavljeni pogoji, da bo zaživel brez naših podpornih projektov. In želim si podpore donatorjev, da bi zmogli uresničevati svoje poslanstvo, ki ni delo, ampak življenje samo.«

13. Ali mi lahko, prosim, opišete, kako uspešen je projekt Botrstvo? V katerih pogledih je projekt v popolnosti izpolnil vaša pričakovanja?

»Naša pričakovanja ob začetku projekta so bila, kot veste, da vsakemu otroku ponudimo možnost razvoja svojega močnega področja, v športu, glasbi, jezikih ... V vsem tistem in povsod tam, kjer so mu bila zaradi finančne nezmožnosti staršev vrata zaprta. Tudi vrata v družbo vrstnikov. Pa smo morali čisto v elementarne potrebe otrok in mladih. Nad pričakovanji so seveda potrebe otrok in družin, nad pričakovanji je podpora donatorjev in hvaležnost, da je projekt podprla nacionalna RTV Slovenije, Val 202, kot najbolj slišan medij. Projekt je z eno besedo uspešen. V vseh pogledih bi lahko dejali. Hkrati pa sramoten za državo, ki je bila socialna, ki je tudi skozi našo organizacijo močno skrbela za zdrav razvoj otrok in kompetentno starševstvo – pa je skozi pohlep izgubila kompas in namesto država za ljudi postala država za kapital posameznikom.«

14. Kakšne so vaše želje in vizija za naprej pri razvoju in učinkovitosti projekta?

»Tako kot vsi si želim, da bi skozenj uresničevali vse potrebe otrok in mladih, s tem tudi družin, vse dotlej, dokler ne bo politika izbrala tako državotvorne poti, ki bo merjena na blagostanje državljanov in ne kopičenje kapitala.«

Priloga B: Intervju z go. Jano Vidic, novinarko Vala 202

Datum intervjuja: 31. 3. 2016

Kraj intervjuja: prostori Vala 202

1. Pri projektu Botrstvo v Sloveniji sodelujete od marca 2012, ko ste začeli objavljati zgodbe družin in otrok v stiski. Za kakšno razsežnost projekta gre in iz katerih regij prihajajo družine, o katerih potekajo zgodbe?

»Objavljenih je bilo že več kot 200 oddaj, vendar so zgodbe konkretnih družin v manjšini, teh je bilo okoli 80. Družine so z različnih koncev Slovenije, največ pa jih je iz širše osrednje Slovenije. Doslej je bilo v projektu zbranih več kot 6,5 mio € sredstev, v petih letih je bilo vanj vključenih skupaj skoraj 5600 varovancev iz vse Slovenije in 5200 botrov, nekateri tudi iz tujine.«

2. Na kakšen način se pridobivajo sredstva za družine iz zgodb Botrstva?

»Sredstva se pridobivajo na dva načina. Vsaki družini, o kateri je potekala ponedeljkova zgodba, je dodeljen sklic, ki ostane njihov in na katerega se zbirajo donacije poslušalcev. Drugi način je poslano SMS-sporočilo boter5 na št. 1919, ki ga časovno omejimo na čas od predvajanje ene do druge zgodbe. Največji problem pri takšnem zbiranju sredstev je, da denar, zbran na tak način, pride najprej v šestih tednih od poslanih SMS-ov. Dogaja se tudi, da vsi SMS-i tudi niso plačani.«

3. Kako se porabijo preko radia pridobljena sredstva?

»ZPM Ljubljana Moste Polje tako pridobljena sredstva za družine iz zgodb porabi za plačilo računov, ki so pred izvršbo. Plačujejo se samo nujni računi za elektriko, vodo, komunalno in nujne esencialne stvari za otroke. Iz tako pridobljenih sredstev se plača tudi šolska prehrana in prehrana v vrtcih. Za dvig kakovosti življenja otrok se zbrana sredstva porabijo tudi za zunajšolske dejavnosti. Nikoli se ne plačujejo stroški, ki niso ocenjeni kot nujni in ki otrokom ne prinašajo bistvene kakovosti življenja, prav tako se ne poplačujejo zasebni dolgovi, ni tudi nakazil na TRR družin.«

4. Kakšna je prepoznavnost projekta Botrstvo v Sloveniji v sodelovanju z Valom 202?

»Val 202 je zvočna oblika opozarjanja na projekt Botrstvo v Sloveniji in mislim, da je z verodostojnimi zgodbami otrok, vključenih vanj, hkrati pa z zelo raznolikim vsebinskim opozarjanjem na posledice, ki jih revščina prinaša v življenja otrok, družin, a tudi družbe kot celote, neprimerljiv s katerim koli podobnim projektom doslej pri nas. Glede na dosedanji priliv sredstev (več kot 6,5 mio €), na to, da številni donatorji ostajajo zvesti že od začetka, in glede na visok ugled med humanitarnimi projekti mislim, da gre

za prepoznaven in zaupanja vreden projekt. Zdi se, da je Botrstvo postalo sinonim za revščino, predvsem med otroki, kar je največ, kar si nek projekt lahko želi. Sodelovanje z Valom 202 je bilo pri tem zagotovo ključno in veseli smo, da na tak način lahko izpolnimo eno pomembnih poslanstev javnega RTV-servisa. Po objavi zgodbe na radiu in objavi na naši spletni strani in na spletni strani RTV SLO (MMC) so v izjemno pomoč pri deljenju zgodbe po spletu tudi družbena omrežja, predvsem Facebook.«

5. Kako bi ocenili uspešnost projekta Botrstvo v Sloveniji?

»Projekt je nedvomno zelo uspešen na mikro ravni pomoči otrokom, ki pomoč prejemajo. Prav tako mislim, da smo pomagali širši javnosti ozavestiti problem obsega in vpliva revščine pri nas, vsaj med otroki. Osebno pa kot velik neuspeh ocenjujem dejstvo, da se v sistemu ni nič spremenilo. Z vsemi zgodbami se ni doseglo sistemskih sprememb, ki bi jih kot zrela družba morali in bi jih s političnim konsenzom brez težav sprejeli. Revščino najslabše razumejo tisti, ki bi lahko naredili največje spremembe. Revščina otrok je vselej politična odločitev, pri nas se odločevalcem investicija v ljudi ne zdi pomembna in jo razumejo le kot strošek.«

6. Na kakšen način so izbrani otroci in starši, katere zgodbe so predvajane na Valu 202?

»Po posvetu s sodelavci ZPM Moste Polje, ki projekt vodi, in z lokalnimi predstavniki podružnic ZPM, tudi s CSD-ji in nekaterimi manjšimi humanitarnimi društvi. Seveda pa je zelo pomembno, kakšna je pripravljenost staršev na sodelovanje.«

7. Ali je v zgodbah zagotovljena anonimnost?

»Staršem in otrokom iz zgodb Botrstva na Valu 202 je zagotovljena popolna anonimnost. Tukaj smo pa res zelo striktni.«

Priloga C: Anketni vprašalnik

Sem Tanja Lotrič, absolventka Fakultete za družbene vede, smer sociologija kadrovskega menedžmenta. Prosim vas, da si vzamete nekaj trenutkov in odgovorite na vprašanja v priloženem vprašalniku. Vprašalnik je anonimen. Odgovori na vprašanja bodo uporabljeni v raziskavi v sklopu diplomske naloge in samo v študijski namen. Za vaš čas se vam najlepše zahvaljujem.

1. Ali ste že slišali za projekt Botrstvo v Sloveniji, ki poteka pod okriljem Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje?
 - a) da
 - b) ne

2. Iz katerih virov ste izvedeli za projekt Botrstvo? (možnih je več odgovorov)
 - a) radio, televizija
 - b) internet
 - c) družbena omrežja (Facebook, Twitter, LinkedIn)
 - d) časopis
 - e) preko prijateljev in sodelavcev
 - f) drugo_____

3. Ali veste, komu je projekt namenjen?
 - a) starejšim
 - b) brezposelnim
 - c) otrokom in mladostnikom v stiski
 - d) ne vem
 - e) drugo_____

4. Ali veste koliko znaša mesečni prispevek v primeru botrovanja?
 - a) 20 EUR
 - b) 30 EUR
 - c) 40 EUR
 - d) ne vem
 - e) drugo_____

5. Botrstvo pomeni pomoč pri (možnih je več odgovorov):
- a) obiskovanju plačljivih šolskih in obšolskih dejavnosti
 - b) dostopu do šolske prehrane in nakupu šolskih potrebščin
 - c) nakupu osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev
 - d) vključevanju v letovanja, zimovanja, tabore, izlete
 - e) ne vem
 - f) drugo_____
6. Ali ste morda že boter/botrica?
- a) da
 - b) ne
7. Ali poznate kakšen podprojekt, ki poteka znotraj Botrstva v Sloveniji?
- a) da
 - b) ne
8. Prosim navedite, kateri podprojekt ste imeli v mislih?
- _____
9. Botrstvo je projekt pomoči otrokom in mladostnikom v stiski. Ali se vam zdijo takšni projekti v Sloveniji potrebni?
- a) da
 - b) ne
10. Spol M Ž
11. Koliko ste stari?
- a) do 30 let
 - b) 31–45 let
 - c) 46–60 let
 - d) 61 let in več

12. Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?

- a) osnovna šola
- b) poklicna šola
- c) srednja šola
- d) višja šola ali visoka šola

13. Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?

- a) bolje
- b) enako
- c) slabše
- d) ne vem

14. Kako bi opisali kraj, v katerem živite?

- a) veliko mesto ali obrobje velikega mesta
- b) manjše mesto
- c) podeželski kraj ali vas

Odgovorili ste na vsa vprašanja v tej raziskavi. Hvala za sodelovanje.

Priloga Č: Tabelarni pregled rezultatov (križanje vseh spremenljivk z osnovnimi značilnostmi anketirane populacije)

		Ali ste slišali za projekt Botrstvo v Sloveniji, ki poteka pod okriljem Zveze prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje?		Total
		da	ne	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	85 %	15 %	78
	Ženski	90 %	10 %	167
Koliko ste stari?	do 30 let	83 %	17 %	41
	31-45 let	86 %	14 %	125
	46-60 let	95 %	5 %	60
	61 let in več	95 %	5 %	19
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	50 %	50 %	4
	poklicna šola	100 %	0 %	3
	srednja šola	93 %	7 %	89
	višja šola ali visoka šola	86 %	14 %	148
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	81 %	19 %	43
	enako	89 %	11 %	175
	slabše	100 %	0 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	86 %	14 %	76
	manjše mesto	84 %	16 %	58
	podeželski kraj ali vas	93 %	7 %	110
Total		89 %	11 %	244

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Iz katerih virov ste izvedel: radio, televizija		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	15 %	85 %	66
	Ženski	16 %	84 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	18 %	82 %	34
	31-45 let	18 %	82 %	107
	46-60 let	14 %	86 %	57
	61 let in več	6 %	94 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	50 %	50 %	2
	poklicna šola	33 %	67 %	3
	srednja šola	13 %	87 %	83
	višja šola ali visoka šola	16 %	84 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	17 %	83 %	35
	enako	14 %	86 %	155
	slabše	23 %	77 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	17 %	83 %	65
	manjše mesto	14 %	86 %	49
	podeželski kraj ali vas	16 %	84 %	102
Total		16 %	84 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Iz katerih virov ste izvedel: internet		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	64 %	36 %	66
	Ženski	65 %	35 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	56 %	44 %	34
	31-45 let	60 %	40 %	107
	46-60 let	72 %	28 %	57
	61 let in več	89 %	11 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	100 %	0 %	2
	poklicna šola	67 %	33 %	3
	srednja šola	65 %	35 %	83
	višja šola ali visoka šola	64 %	36 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	71 %	29 %	35
	enako	62 %	38 %	155
	slabše	73 %	27 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	62 %	38 %	65
	manjše mesto	59 %	41 %	49
	podeželski kraj ali vas	70 %	30 %	102
Total		65 %	35 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Iz katerih virov ste izvedel: družbena omrežja (Facebook, Twitter, LinkedIn)		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	85 %	15 %	66
	Ženski	76 %	24 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	59 %	41 %	34
	31-45 let	76 %	24 %	107
	46-60 let	89 %	11 %	57
	61 let in več	100 %	0 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	100 %	0 %	2
	poklicna šola	100 %	0 %	3
	srednja šola	78%	22%	83
	višja šola ali visoka šola	78 %	22 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	80 %	20 %	35
	enako	78 %	22 %	155
	slabše	81 %	19 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	75 %	25 %	65
	manjše mesto	82 %	18 %	49
	podeželski kraj ali vas	79 %	21 %	102
Total		79 %	21 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Iz katerih virov ste izvedel: časopis		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	83 %	17 %	66
	Ženski	73 %	27 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	85 %	15 %	34
	31-45 let	77 %	23 %	107
	46-60 let	72 %	28 %	57
	61 let in več	67 %	33 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	100 %	0 %	2
	poklicna šola	100 %	0 %	3
	srednja šola	70 %	30 %	83
	višja šola ali visoka šola	79 %	21 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	66 %	34 %	35
	enako	78 %	22 %	155
	slabše	77 %	23 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	78 %	22 %	65
	manjše mesto	80 %	20 %	49
	podeželski kraj ali vas	73 %	27 %	102
Total		76 %	24 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Iz katerih virov ste izvedel: preko prijateljev in sodelavcev		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	79 %	21 %	66
	Ženski	71 %	29 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	76 %	24 %	34
	31-45 let	75 %	25 %	107
	46-60 let	68 %	32 %	57
	61 let in več	72 %	28 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	50 %	50 %	2
	poklicna šola	67 %	33 %	3
	srednja šola	75 %	25 %	83
	višja šola ali visoka šola	73 %	27 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	80 %	20 %	35
	enako	72 %	28 %	155
	slabše	69 %	31 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	71 %	29 %	65
	manjše mesto	71 %	29 %	49
	podeželski kraj ali vas	75 %	25 %	102
Total		73 %	27 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Iz katerih virov ste izvedel: Drugo:		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	98 %	2 %	66
	Ženski	97 %	3 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	100 %	0 %	34
	31-45 let	96 %	4 %	107
	46-60 let	96 %	4 %	57
	61 let in več	100 %	0 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	100 %	0 %	2
	poklicna šola	100 %	0 %	3
	srednja šola	98 %	2 %	83
	višja šola ali visoka šola	97 %	3 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	100 %	0 %	35
	enako	97 %	3 %	155
	slabše	92 %	8 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	97 %	3 %	65
	manjše mesto	98 %	2 %	49
	podeželski kraj ali vas	97 %	3 %	102
Total		97 %	3 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Ali veste, komu je projekt je namenjen?			Total
		brezposelnim	otrokom in mladostnikom v stiski	ne vem	Count
			Row %		
Spol:	Moški	0 %	97 %	3 %	66
	Ženski	1 %	99 %	1 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	0 %	91 %	9 %	34
	31-45 let	0 %	100 %	0 %	107
	46-60 let	0 %	100 %	0 %	57
	61 let in več	6 %	94 %	0 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	0 %	100 %	0 %	2
	poklicna šola	0 %	100 %	0 %	3
	srednja šola	1 %	99 %	0 %	83
	višja šola ali visoka šola	0 %	98 %	2 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	0 %	100 %	0 %	35
	enako	1 %	99 %	1 %	155
	slabše	0 %	92 %	8 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	2 %	98 %	0 %	65
	manjše mesto	0 %	98 %	2 %	49
	podeželski kraj ali vas	0 %	98 %	2 %	102
Total		0 %	98 %	1 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Ali veste, koliko znaša mesečni prispevek, v primeru če postanete boter?			
		20 EUR	30 EUR	40 EUR	ne vem
		Row %	Row %	Row %	Row %
Spol:	Moški	15 %	15 %	3 %	67%
	Ženski	21 %	23 %	2 %	51%
Koliko ste stari?	do 30 let	24 %	6 %	3 %	68%
	31-45 let	15 %	22 %	1 %	61%
	46-60 let	26 %	18 %	5 %	46%
	61 let in več	11 %	44 %	0 %	39%
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	0 %	0 %	0 %	100%
	poklicna šola	0 %	67 %	0 %	33%
	srednja šola	22 %	22 %	2 %	49%
	višja šola ali visoka šola	18 %	19 %	2 %	60%
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	11 %	29 %	6 %	54%
	enako	21 %	17 %	1 %	57%
	slabše	15 %	27 %	4 %	54%
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	20 %	15 %	3 %	58%
	manjše mesto	14 %	29 %	0 %	55%
	podeželski kraj ali vas	21 %	20 %	3 %	55%
Total		19 %	20 %	2 %	56%

		Ali veste, koliko znaša mesečni prispevek, v primeru če postanete boter?	Total
		Drugo:	Count
		Row %	
Spol:	Moški	0 %	66
	Ženski	3 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	0 %	34
	31-45 let	1 %	107
	46-60 let	5 %	57
	61 let in več	6 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	0 %	2
	poklicna šola	0 %	3
	srednja šola	5 %	83
	višja šola ali visoka šola	1 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	0 %	35
	enako	3 %	155
	slabše	0 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	3 %	65
	manjše mesto	2 %	49
	podeželski kraj ali vas	2 %	102
Total		2 %	216

		Botrstvo pomeni pomoč pri (mo: obiskovanju plačljivih šolskih in obšolskih dejavnosti)		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	53 %	47 %	66
	Ženski	51 %	49 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	59 %	41 %	34
	31-45 let	57 %	43 %	107
	46-60 let	44 %	56 %	57
	61 let in več	28 %	72 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	50 %	50 %	2
	poklicna šola	33 %	67 %	3
	srednja šola	53 %	47 %	83
	višja šola ali visoka šola	51 %	49 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	37 %	63 %	35
	enako	54 %	46 %	155
	slabše	58 %	42 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	49 %	51 %	65
	manjše mesto	55 %	45 %	49
	podeželski kraj ali vas	51 %	49 %	102
Total		51 %	49 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Botrstvo pomeni pomoč pri (mo: dostopu do šolske prehrane in nakupu šolskih potrebščin)		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	38 %	62 %	66
	Ženski	37 %	63 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	47 %	53 %	34
	31-45 let	38 %	62 %	107
	46-60 let	30 %	70 %	57
	61 let in več	39 %	61 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	50 %	50 %	2
	poklicna šola	67 %	33 %	3
	srednja šola	34 %	66 %	83
	višja šola ali visoka šola	39 %	61 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	34 %	66 %	35
	enako	39 %	61 %	155
	slabše	35 %	65 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	38 %	62 %	65
	manjše mesto	24 %	76 %	49
	podeželski kraj ali vas	43 %	57 %	102
Total		38 %	63 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Botrstvo pomeni pomoč pri (mo): nakupu osnovnih življenjskih potrebščin in zagotavljanju boljših življenjskih pogojev		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	30 %	70 %	66
	Ženski	28 %	72 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	35 %	65 %	34
	31-45 let	24 %	76 %	107
	46-60 let	28 %	72 %	57
	61 let in več	44 %	56 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	50 %	50 %	2
	poklicna šola	33 %	67 %	3
	srednja šola	29 %	71 %	83
	višja šola ali visoka šola	28 %	72 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	23 %	77 %	35
	enako	30 %	70 %	155
	slabše	31 %	69 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	34 %	66 %	65
	manjše mesto	20 %	80 %	49
	podeželski kraj ali vas	29 %	71 %	102
Total		29 %	71 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Botrstvo pomeni pomoč pri (mo: vključevanju v letovanja, zimovanja, tabore, izlete)		Total
		ni izbran	izbran	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	48 %	52 %	66
	Ženski	45 %	55 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	68 %	32 %	34
	31-45 let	50 %	50 %	107
	46-60 let	32 %	68 %	57
	61 let in več	28 %	72 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	50 %	50 %	2
	poklicna šola	33 %	67 %	3
	srednja šola	48 %	52 %	83
	višja šola ali visoka šola	45 %	55 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	40 %	60 %	35
	enako	45 %	55 %	155
	slabše	58 %	42 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	35 %	65 %	65
	manjše mesto	43 %	57 %	49
	podeželski kraj ali vas	54 %	46 %	102
Total		46 %	54 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Botrstvo pomeni pomoč pri (mo: ne)		Total
		vem		Count
		ni izbran	izbran	
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	91 %	9 %	66
	Ženski	93 %	7 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	82 %	18 %	34
	31-45 let	92 %	8 %	107
	46-60 let	98 %	2 %	57
	61 let in več	94 %	6 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	50 %	50 %	2
	poklicna šola	100 %	0 %	3
	srednja šola	95 %	5 %	83
	višja šola ali visoka šola	91 %	9 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	97 %	3 %	35
	enako	93 %	7 %	155
	slabše	81 %	19 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	94 %	6 %	65
	manjše mesto	92 %	8 %	49
	podeželski kraj ali vas	91 %	9 %	102
Total		92 %	8 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Botrstvo pomeni pomoč pri (mo):		Total
		Drugo:		
		ni izbran	izbran	Count
Row %	Row %			
Spol:	Moški	100 %	0 %	66
	Ženski	99 %	1 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	100 %	0 %	34
	31-45 let	98 %	2 %	107
	46-60 let	100 %	0 %	57
	61 let in več	100 %	0 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	100 %	0 %	2
	poklicna šola	100 %	0 %	3
	srednja šola	100 %	0 %	83
	višja šola ali visoka šola	98 %	2 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	100 %	0 %	35
	enako	99 %	1 %	155
	slabše	100 %	0 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	100 %	0 %	65
	manjše mesto	100 %	0 %	49
	podeželski kraj ali vas	98 %	2 %	102
Total		99 %	1 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Ali ste morda že boter/botrica?		Total
		da	ne	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	3 %	97 %	66
	Ženski	2 %	98 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	0 %	100 %	34
	31-45 let	3 %	97 %	107
	46-60 let	0 %	100 %	57
	61 let in več	11 %	89 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	0 %	100 %	2
	poklicna šola	0 %	100 %	3
	srednja šola	0 %	100 %	83
	višja šola ali visoka šola	4 %	96 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	6 %	94 %	35
	enako	2 %	98 %	155
	slabše	0 %	100 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	3 %	97 %	65
	manjše mesto	2 %	98 %	49
	podeželski kraj ali vas	2 %	98 %	102
Total		2 %	98 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Ali poznate kakšen podprojekt, ki poteka znotraj Botrstva v Sloveniji?		Total
		da	ne	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	8 %	92 %	66
	Ženski	16 %	84 %	150
Koliko ste stari?	do 30 let	6 %	94 %	34
	31-45 let	12 %	88 %	107
	46-60 let	18 %	82 %	57
	61 let in več	22 %	78 %	18
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	0 %	100 %	2
	poklicna šola	0 %	100 %	3
	srednja šola	17 %	83 %	83
	višja šola ali visoka šola	12 %	88 %	128
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	14 %	86 %	35
	enako	15 %	85 %	155
	slabše	4 %	96 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	9 %	91 %	65
	manjše mesto	18 %	82 %	49
	podeželski kraj ali vas	14 %	86 %	102
Total		13 %	87 %	216

Anketa o projektu Botrstvo 2016

		Botstvo v Sloveniji je projekt pomoči otrokom in mladostnikom v stiski. Ali se vam zdijo takšni projekti v Sloveniji potrebni?		Total
		da	ne	Count
		Row %	Row %	
Spol:	Moški	97 %	3 %	78
	Ženski	98 %	2 %	167
Koliko ste stari?	do 30 let	100 %	0 %	41
	31-45 let	97 %	3 %	125
	46-60 let	98 %	2 %	60
	61 let in več	95 %	5 %	19
Katera je vaša dosežena stopnja izobrazbe?	osnovna šola	75 %	25 %	4
	poklicna šola	100 %	0 %	3
	srednja šola	98 %	2 %	89
	višja šola ali visoka šola	98 %	2 %	148
Če se primerjate z ljudmi v vaši okolici, ali sodite, da vam gre v finančnem pogledu bolje kot njim, enako ali slabše?	bolje	100 %	0 %	43
	enako	97 %	3 %	175
	slabše	96 %	4 %	26
Kako bi opisali kraj, v katerem živite?	veliko mesto ali obrobje velikega mesta	99 %	1 %	76
	manjše mesto	98 %	2 %	58
	podeželski kraj ali vas	96 %	4 %	110
Total		98 %	2 %	244

Anketa o projektu Botstvo 2016